

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

TUKEEKO TAIDE NUORIA?

Taide- ja kulttuurikasvatuksen näkyväksi tuottaminen

Oiva ja Ilona -hankkeessa

Mirva Rostedt

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan, järjestö- ja nuorisotyön ko. (210 op)

08 / 2014

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Mirva Rostedt	Sivumäärä 81
Työn nimi TUKEEKO TAIDE NUORIA? Taide- ja kulttuurikasvatuksen näkyväksi tuottaminen Oiva ja Ilona -hankkeessa	
Ohjaava(t) opettaja(t) Maarit Honkonen-Seppälä	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Jyvälän Setlementti ry, Oiva ja Ilona -hanke, Sonja Puolakka	
Tiivistelmä <p>Tein opinnäytetyöni Jyväskylässä toimivan Jyvälän Setlementti ry:n. Oiva ja Ilona -hankkeelle. Tyttö- ja poikatyötä tekevässä hankkeessa työskennellään alle 28-vuotiaiseden nuorten kanssa erilaisten toiminta-muotojen avulla. Avoimissa sekä suljetuissa ryhmissä nuoret pääsevät harrastamaan mieleisiään asioita ja kohtaamaan muita nuoria. Oiva ja Ilona -hankkeessa toimintaa tuotetaan sosiaalisen vahvistamisen sekä sukupuolisensitiivisen tyttö- ja poikatyön otteella.</p> <p>Opinnäytetyöni tavoitteena on tuottaa Ilonan tyttötyöntekijöille tietoa heidän arjestaan tapahtuvasta taide- ja kulttuurikasvatuksellisesta toiminnasta. Pyrin opinnäytetyöni avulla vastaamaan tutkimuskysymyksiin "Millä tavoin taide- ja kulttuurikasvatuksellinen toiminta näkyy sukupuolisensitiivistä, sosiaalisen vahvistamisen työotteella, tyttötyötä tekevässä Ilonassa?" sekä "Miten työntekijät ja kävijät kokevat toiminnan vaikuttavuuden?". Opinnäytetyön tavoitteena on myös tuottaa Ilonalle mahdollisia kehitysehdotuksia, joiden kautta työntekijät voisivat mahdollisesti lisätä taide- ja kulttuurikasvatuksellista toimintaa hankkeessa.</p> <p>Opinnäytetyöni aihe määräytyi opintopolkuani mukailleen. Pitkin Humanistisen ammattikorkeakoulun Yhteisöpedagogi-taivaltani olen opiskellut erilaisia kursseja aiheeseen liittyen. Suurimpina kokonaisuuksina ovat olleet ensimmäisenä vuonna niin sanotut perustiedot orientaatio-kurssilla sekä toisen vuoden "Varhaislapsuuden esteettisen oppimisen -kurssi" Tanskassa Erasmus-vaihdossa.</p> <p>Taiteella ja kulttuurilla on mielestäni vahva yhteys hyvinvointiin ja taidetta voidaankin pitää yhtenä suurimpana ihmisen sosiaalista pääomaa kasvattavana tekijänä. Taiteen avulla etenkin nuori pääsee saavuttamaan monia asioita, ja luovuuttaan käyttäen kasvattamaan omaa itsetuntoaan.</p> <p>Suoritin opinnäytetyöni aikana osallistuvan havainnoinnin menetelmää sekä tuotin Ilonan työntekijöille kyselyn. Osallistuvassa havainnoinnissa vierailin Ilonan arjessa tapahtuvissa avoimissa toiminnoissa ja osallistuin niiden toimintaan. Kyselyn avulla pyrin keräämään tietoa etenkin niiden suljettujen ryhmien toiminnoista, joihin en päässyt osallistumaan henkilökohtaisesti. Näiden lisäksi sain käyttöni puolivuositain teetetyn kävijäkyselyn, jonka avulla pääsin käsittelemään myös kävijöiden mielipiteitä Ilonan toiminnasta.</p> <p>Opinnäytetyöni kautta Ilonan työntekijät saavat uutta ja ulkopuolista tietoa, kuinka heidän toimintansa näyttäytyy ulospäin. Tavoitteena on tuoda myös yhteisöpedagogista ajatusmaailmaan Ilonan työntekijöiden käyttöön tulevaa toiminnan sisältöä suunniteltaessa. Opinnäytetyöni kautta jalkauduin uuteen toimintaympäristöön ja pyrin mahdollisesti tuottamaan myös jatkossa opiskelijoille mahdollisuuksia päästä mukaan tämältyyppiseen hanke-toimintaan.</p>	
Asiasanat Taidekasvatus, Kulttuurikasvatus, Nuorisotyö, Sosiaalinen vahvistaminen, Sukupuolisensitiivisyys, Tyttötyö	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Mirva Rostedt	Number of Pages 81
Title DOES AESTHETICS SUPORT YOUNG PEOPLE? Art and cultural pedagogy in Oiva and Ilona -project	
Supervisor(s) Maarit Honkonen-Seppälä	
Subscriber and/or Mentor Jyvälän setlementti ry, Oiva and Ilona -project, Sonja Puolakka	
Abstract <p>I did do my theses for Oiva and Ilona -project which functions in Jyväskylä in Jyvälän Setlementti ry. Project which does extracurricular work with girls (Ilona) and boys (Oiva) is a place for under 28-year old young people. Different teemed open and closed groups are meant to be a place for young people to do the things they like meeting other youngsters at the same time. Oiva and Ilona – project is doing their work social empowerment and sexual sensitivity as their foundation.</p> <p>The aim of my theses is to apply new information to Ilonas girl workers about how they use art and cultural pedagogy as a support in their everyday life in the project. I am aiming to answer in two questions: “How does art- and cultural pedagogy show in a project which does youth work, social empowerment and sexual sensitivity in mind? and “How does the workers and youngsters feel the pedagogy affects to young people?” The Aim of my theses is to give also some successions how the workers could add art and cultural activities in their everyday life.</p> <p>The theme of my theses follows the read-line of my whole studies in Humak University of applied sciences. During the three years of my studies I have studied different courses with the theme of art and cultural education. Two of the biggest parts are at first year: orientation studies of different art fields and on second year in Denmark exchange-studies of Aesthetic learning in early child hood education.</p> <p>Art and culture are two things that have strong connection to wellbeing and art can be one of the biggest influences in increasing people’s social capital. Thru art especially young people can many times have a channel to express something which is hard to put in words. Thru creativity young people can build up their self-esteem.</p> <p>I did use observation and query as my work methods. I did visit Ilonas different groups and did take part in different activities they did. Thru the query I made for the workers of Ilona, I got information on those closed groups which I couldn’t take part personally. In addition of observation and query I got Ilonas attender-query where I could race art and cultural parts in their everyday life.</p> <p>These theses will give new information for Ilonas workers on how their work shows s thru neutral eyes. The aim is to give also new ideas for Oiva and Ilona –project on how they could add art and cultural education in their groups. Through this thesis I hopefully also increase the possibility of other students to get involved in this type of projects.</p>	
Keywords , Art education, Cultural education, Youth work, Social empowerment, Gender sensitivity, Extracurricular work with girls	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TILAAJA JA TOIMINNAN TEOREETTINEN TAUSTA	8
2.1 Jyvälän Setlementti ry.	9
2.2 Oiva ja Ilona -hanke	10
2.3 Kansalaistoiminta ja nuorisotyö	12
2.4 Sosiaalinen vahvistaminen	14
2.5 Sukupuolisensitiivisyys	15
3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	19
3.1 Havainnointi tutkimusmenetelmänä	20
3.2 Valmiin kävijäkyselyn hyödyntäminen	21
3.2 Kyselyn tuottaminen työntekijöille	22
3.3 Opinnäytetyöprosessin eteneminen	23
4 TAIDE JA KULTTUURIKASVATUKSEN MERKITYS NUORISOTYÖSSÄ	27
4.1 Mitä tarkoittavat taide, kulttuuri ja kasvatus?	27
4.2 Estetiikka osana arjen kulttuuria	30
4.3 Luovuus itseilmaisun apuvälineenä	32
4.4 Taide sosiaalisen pääoman kasvattajana	34
4.5 Taide nuoren identiteetin tukijana	36
4.6 Pedagogin rooli taide ja kulttuurikasvatuksen toteutuksessa	38
5 TULOKSIEN KUVAAMINEN	40
5.1 Aikuisten kysely: Pohjatiedot	40
5.2 Aikuisten kysely: Ilonan toiminnan kuvaaminen	41
5.3 Aikuisten kysely: Taide- ja kulttuurikasvatus Ilonan toiminnassa	42
5.4 Aikuisten kysely: Tkk:n vaikutukset Ilonan toiminnassa	44
5.5 Aikuisten kysely: Ilonan toiminnan kehittäminen	47
5.6 Nuorten kysely	48
5.6.1 Pohjatiedot	48
5.6.2 Taide- ja kulttuurikasvatus Ilonan toiminnassa	49
5.6.3 Taide- ja kulttuurikasvatuksen vaikutukset Ilonan toiminnassa	50
5.6.4 Ilonan toiminnan kehittäminen	52

6 TULOSTEN ANALYSOINTI JA KEHITTÄMISIDEAT HANKKEELLE	53
6.1 Taide ja kulttuurikasvatus Ilonan toiminnassa	54
6.2 Taide ja kulttuurikasvatuksen vaikutukset Ilonan toiminnassa	55
6.3 Tutkimuksen johtopäätökset	57
6.4 Toiminnan kehittäminen	58
6.4.1 Työntekijät: TKK-pankki ja Vertais-koulutus	60
6.4.2 Nuoret: Yhteisötaidetta ja ”Taide-festarit”	61
7 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI JA POHDINTA	64
7.1 Tilaajan arviointi	64
7.2 Oma arviointi ja pohdintaa	65
7.3 Ideoita tuleviksi opinnäytetöiksi	68
7.4 Opinnäytetyön lyhyt yhteenveto: Tukeeko taide nuoria?	69
LÄHTEET	70
LIITTEET	78
LIITE 1. Kysely Ilonan työntekijöille.	78
LIITE 2. Opinnäytetyö polkuni.	82

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on tutkia Jyväskylässä toimivan Oiva ja Ilona -hankkeen toimintaa, ja tuottaa näkyväksi tyttötyötä tekevän Ilonan toiminnassa käytetyn taide- ja kulttuurikasvatuksen laajuus. Pyrin opinnäytetyöni avulla vastaamaan tutkimuskysymyksiin "Millä tavoin taide- ja kulttuurikasvatuksellinen toiminta näkyy sukupuolisensitiivistä, sosiaalisen vahvistamisen työotteella, tyttötyötä tekevässä Ilonassa?" sekä "Miten työntekijät ja kävijät kokevat toiminnan vaikuttavuuden?".

Oma kiinnostukseni opinnäytetyöpaikkaa kohtaan syntyi kolmantena opiskeluvuotena, Sosiaalisen vahvistamisen käytäntöjä kehittävää projektia tehtäessä. Projektissa tuotimme Jyväskylän Settlementti ry:n, Oiva ja Ilona -hankkeen, Oivan puolelle pelitapahtuman. Olin jo aiemmin kiinnostunut tyttötyöstä ja projektin päätyttyä otinkin yhteyttä hankkeen projektikoordinaattoriin Sonja Puolakkaan. Sovimme tapaamisen ja suunnittelimme opintopolkuani mukaillen myös Ilonaa hyödyntävän suunnitelman opinnäytetyötä varten.

Opinnäytetyö sekä sen tutkimus osuus on tuotettu kevään 2014 aikana, tekemällä havainnointia sekä tuottamalla kyselyn hankkeen arjesta. Opinnäytetyöni tarkoituksena on myös tuottaa mahdollisia kehitysideoita tulevaisuutta varten, joilla taide- ja kulttuurikasvatuksesta saataisiin niin haluttaessa käyttökelpoinen työkalu hankkeen jokapäiväiseen arkeen. Tuotin opinnäytetyöni pääosin laadullisena eli kvalitatiivisena opinnäytetyönä, käyttäen tutkimuksessa mukana myös määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimuksen piirteitä. Tulevissa kappaleissa tulen pääosin puhumaan tyttötyötä tekevistä Ilonasta opinnäytetyöpaikkanani, sillä toimin sillä puolella hanketta.

Kiinnostukseni taide- ja kulttuurikasvatukseen on syntynyt pitkin omaa opintotaivalta. Ensimmäisen opintovuoden lopulla lähdin Joensuuhun opiskelemaan taide- ja kulttuurikasvatusta ja sen eri menetelmiä orientaatiojaksolle. Matka jatkui Joensuusta Tanskaan erään oppitunnin innoittamana. Tanskalainen vierailija, lehtori Bennyé

Austing kertoi meille luennon päätteeksi uudesta mahdollisuudesta lähteä vaihtoopiskelijaksi hänen kouluunsa, Roskildessa sijaitsevaan University College Sjealandiin. Pienen pohdinnan jälkeen hain tuolle neljän kuukauden mittaiselle, varhaiskasvatuksen esteettisen oppimisen - eli Aesthetic learning in early childhood -kurssille, joka alkoi maaliskuussa 2011. Näiden suurempien opintokokonaisuuksien lisäksi olen tehnyt harjoitteluita ja myös muita yhteisöpedagogin opintojani taide- ja kulttuurikasvatusta apuna käyttäen.

Kehityspsykologiaan erikoistuneen psykologi Erik Homburger Eriksonin mukaan ihminen kohtaa elämässään kahdeksan isompaa kriisiä. Kriisien tullessa kohdalle on tärkeää voittaa ne myönteisessä mielessä, jotta voidaan edetä eteenpäin elämässä seuraavia kehitysvaiheita kohden. Vauvaiässä ihminen tarvitsee turvaa kasvattajalta ja perustarpeiden, kuten ruuan ja turvallisen kodin takaamista. Varhaisessa leikki-iässä lapsi oppii hallitsemaan ruumistaan entistä paremmin ja tuolloin on taattava jo pieniä itsenäistymisen kokemuksia lapselle. Myöhäisessä leikki-iässä lapsi ryhtyy usein kyseenalaistamaan maailmaa. Tässä niin sanotussa miksi -iässä on tärkeää, että lapsen tiedonjanoa ei ohiteta siihen vastaamatta. (Houtari 2010, 21–23; Pekkari-nen 2007; Suhde Soppa 2013.)

Varhainen kouluikä tuo lapsen elämään ahkeruutta, ja lapsi opettelee uutta paikkaansa yhteiskunnan jäsenenä. Nuoruus-iässä tärkeintä on oman identiteetin löytäminen ja vasta, kun nuori on löytänyt identiteettinsä, hän on kypsä siirtymään nuoren aikuisuuden ikävaiheeseen. Nuoren-aikuisuuden perheeseen sekä parisuhteeseen asettumisen liittyvän kriisin myötä siirrytään keski-ikäisyyden kautta vanhuuteen, jossa tärkeää on hyväksyä jo elettyjä asioita jotta elämä päättyisi niin sanottuun minän eheyteen. (mt.)

Yhdysvaltalaisen professori Robert J. Havighurst on puolestaan jalostanut Eeriksonin teoriaa kehitystehtävien tasolle. Kuudessa eri ikävaiheessa ihmisellä on tiettyjä tärkeitä, kehitystehtäviä, jotka auttavat elämän rakentumisessa seuraaviin ikävaiheisiin. Nuoruuden tärkeimmät kehitystehtävät Havighurstin mukaan ovat uusien suhteiden luominen kummankin sukupuolen ikätovereihin. Lisäksi oman sukupuoliroolin sekä

fyysisen olemuksensa hyväksyminen ja itsenäisyyden saavuttaminen vanhemmista sekä muista aikuisista kuuluvat näihin kehitystehtäviin. Tärkeitä seikkoja ovat myös avioliittoon ja perhe-elämään valmistautuminen, työelämään valmistautuminen sekä sosiaalisesti vastuullisen käyttäytymisen omaksuminen. (Houtari 2010, 24–25 ; Saarniaho 2005.)

Oiva ja Ilonan kaltaisilla hankkeilla on vankka asema juuri näiden kriisien ja kehitystehtävien tukijana. Ne tarjoavat nuorille turvallisen paikan, jossa he voivat luoda uusia ystävyssuhteita, ja pääsevät keskustelemaan omaan elämään kuuluvista asioista vertaisten sekä luotettavien aikuisten kanssa. Myös taide- ja kulttuurikasvatus luo loistavan mahdollisuuden nuorelle käsitellä omassa elämässä usein isoina harppauksina tapahtuvia asioita, joita on ajoittain vaikea sanallistaa muulla tavoin.

Suomessa naisten asema tasa-arvo ja sukupuolten yhdenvertaisuusasioissa on perinteisesti hyvällä tolalla. Tässä historian merkkipaaluna on naisten äänioikeuden saaminen vuonna 1906, heti Uuden-Seelannin ja Australian jälkeen, kolmantena maana maailmassa ja ensimmäisenä maana Euroopassa. (Suomen ulkoasiainministeriö 2006; Sulkunen 2014.) Työskentely naistietoisuuden parantamiseksi on tärkeää kuitenkin myös nyky-yhteiskunnassa ja etenkin lasten ja nuorten kasvun vaiheessa. Eeriksonin luoman kehityspsykologian elämänvaihe-kriisi käsitteen sekä Havighurstin kehitystehtävä ajattelun ohella kulkee ympäristön luoma niin sanottu painostus ja odotusarvojen täyttäminen suurena elementtinä nuoria ja etenkin tyttöjä kohtaan.

Yle uutisten 31.3.2014, Hanna Kinnusen toimittamassa artikkelissa *Tutkija: Nuori haluaa muoviset kasvot* kerrotaan, kuinka nykyään alle 30-vuotiaiden nuorten osuus kauneusleikkauksissa on lisääntynyt (Kinnunen 2014.). Tampereen yliopiston sukupuolentutkimuksen professorin Taina Kinnusen mukaan maailmalla on levinnyt muovisen kauneusihanteen muoti.

Sen ydinajatus on, että ei yritetäkään näyttää kovin eläviltä, vaan vähän niin kuin pysäytetyiltä kivilta. Emme jostain syystä kestä tässä ajassa erilaisia ilmeitä ja ajatusta siitä, että meissä näkyisi esimerkiksi vanhenemisen, väsymisen tai kyllästymisen merkkejä kertoo professori Taina Kinnunen.

Nykypäivänä nuorille varsin globaalina maailmana avautuva arki tuo erinäisten medioiden kautta hetkessä - esimerkiksi Yhdysvalloissa tapahtuvia - trendejä sekä kau-neusihanteita suomeen. Anu Ala-Hakkolan ja Paula Alangon, Seinäjoen ammattikor-keakoululle tuottamassa opinnäytetyössä (2009) käsitellään median vaikutusta nuor-ten identiteettiin. Työn keskeinen viesti on median sekä mediakasvatuksen kasvat-tamisen tarpeellisuus nuoria ympäröivässä maailmassa.

Nuoret ovat monesti kokeneempia teknologian sekä median tuntemisen suhteen, mutta heiltä puuttuu aikuisilla oleva elämäkokemus, jonka avulla nuoret kykenisivät käsittelemään näkemänsä ja kokemansa. Nuorten arjessa tulee kulkea mukana ai-kuisia, jotka auttavat nuoria kokemansa ymmärtämisessä sekä ohjeistavat nuoria parempaan medialukutaitoon. Nuori etsii vielä identiteettiään ja tarvitsee tähän pro-sessiin tilaa itselleen. Jatkuva kieltäminen ja valvominen eivät auta ratkomaan on-gelmia, vaan parempia tuloksia voidaankin saada vahvistamalla medialukutaitoja. (Ala-Hakkola, Alako 2009, 57.)

Oiva ja Ilona -hanke toteuttaa sukupuolisensitiivistä tyttö- ja poikatyötä arjessaan. Sukupuolisensitiivistä työtä tehtäessä, nuoria tuetaan pohtimaan ja löytämään oman-näköinen naiseutensa ja miehuutensa juuri näiden moninaisten mallien ja ihanteiden joukosta. Sukupuolisuuden ja oman sukupuoli-identiteetin pohtiminen on merkittävä asia, jossa lapsi ja nuori tarvitsee sen kanssa tukea ja tilaa luotettavilta aikuisilta. (Tyttötyö 2014a.)

2 TILAAJA JA TOIMINNAN TEOREETTINEN TAUSTA

Tässä luvuaa keskityn esittelemään opinnäytetyöni tilaajatahoa ja sen toimintaa. Ryhdyin tekemään opinnäytetyötäni itselleni uuteen ympäristöön ja sen kautta tutus-tuin järjestön toimintaan ja historiaan hieman perusteellisemmin. Oiva ja Ilona -hanke on osa Jyvälän Setlementti ry:n toimintaa. Jyvälän Setlementti taas puolestaan on osa koko maan kattavaa Setlementtiliittoa.

Setlementtityön historia alkaa vuodesta 1884, jolloin perustettiin ensimmäinen settlementti, Toynbee Hall, joka sijaitsee Englannissa East Endin työläiskortteleissa. Myöhemmin settlementtitoiminta kehittyi anglikaanisen kirkon yhteyteen ja suomalaisen settlementtiliikkeen alullepanija Sigfrid Sirenus tutustui erityisesti juuri tähän osaan, ollessaan Lontoossa merimiespappina vuosina 1908 - 1912. Muutama vuosi tämän jälkeen Suomeen perustettiin Suomen Settlementtiliitto ja sen paikalliset jäsenyhdistykset. (Settlementtiliitto 2014a; Columbus Federation of Settlements 2014.)

Suomen Settlementtiliitto on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton sivistys- ja sosiaalista työtä tekevä kansalaisjärjestö. Järjestön tarkoituksena on edistää hyvää elämää, ihmisoikeuksien ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteutumista sekä kaikkien sen mukana toimivien ihmisten sekä yhteisöjen osallisuutta ja osallistumista. (Settlementtiliitto 2014c.) Settlementtiliittoon kuuluu kaikkiaan 33 paikallista settlementtiä sekä seitsemän alueellista lapsi- ja nuorisotyön piiriyhdistystä. Kattojärjestönä Settlementtiliitto tukee ja yhdistää paikallisia settlementtejä, tuottaa jäsenpalveluja sekä tarjoaa asiantuntijatukea. (Settlementtiliitto 2014c.)

Setlementtitoiminta on voittoa tavoittelematonta toimintaa. Toiminta pyörii kuntien kanssa tehtävän yhteistyön, asiakkailta saatujen maksujen, valtion opetus- ja kulttuuriministeriön tuella sekä Raha-automaattiyhdistyksen hanke-rahoituksilla (Settlementtiliitto 2014b). Settlementtiliiton toiminta on jaettu seitsemään eri osa-alueeseen, joita ovat asumisen palvelut, monikulttuurinen työ, kansalaisvaikuttaminen, opinto- ja kulttuuritoiminta, lapsi- ja nuorisotyö, seniori- ja vanhustyö sekä vaikeat elämäntilanteet (Settlementtiliitto 2014c).

2.1 Jyvälän Settlementti ry.

Nykyään Jyväskylässä toimivan Jyvälän Settlementti ry:n historia alkaa 1920-luvulta Viipurista, josta Länsi-Toukolan Settlementille ryhdyttiin sodan sytyttyä miettimään uutta sijoituspaikkaa. Jyväskylä katsottiin hyväksi paikaksi kehittyvänä teollisuuspaikkakuntana ja alueella asuvat ihmiset olivat myötämielisiä Settlementin toiminnalle. Lopulta 25.11.1940 pidettiin kokous, jossa päätettiin perustaa settlementille oma kan-

natusyhdistys ja setlementti nimettiin Jyväläksi kuvaamaan tiedon jyvien tarjoamista ihmisille. (Tauriainen, Martin 2011, 22–23.)

Heti alkuajasta vahvana pidetyssä nuorisokerhotyössä tapahtui merkittävä muutos vuonna 1950, kun tyttö- ja poikakerhojen sijasta alettiin puhua varhaisnuorisotyöstä. Tämän muutoksen jälkeen nuorisotyön piiriin kuuluivat 7-16-vuotiaat ja sitä vanhempia nuoria alettiin pikkuhiljaa kouluttaa nuorempien ohjaajiksi. (mt., 77.) Marraskuussa vuonna 2010 Jyväskylän Setlementti ry. juhli 70-vuotis syntymäpäiviään. Vielä edelleenkin pätee sama sanoma, kuin sen perustamisen aikana 74 vuotta sitten.

”Mitä kiihkeämmin kehityksen pyörät pyörivät, ja ulkonaisen elämän valtimot lyövät, sitä enemmän kansamme kaikkialla tarvitsee yhdistäviä, eheyttäviä ja rakentavia voimia.” Näin totesi pastori Veikko Koivisto vuonna 1940 perustellessaan kunnantalolla pidetyssä kokouksessa setlementin tarpeellisuutta Jyväskylässä. (Tauriainen & Martin 2011, 165–164)

Jyväskylän Setlementti ry. toimii Jyväskylän alueella samoilla peruseriaatteilla, kuin keskusjärjestönsä Setlementtiliitto. Jyväskylän toiminta jakautuu neljään pääluokkaan, jotka ovat kansalaisopisto, Jyväskylän jälkkäri, Jyväskylän nuoret ry. sekä erinäinen hanke-toiminta (Jyväskylän Setlementti ry. 2014).

2.2 Oiva ja Ilona -hanke

Oiva ja Ilona -hanke tarjoaa toimintaa 12–28-vuotiaille nuorille monenlaisissa muodoissa. Avoimien ovien, oleskeluun painottuvan toiminnan lisäksi tarjotaan suljettuja ja teemaltaan ennalta määrättyjä joko harrastus tai muita toimintoja. Maaliskuussa 2012 aloitetun hankkeen päärahoittajana toimii Raha-automaattiyhdistys ja Jyväskylän kaupunki, joka tarjoaa paikan toiminnalle. Hankkeen ensimmäinen rahoituskausi jatkuu vuoteen 2015 asti. Hankkeessa työskenteli keväällä 2013 kuusi vakituista työntekijää. Poikatyö - Oivan puolella, kaksi vakinaista poikatyöntekijää/ohjaajaa ja tyttötyö - Ilonan puolella kolme tyttötyöntekijää/ohjaajaa. Projektikoordinaattorina toimii Sonja Puolakka. (Oiva ja Ilona 2014a; Tyttötyö 2014c.)

Opinnäytetyöni varsinainen kohde on hankeen Ilonan puoli, jossa toiminta tapahtuu tyttöjen ja naisten parissa. Ilonassa käytetään hyväksi niin sanottua sosiaalista nuorisotyön työ-otetta, jonka päällimmäisenä tavoitteena on nuorten kohtaamien omina itsenään. Tyttöjä ja naisia autetaan löytämään omat voimavaransa oman ja persoonallisen tyttöyden ja naiseuden löytämiselle. (Eisher, Tuppurainen 2011, 12.)

Tyttötyön lähtökohtana on kuunnella aina kävijöitä. Heiltä saatavan palautteen sekä heidän kautta havaittujen tarpeiden avulla työ kehittyy aina kulloisenkin kävijäkunnan mukaiseksi. Konkreettinen seikka kävijöiden kuuntelemisessa näkyy tilan sisustuksessa, jossa kiinnitetään erityistä huomiota erityisesti viihtyvyyteen. Usein sisustuksessa käytetään tyttöjen ja naisten elämää koskevia kuvia ja elementtejä, joka tekee tilasta kävijöilleen entistä henkilökohtaisemman. Ilonan toiminnassa välittyvät myös yleisesti tyttötyölle ominaiset työmuodot, kuten avoin toiminta, vuorovaikutukselliset tyttöryhmät sekä seksuaalikasvatus. (mt., 13.)

Avoin toiminta on matalan kynnyksen toimintaa, jonne iän määrittelevästi joko tyttöjen tai naisten kerralle voi kerran viikossa tulla puuhastelemaan vaihtuvan teeman mukaista toimintaa. Toiminta pyrkii olemaan mahdollisimman matalan kynnyksen toimintaa, johon voi omien voimavarojensa pohjalta osallistua itseä kuunnellen. Avoin toiminta toimii myös usein väylänä Ilonan toisiin työmuotoihin, kuten tyttöryhmiin ja yksilötyöhön. (Eisher, Tuppurainen 2011, 13; Hartikainen 2014; Oiva ja Ilona 2014b.) Seuraava Ilonan tyttötyöntekijä Emilia kiteyttämä tyttötyöryhmän tavoite on mielestäni sovellettavissa myös koko hankkeelle.

Tavoitteena on yhteisen tekemisen avulla luoda luottamussuhde kävijöihin, jossa tytöt voivat mahdollisesti kertoa omista vaikeista asioistaan ohjaajille. (Emilia 2014)

Avoimen toiminnan lisäksi Ilonassa on mahdollista järjestää yksilötapaamisia tyttötyötä tekevän Virve Hartikaisen kanssa. Yksilötyön ideana on, että kävijällä on mahdollisuus kertoa haluamistaan asioista ulkopuoliselle kuuntelijalle. Keskustelut käydään aina vaitiolovelvollisen aikuisen kanssa luottamuksellisesti. Yksilötyötä tehdään aina sen mukaan miten sille on tarvetta; työhön voidaan varata etukäteen aikaa tai sitä

voidaan tehdä tarpeen syntyessä esimerkiksi avoimen toiminnan aikana, siirtyen ohjaajan kanssa rauhallisempaan tilaan keskustelemaan. (Hartikainen 2014; Oiva ja Ilona 2014b.)

Vuorovaikutteisilla tyttöryhmillä tarkoitetaan niitä ryhmiä, joilla on jokin tavoite. Ryhmiin valitaan usein jäsenet aina ennalta määräytyksi ajaksi ja siellä sovitaan yhdessä jokin päämäärä, jota kohti työskennellään. Tällaisia ryhmiä voidaan muodostaa esimerkiksi ujoille ja sosiaalisesta jännittämisestä kärsiville tai vaikka avioeroiperheiden tytöille. Ryhmien tavoitteena on antaa tukea nuorille heitä koskettavissa asioissa sekä ohjaajan, että vertaistuen välityksellä. Ryhmän vertaistuki onkin merkittävä osa yksilön voimaantumisen kannalta. (Tyttötyö 2014b.)

Seuraavissa ala luvuissa avaan Oiva ja Ilona -hankkeen toimintaan vaikuttavia keskeisimpiä käsitteitä. Tulevissa alaluvuissa käsitellään sosiaalisen vahvistamisen määritelmää, tyttötyötä nuorisotyön työmuotona sekä Oiva ja Ilona -hankkeen toiminnalle olennaista sukupuolisensitiivistä työ-otetta. Aluksi avaan kuitenkin hieman yleistä kansalaistoiminnan ja nuorisotyön käsitteitä.

2.3 Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Opinnäytetyöni tilaaja Oiva ja Ilona -hanke on vahvasti kansalaistoiminnan periaatteella pyörivän Jyvälän Settlementti ry:n hanke. Sanakirjan mukaan kansalaistoiminnalla tarkoitetaan henkilön julkista toimintaa yhteiskunnan, yhteisön jäsenenä, erilaisissa yhdistyksissä ja kansalaisjärjestöissä. Kansalaistoiminta nousee politiikassa esille edistettäessä sen toteutumista erilaisten ministeriöiden alaisuudessa; Kunnissa kansalaistoiminnalla kannustetaan aktiivisen kansalaisuuden ja halutaan edistää kansalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksia. (Lehtonen, Rantanen 2014; Lind 2011.)

Valtiollisen tahon lisäksi erilaiset rahoitukset mahdollistavat suuren osan kansalaistoiminnasta. Kansalaistoiminta voi anoa esimerkiksi Raha-automaattiyhdistykseltä tukea toiminnalleen tai sitten etsiä omaa ideologiaansa kannattavan ja järjestölleen sopivan säätiön taustaorganisaatiokseen. (Lukkarinen 2011.) Kansalaistoiminta jär-

jestöjen tehtävinä on yhteiskuntaan vaikuttaminen, kansalaisten sosiaalisen kanssakäymisen parantaminen sekä sen kasvattaminen. Kansalaistoiminnan tarkoituksena on tuottaa meille kaikille erilaisia palveluita ja sen piirissä on usein paljon vapaaehtoisia. Yhteisiä päätöksiä tehtäessä yksilöt pääsevät näin ollen ajamaan haluamiaan asioita voimakkaammin sekä vaikuttamaan ruohonjuuritasolla tapahtuvaan toimintaan. Yhteisten päätöksentekojen lisäksi tärkeitä seikkoja kansalaistoiminnassa ovat ryhmän jäsenten ominaiset toimintamuodot sekä organisoituminen järjestön sisällä. (Lehtonen, Rantanen 2014; Lind 2011.)

Koen tärkeäksi avata hieman myös nuorisotyön määritelmää, sillä Oiva ja Ilona -hankkeessa tehdään myös selkeää nuorisotyötä sosiaalisen vahvistamisen otteella. Vuonna 2006 asetetun nuorisolain mukaan nuorisotyö on nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukemista, nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistämistä, sukupolvien välistä vuorovaikutusta sekä nuorten sosiaalista vahvistamista (Finlex 2014a; Honkonen-Seppälä 2011b). Vuonna 2008 asetetun lastensuojelulain mukaan nuorisotyö on puolestaan ehkäisevää lastensuojelua. Toiminnalla edistetään, tuetaan ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta (Finlex 2014b; Honkonen-Seppälä 2011b).

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kuntien ja kaupunkien tehtäviin. Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan sisältyy nuoriso ja lastensuojelulain mukaisesti nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut. Kunnat päättävät itse millä tavoin ne toteuttavat näitä palveluita. Nuorisolaissa todetaan, että palveluita toteutetaan alueellisena ja monialaisena yhteistyönä sekä yhteistyössä nuorten ja järjestöjen kanssa. (Finlex 2014a; Finlex 2014b; Opetus ja kulttuuriministeriö 2014.)

Nuorisotyö kehitettiin aikanaan siihen tarpeeseen, jossa huomattiin nuorten vapaa-aika akselilla puuttuvan nuorten tarpeiden mukaista toimintaa sekä vertaisryhmiä. Yleisimpänä nuorisotyön ominaispiirteenä voidaan pitää aina siihen osallistuvien

nuorten vapaaehtoisuus. Ketään ei pakoteta tulemaan esimerkiksi nuorisotiloille, vaan nuoret saapuvat sinne omasta tahdostaan viettämään aikaa yhdessä. Nuorisotyön kautta pystytään kuitenkin usein saamaan kontaktia nuoriin, joita muut kunnalliset palvelut eivät välttämättä tavoita. Nuoruus on sosiaalistumisen aikaa, jolloin nuorelle on tärkeää päästä osaksi mielekkäitä ryhmiä sekä toimintaa ja nuorisotyö niin kunnallisella, kuin kolmannen sektorinkin järjestämänä voi olla tämän mahdollistaja. (Honkonen-Seppälä 2011a.)

2.4 Sosiaalinen vahvistaminen

Sosiaalinen vahvistaminen on laajasti käytetty käsite. Sosiaalisen vahvistamista voidaan toteuttaa kaikenikäisten ihmisten parissa, mutta useimmin sosiaalinen vahvistaminen nousee terminä esiin, kun puhuttaan esimerkiksi erilaisten järjestöjen ja kuntien nuorisotyön työmuodoista. Sosiaalisesti vahvistavassa toiminnassa on tärkeää olla mukana hetkessä. (Lundbom 2011.) Nuorisolain toisen pykälän, kolmannessa momentissa todetaan sosiaalisessa vahvistamisella tarkoitettavan ”nuorille suunnatun toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi” (Lundbom 2011; Finlex 2014a).

Sosiaalinen vahvistaminen on siis nuoren elämänhallinnan kokonaisvaltaista tukemista ja monissa tapauksissa se kohdentuu sellaisiin nuoriin ja niihin olosuhteisiin, joissa tuen tarve on suurempi, kuin muilla. Nuorisolain mukaan sosiaalisen vahvistamisen tavoitteena on siis yksilön - joka omassa opinnäytetyöni kontekstissa on nuori - hyvinvoinnin lisääminen ja edistäminen. (Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut 2014; Lundblom, Herranen 2011, 6; Finlex 2014a.)

Sosiaalinen vahvistaminen korvaa aikaisemmin käytössä olleet käsitteet syrjäytyminen sekä syrjäytymisen ehkäisy. Uuden käsitteen käyttöönotolla on haluttu päästä eroon leimasta, jonka sana syrjäytyminen voi usein antaa. Sosiaalinen vahvistaminen on ennen muuta prosessi, joka tähtää nuoren arjenhallinnan ja sen kautta elämäntilanteen parantamiseen vaihe vaiheelta. Määrittelyn sisään mahtuu kuitenkin monenlaisia ulottuvuuksia. Sanalla sosiaalinen voidaan viitata joko ihmisten väliseen kans-

sakäymiseen, mutta se voidaan liittää myös aineellisiin hyvinvoinnin ulottuvuuksiin. (Herranen, Junttila-Vitikka 2014; Suomen nuorisokeskusyhdistys ry. 2014.)

2.5 Sukupuolisensitiivisyys

Lähdettäessä puhumaan sukupuolisensitiivisestä työstä on mielestäni hyvä hakea ensin määritelmät yhdyssanan molempiin puoliskoihin. Mitä oikeastaan tarkoittaa sana sukupuoli? entä mitä tarkoittaa sensitiivisyys? Erja Anttonen (2007, 8) jakaa - kirjassaan sukupuolisensitiivisyys kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä - sukupuolen, vallitsevien määrittelien puitteissa yllättävän moneen osaan. Erilaisia määritelmiä voivat olla esimerkiksi biologinen, sosiaalinen ja geneettinen sukupuoli.

Totutuimmista termeistä biologisen käsitteen avulla määrittelemme ihmisen naiseksi ja miehiksi ihmisen tiettyjen fyysisten ominaisuuksien perusteella (Airaksinen, Pönni & Seppo 2001, 5). Geneettinen sukupuoli viittaa puolestaan sukupuolikromosomien osoittamaan sukupuoleen (Anttonen 2007, 9; Nummelin 1997, 14). Sosiaalisena käsitteenä puhuttaessa sukupuoli, eli gender sen sijaan tarkoittaa sitä, mitä naisena tai miehenä olemisen merkitsee tietyssä yhteisössä ja kulttuurissa, sen tietynä historiallisena ajankohtana ja elämänvaiheessa (Airaksinen ym. 2001, 5). Siinä, missä biologiseen sukupuoleen synnyttään, sosiaaliseen sukupuoleen kasvetaan. Sosiaalinen sukupuoli on myös oma henkilökohtainen tunne omasta sukupuolesta ja juuri tämän takia onkin vaikeaa määrittää, mikä on ”mies” ja mikä ”nainen”. (Tawast 2013, 15–16; Vilkkä 2010, 18.)

Uuden suomalaisen sivistyssanakirjan (Anttonen 2006, 10; Nurmi, Rekiaro & Rekiaro 2001, 403) mukaan käsite sensitiivinen määritellään herkkätuntoiseksi. Sensitiivisyys puolestaan tarkoittaa herkkätuntoisuutta ja herkkyyttä. Sensitiivisyys voidaan määritellä siis sellaiseksi olemisen- tai lähestymistavaksi, jossa ihminen on esimerkiksi kasvattajan roolissa herkistynyt, altis, valpas ja avoin tarkastelemaan omia arvoja, asenteitaan sekä toimintaansa. (Anttonen 2006, 10.)

Yhdistettäessä termit sukupuoli sekä sensitiivisyys voidaan alkaa pohtimaan uuden sukupuolisensitiivisyys - käsitteen määritelmästä nuorisotyön piirissä. Sukupuolisensitiivinen nuorisotyö tarkoittaa herkkyyttä nuorista löytyvien tarpeiden sekä mahdollisten ongelmien tunnistamiseksi. Herkkyyttä heidän voimaannuttamiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä yleisen elämänhallinnan sekä osallisuutensa tukemiseksi. Sukupuolisensitiivistä työtä voidaan tehdä joko sekaryhmissä tai tytöiltä -tyttöille ja pojilta -pojille periaatteella. Sukupuolisensitiivisessä tyttö- ja poikatyössä tunnustetaan erilaisia tyttöä ja poikana olemisen tapoja, niitä kuitenkin kyseenalaistamatta. Työotteessa pyritään purkamaan, avaamaan ja laajentamaan sukupuolirooleja sekä eri käyttäytymismalleja. (Näre 2007, 542–543; Tyttötyö 2014a.)

Sukupuolisensitiivisen nuorisotyön lähtökohta on suurelta osin sosiaalinen vahvistaminen, jonka tavoitteena on tarjota nuorille väyliä kasvaa arvostamaan itseään (Näre 2007, 542; Anttonen 2006). Tyttöjen ja naisten kanssa tehtävässä työssä on tarkoitus tukea nuorten naisten identiteetin rakentumista ja kasvua oman näköiseksi ja persoonalliseksi aikuisiksi yhteisöllisyyttä arvostavassa ilmapiirissä (Eisher, Tuppurainen 2011, 12; Näre 2007 543; Hartikainen 2014).

Oman opinnäytetyöpaikkani, Oiva ja Ilona -hankkeen toiminnassa sukupuolisensitiivistä työtä tehdään aina saman sukupuolen parissa. Tyttötyön piiriin saavat hakeutua kaikki, jotka kokevat omaksi sukupuolekseen naisen ja naiseuden, kun taas vastavasti poikatyön piiriin he, jotka kokevat omaksi sukupuolekseen miehen ja miehisyyden. Hankkeen toimitilat ovatkin hyvin jaettu, sillä yhdellä käytävällä olevista suurista ”toiminta-olohuoneista” vasemmalla puolella käytävää sijaitsee poikatyön oma tila ja oikealla tyttötyön oma olohuone. Ilonan puolella työntekijät sekä harjoittelijat ovat pääosin naisia.

2.6 Tyttötyö

Tyttötyö on settlementtitoiminnan alla kulkeva sosiaalisen nuorisotyön käsite. Tyttötyö käynnistyi vuonna 1998, kun Settlementtinuorten liitossa käynnistyi Upea minä – tyttötyöhanke. Vuosi tuon hankkeen jälkeen Suomeen syntyi ensimmäinen Tyttöjen Talo

Helsinkiin ja samaan aikaan alettiin kiinnittää huomio siihen, että pojat olivat yleisesti tyttöjä kiinnostuneempia nuorisotyöstä. Pikkuhiljaa nuorisotiloilla käyville muutamilta tytöiltä alettiin kysyä heidän toiveitaan ja nuoret naiset pääsivät vaikuttamaan muun muassa nuorisotilojen sisustukseen. Tyttötyö on vakiintunut 2000-luvulla tyttöjentalo-toiminnaksi ja tyttöjen taloja löytyy nyt Helsingin lisäksi jo ainakin Tampereelta, Turusta, Kuopiosta ja Oulusta. (Mulari, Eisher & Uusitalo-Herttua 2012; Sommar 2014.)

Tyttötyön perimmäisenä tarkoituksena on antaa tilaa jokaiselle persoonalle ja heidän aitoudelleen. Tätä kautta kävijät saavat mahdollisuuden tulla kuulluksi, kohdatuksi ja arvostetuksi omina itsenään. Tasavertainen huomioiminen kävijöiden keskuudessa on myös tärkeä piirre tyttötyössä. Tyttöjä ja naisia tuetaan heidän kasvussaan sekä aikuisina, että vertaisina. Ohjaajat ja työntekijät toimivat naisina, joiden kautta kävijät voivat peilata omaa naiseuttaan. (Eischer, Tuppurainen 2009, 72–74; Sommar 2014; Sorell 2012, 23.)

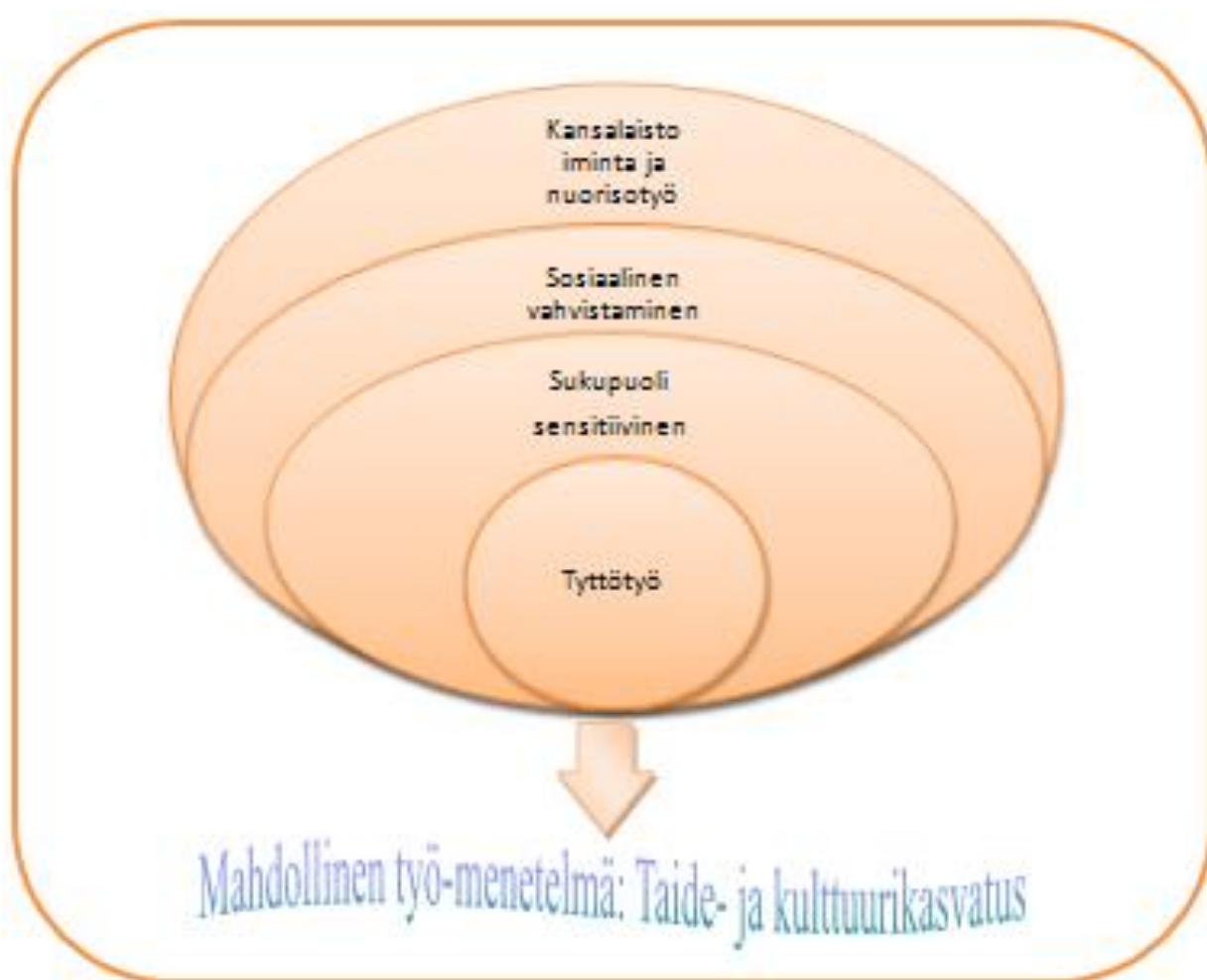
Tyttötyöstä puhuttaessa osallisuus on tärkeä elementti. Nykypäivänä tärkeitä nuorten osallisuuden ilmentymiä ovat kuntien ja kaupunkien nuorisotilat, jossa pienillä asioilla nuoret voivat vaikuttaa omaan elinympäristöönsä (Kiilakoski, Gretshel & Nivala 2012, 12–14).

Ilonan toimitiloissa nuorten osallisuutta on lisätty muiden seikkojen ohella juurikin edellä mainituin keinoin. Nuoret ovat saaneet itse olla mukana pohtimassa toimitilan ulkonäköä (Kappale 2.2) ja muun muassa keväällä 2013, erään kävijän maalaukset somistavat Oiva ja Ilona -hankkeen käytävää tauluina. Lisäksi Ilonan toiminnassa tuotettuja kädentaitoja kiinnitetään aika ajoin olohuoneeksikin kutsutun tilan seinille tilaa koristamaan.

Kun nuoria on osallistettu oman toimintaympäristönsä rakentamisessa, luo se puolestaan pohjaa taide- ja kulttuurikasvatukselle. Mirja Hiltusen sekä Timo Jokelan Lapin yliopiston, taiteen tiedekunnalle tuottaman: täälläkö taidetta? Johdatus yhteisölliseen taidekasvatukseen julkaisussa kiteytetään mielestäni hyvin se, miten kulttuurikasvatusta syntyy. Kulttuurikasvatusta syntyy, kun saamme tuottaa taidetoimintaa meille tärkeässä ympäristössä.

Koemme ympäristön havaittuna ja meille merkityksellisenä tunnesisältönä, sosiaalisina ja toiminnallisina sisältöinä, sekä kulttuurisina merkityksinä. Tähän fenomenaaliseen ympäristöön suuntautuva yhteisöllinen taidetoiminta onkin mitä perustavinta laatua olevaa kulttuurikasvatusta. (Hiltunen & Jokela 2001, 22.)

Alla oleva kaavio kuvaa vielä Oiva ja Ilona -hankkeen, Ilonan toiminnan teoreettista taustaa suhteessa opinnäytetyöni pääteemaan eli taide- ja kulttuurikasvatukseen.

KUVIO 1.

Oiva ja Ilona -hankkeen toiminnan teoreettinen tausta.

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia Ilonan toimintaa, tuottamalla näkyväksi sen toiminnassa käytetyn taide- ja kulttuurikasvatuksen laajuus. Hyvälle tutkimukselle on hyvä laatia aina selkeä tutkimusongelma. Ongelma- ja kysymysasettelu avaa näkökulman tutkittavaan ilmiöön ja tekee ilmiöstä näin ollen helpommin lähestyttävän. Tutkimuskysymystä laadittaessa tutkimus ikään kuin pilkotaan palasiin, joihin on helppompaa vastata aineistoa käyttäen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 123–129; Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Yläne & Paavilainen 2011, 42.)

Omiksi opinnäytetyöni tutkimuskysymyksiksi muovautuivat: ”Millä tavoin taide- ja kulttuurikasvatuksellinen toiminta näkyy sukupuolisensitiivistä, sosiaalisen vahvistamisen työtöteellä, tyttötyötä tekevässä Ilonassa?” sekä ”Miten työntekijät ja kävijät kokevat toiminnan vaikuttavuuden?”

Opinnäytetyössäni pyrin tuottamaan näkyväksi Ilonan toimintaa pyörittäviltä työntekijöiltä, heidän näkemyksiään tuottamastaan taide- ja kulttuurikasvatuksellisesta sisällöstä sekä mahdollisesta lisäkoulutuksen tarpeesta. Ilona tuottaa puolivuositain nuorille kävijäkyselyn, jonka pohjalta sain käyttööni valmiin ja tuoreimman, syksyn 2013 aineiston, joka käsitteli nuorten mielipiteitä sekä tyytyväisyyttä hankkeen toimintaan.

Työntekijöille itse teettämäni kyselyn sekä valmiin aineiston avulla pyrin analysoimalla ja vertailemalla ohjaajien sekä nuorten vastauksia löytämään vastaukset tutkimuskysymyksiini. Oman kyselyni (Liite 1; Kappale 5.1) lähetin seitsemälle päätoimiselle Ilonassa mukana olevalle työntekijälle. Kyselyn lisäksi tein opinnäytetyötäni varten myös osallistuvaa havainnointia.

Opinnäytetyöni on moniosaisuutensa kannalta sekä kvalitatiivinen, että kvantitatiivinen. Itse teettämäni tutkimus on pääsääntöisesti kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen tapaan, keskityn pieneen määrään vastauksia, mutta pyrin analysoimaan niitä sitäkin tarkemmin (Heikkilä 2004, 16). Opinnäytetyössäni määrällistä, eli kvantitatiivista tutkimusta edustaa jo valmis kävijäkyselyaineisto,

(Kappale 5.2) joka on tuotettu laajemmalle ryhmälle vastaajia. Määrällisessä tutkimuksessa puolestaan tutkitaan määrien jakautumia, muutoksia ja eroja ja suhteita toisiinsa. Tutkittava ilmiö pyritään hajottamaan mitattaviksi osiksi, joita päästään tutkimaan erikseen. (Ronkanen, Pehkonen, Lindblom - Yläne, Paavilainen 2011, 83–84.)

3.1 Havainnointi tutkimusmenetelmänä

Opinnäytetyöni yhtenä tutkimusmenetelmänä käytin hyväkseni havainnointia. Suoritin havainnointia pääosin osallistuvana havainnointina, jossa osallistuin mukaan aina kulloisenkin kerran toimintaan. Havainnoinnin avulla saadaan välitöntä ja suoraa informaatiota eri yksilöiden, ryhmien ja organisaatioiden toiminnasta ja käyttäytymisestä (Hirsjärvi ym. 1997, 213; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Tavoitteena oli pyrkiä hakemaan itselleen myös jonkinlaisen roolin vierailemissani ryhmissä, joko apuohjaajana tai sitten vain osallistujana (mt., 216). Esimerkkeinä havainnoitsijan roolin etsimisestä voisin mainita, että eräällä avoimella kerralla osallistuin nuorten tapaan keskustelupiiriin kertomalla omasta viikonlopustani. Toisella kerralla toimin pienessä apuohjaajan tehtävissä siirtokuvia tehdessä, sillä olin edennyt työvaiheissani jo niin pitkälle, että pystyin avustamaan muita.

Osallistuvan havainnoinnin yhtenä päämääränä on havainnoida puheen lisäksi myös muun muassa eleiden, ilmeiden ja liikkeiden avulla tapahtuvaa kommunikointia. Havainnoijan on hyvä tiedostaa tämä, sillä olennaista informaatiota sekä tietoa saattaa muuten jäädä välittymättä ja josta voisi olla tutkimuksessa hyötyä. Toisaalta on myös varottava ei-kielellisten tekstien yli- tai väärin tulkitsemista. (Anttila 1996, 218–224.)

Läpi opinnäytetyön, olen pitänyt itselläni tärkeää opinnäytetyöpäiväkirjaa. Päiväkirjaan olen kirjoittanut muun muassa työhön liittyvien palaverien-muistiinpanoja sekä eri itsenäisten työskentelypäivien aikana suorittamiani välitappeja. Opinnäytetyöpäiväkirjaan pystyin myös kirjaamaan havaintopäiväkirjaa Ilonan arjesta. Opinnäytetyön

edetessä tulen nostamaan esille opinnäytetyöpäiväkirjastani muutamia kohtia, jotka kuvastavat Ilonan toiminnassa välittyviä tavoitteita sekä taide ja kulttuurikasvatuksen näkökulmia.

Havainnointini kohteena oli myös osaltaan työntekijöiden aktiivinen työskentely tyttötyön arvojen mukaisesti. Olen liittänyt mukaan myös otteita Sosiaalisesta mediasta, jossa Facebookin välityksellä tiedotetaan kävijöitä kulloisenkin kerran teemoista. Päiväkirjan otteet ovat kuvauksia Body & Soul tanssi-tunnista, alle 18 -vuotiaiden tyttöjen avoimesta toiminnasta sekä yli 18 -vuotiaiden naisten avoimesta toiminnasta. Tilaaja-tahon pyynnöstä osallistuin havainnoimalla vain avoimeen toimintaan, sillä Ilonan muissa ryhmissä toiminta on luottamuksellista ja yleensä ryhmiin valikoidaan niihin osallistuvat nuoret etukäteen. Luottamuksellisen toiminnan säilyttämiseksi opinnäytetyön tilaaja-taho on tehnyt linjauksen, kerhojen ulkopuolisten vierailijoiden suhteen.

3.2 Valmiin kävijäkyselyn hyödyntäminen

Opinnäytetyöprosessin edetessä tarkoitus oli selvittää myös Ilonassa käyville tytöiltä ja naisilta, mitä mieltä he ovat hankkeen toiminnasta. Alkuperäisenä ajatuksena oli tuottaa kävijöille oma kysely, jossa kysymykset käsittelisivät eritoten taide- ja kulttuurikasvatuksen näkökulmaa. Työn edetessä sain hankkeen työntekijöiltä kuitenkin ohjausta, jonka mukaan kyselyn tuottaminen on vaikeaa sillä etenkin avoimessa toiminnassa mukana olevat tytöt sekä naiset eivät omaa pitkäaikaista näkemystä hankkeen toiminnasta. Kävijät saavat käydä avoimissa iltapäivissä omien mieltymyksiensä mukaan.

Vaihtoehtoisena väylänä selvittää nuorten mielipiteitä löysimme kuitenkin hankkeen oman kävijäkyselyn. Oiva ja ilona -hanke toteuttaa puolen vuoden välein kyselyn hankkeen toiminnassa mukana oleville nuorille. Kyselyn keskittyy hankkeen toimintaan, nuorten mielipiteisiin toiminnan luotettavuudesta sekä viihtyvyydestä. Kävijäkyselyssä selvitetään yleisesti myös nuorten mielipiteitä siitä, mitä Oiva ja Ilona -hankkeessa mukana oleminen on antanut heille itselleen. Nuoret saavat vastata siihen monivalintakohtia apuna käyttäen. Monivalintakysymysten päätteeksi nuoret

saavat myös antaa avoimessa kysymyksessä kehittämisideoita sekä palautetta hankkeen työntekijöille.

Oiva ja Ilona -hankkeen kävijäkysely ei käsitellyt taide- ja kulttuurikasvatuksen teemaa, mutta kysymysten joukosta löytyi teemaa sivuavia kohtia, joista pystyn soveltamaan tietoja omaa opinnäytetyötäni varten.

3.2 Kyselyn tuottaminen työntekijöille

Tuotin opinnäytetyöni aikana myös kyselyn tilaajalle. Alkuperäisenä ideana oli tuottaa kysely Ilonan arjessa käyville nuorille. Kokoustaessamme Ilonan työntekijöiden kanssa ymmärsin kuitenkin, että saisin omalle opinnäytetyölleni parempaa sisältöä, mikäli tuottaisinkin kyselyn hankkeen työntekijöille itselleen. Tuotin kyselyn sähköisenä ja Webropol -palvelinta apuna käyttäen. Päädyin Webropoliin, aineiston keräämisen välineenä aikataulullisista syistä.

Opinnäytetyötäni aloittaessa päätin, että pyrin tekemään kokonaisuuden valmiiksi kohtalaisen nopealla aikataululla, joka käytännössä määräytyi noin kolmen kuukauden mittaiseksi. Aloitin varsinaisen työprosessin tekemällä havainnointia, jonka jälkeen ryhdyin virallisesti tuottamaan opinnäytetyöni tutkimus osuutta. Seitsemän työntekijän/ohjaajan haastattelut olisivat vieneet lisää aikaa työn tekemiseltä, joten päädyin lopulta sähköisen kyselyn laatimiseen.

Kyselyssä (Liite 1; Kappale 5.1) olen käyttänyt hyväksi pääosin suljettuja kysymyksiä, joihin on ollut pakko vastata. Valitsin suljetut kysymykset sen takia, koska niistä saatavia tuloksia on helppo käsitellä tilastollisesti. (Heikkilä 2004, 51.) Kyselylomakkeesani olen käyttänyt myös avoimia kysymyksiä, jotka tuovat tutkimukseen kvalitatiivista otetta. Avoimien kysymysten avulla olen pyrkinyt keräämään täydentävää tietoa suljettuihin kysymyksiin liittyen. Olen jättänyt avoimet kysymykset vapaa-ehtoiseksi, koska vastaajat eivät aina halua vastata niihin ja vastausprosentti olisi voinut pienentyä. (Heikkilä 2008, 49.)

Taatakseni kyselyn validiteetin (tutkimuksessa on tutkittu sitä, mitä on luvattu) avasin omaan kyselyni vastaajille, kyselyn alussa taide- ja kulttuurikasvatuksen määritelmän. Näin ollen kaikilla vastaajilla oli samanlainen katsontakanta käsiteltävään aiheeseen. Validiteetti-termiä käytetään enemmän määrällisen tutkimuksen piirissä. Yhtenä määritelmänä voidaan pitää sitä, miten hyvin tutkimuksen aineistolla onnistutaan tavoittamaan oikea ilmiötä koskeva tieto (Hiltunen 2009; Metsämuuronen 2006, 56; Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Ylänne & Paavilainen 2011, 196).

Jaottelin kyselyn viiteen eri osaan, jotka olivat pohjatiedot, Ilonan toiminnan kuvaaminen, taide- ja kulttuurikasvatus- ja taide- ja kulttuurikasvatuksen vaikutukset Ilonan toiminnassa sekä Ilonan toiminnan kehittäminen.

3.3 Opinnäytetyöprosessin eteneminen

Hyvin erikoista, että tätä tekstiä kirjoittaessa olen tekemässä opiskeluhistoriani viimeisiä kirjallisia lauseita. Äänekosken kampuksella vietetyn pääsykoe päivän jälkeen opinpolulleni on mahtunut paljon kaikenlaisia oppimisen ja oivaltamisen paikkoja. Oppimisen paikkoja olen saanut mahdutettua myös tämän opinnäytetyön kirjoittamisen sisään. Opinnäytetyön tekomatka (Liite 2.) on ollut moni polkunen ja vaihteleva. Löysin itselleni erityisen mieluisen aiheen ja siihen tarttuminen on tapahtunut vauhdilla. Kuitenkin ajoittaisen kovan työtahdin joukossa on ollut selkeitä kiviin kompasteluita ja muita esteitä, joiden aikana olen ehtinyt muuttamaan suunnitelmiani jo moneen kertaan.

Aloitin opinnäytetyö prosessini oikeastaan jo samaisena päivänä, kun saavuin opiskelemaan humanistiseen ammattikorkeakouluun, Äänekosken kampukselle. Ensimmäisen lukuvuoden aikana kerrytin teoretietouttani monissa nuorisotyön asioissa ja lukuvuoden lopulla Joensuun taide- ja kulttuurikasvatuksen orientaatioissa sain ensimmäisen suuremman tarttumapinnan opinnäytetyön teemaan. Matka ja oppiminen taide- ja kulttuurikasvatuksellisiin sisältöihin syventyi Erasmus-vaihdossa Tanskassa, jossa opiskelin varhaislapsuuden esteettistä oppimista neljän kuukauden mittaisella jaksolla.

Kolmantena lukuvuonna, lokakuussa 2013, opiskelijakollegani Jari Tanskasen kanssa yhdessä projektia tehdessämme aloimme pohtia jo jatko-aikeita. Projektin alkupuolella teimme yhdessä Humanistisen ammattikorkeakoulun, toisen vuoden opiskelijoiden kanssa pienen projektin Oiva ja Ilona -hankkeelle. Hankkeen poikatyön, Oivan puolelle järjestettiin opiskelijoiden sekä Oivan työntekijöiden kanssa peli-ilta. Tuon projektin aikana pääsin tutustumaan Oiva ja Ilona -hankkeeseen ja oivalsin, että hankkeessa tehdään samaa tyttötyötä pienemmällä tasolla, mitä Turussa tehdään tyttöjen talossa. Olin Humakin aikana kuullut tyttötyöstä ja hainkin ensimmäisenä vuonna Turkuun harjoitteluun, mutta en tuolloin päässyt.

Päätin Pelituki-projektin jälkeen hakea normaalista kaavasta poiketen uuteen paikkaan tekemään opinnäytetyötä. Aloitin opinnäytetyö polkuni Helmikuussa ottaen yhteyttä Oiva ja Ilona -hankkeen projektikoordinaattori Sonja Puolakkaan. Eräänä perjantaina - muutaman sähköpostin lähettämisen jälkeen - istahdimme sitten Ilonan olohuoneeseen ja ryhdyimme pohtimaan opinnäytetyöni sopivuutta Oiva ja Ilona -hankkeelle. Puolakka oli mielissään siitä, että olin ottanut yhteyttä heihin. Hankkeelle olikin aiemmin tehty jo kaksi opinnäytetyötä. Keskustelimme millaisia opintoja olin tähän mennessä tehnyt.

Taide- ja kulttuurikasvatuksen mukaan nousemisen johdosta (Johdanto), päädyimme niin sanottuun ”salapoliisi-opinnäytetyöhön”. Me molemmat kiinnostuimme aiheesta, jossa tutkisin hankkeen tyttötyön, eli Ilonan puolen arkea ja sitä, millä tavalla taide- ja kulttuurikasvatus toteutuu heidän toiminnassa. Koko hankkeessa ei varsinaisesti ole kirjattu erityisiä kasvatuserätyömenetelmiä tavoitteisiin, mutta jokainen ohjaaja ja työntekijä saa tuottaa toiminnan kivijalkaa, sukupuolisensitiivistä tyttötyötä, omien vahvuksiensa kautta.

Puolakan kanssa keskustellessamme päädyimme siihen, että pääsisin parhaiten toimintaan mukaan vieraillemalla aluksi Ilonan arjen erilaisissa toiminnoissa. Ilonassa tapahtuu sekä kaikille avointa toimintaa, että myös suljettujen ryhmien toimintaa, (Kappale 2.2) joihin en ryhmien vakiintumisen vuoksi päässyt mukaan. Vielä helmikuun aikana kuljin opinnäytetyön rinnalla toista sivupolkua; opiskelin koulussa viimei-

sellä menetelmäopintojen kurssilla, ja aloitin opinnäytetyön virallisesti vasta tuon kurssin jälkeen, maaliskuun loppupuolella.

Aloittaessani tutustuin Ilonan avoimiin ryhmiin, joita järjestetään kerran viikossa sekä tytöille, että naisille. Lisäksi Ilonassa järjestetään kaikille avoin Jooga-aamiainen tiistai aamuisin. Vielä maaliskuussa toiminnassa oli mukana Afro-tanssi-aamiainen, joka jouduttiin opiskelujaksoni aikana lopettamaan. Näihin aamulla tapahtuviin ryhmiin oli myös tervetullut avoimen toiminnan tapaan kuka tahansa. Lisäksi pääsin käymään keskiviikkona pidettyyn Body and Soul Dance -tunnille, jonka kävijät olivat muista ryhmistä poiketen laajalla kirjolla 12–29-vuotiaita. Tutustumisjakson jälkeen kuukauden päättäminen tuntui, kuin suureen kiveen törmäämiseltä. Vaikka minun oli tarkoitus aloittaa jo opinnäytetyön kirjoittamista, niin sen käynnistäminen tuntui kuitenkin melkoiselta haasteelta. Päätin aloittaa prosessin suunnittelemalla teoriapohjaa työtäni varten sekä sopivaa aikataulua tulevalle.

Huhtikuun alussa koululla pidetyssä opinnäytetyöpajassa jokaisen sinne osallistuneen opiskelijan tuli kertoa omasta aikataulustaan ja etenemisestään opinnäytetyössä parissa. Tuohon pajaan mennessä minulla ei ollut vielä sanaakaan paperilla. Olin myös kahden vaiheilla lähdenkö tiukalla aikataululla tavoittelemaan kevääksi valmistumista, vai tekisinkö opinnäytetyötäni vielä kesän yli ja valmistuisin vasta seuraavan lukuvuoden puolella.

Opinnäytetyöpajassa sain opiskelija kollegoiden suunnitelmista sellaista pontta itselleni, että päätin yrittää tsempata opinnäytetyöni valmiiksi ennen kesälomaa. Kuitenkin tein itselleni sellaisen helpottavan tekijän, että päätin tehdä muut päättävät opinnot valmiiksi sitten vasta kesälomalla, joten valmistumisen maaliviiva tuli tuolloin piirrettyä syyskuulle 2014.

Opinnäytetyöpajan jälkeen sainkin sitten vasta moottorit käyntiin ja noin kahden viikon ajan kirjoitin kurinalaisesti tekstiä. Muutaman viikon jälkeen olin saanut jo noin kolmekymmentä sivua kasaan. Tuona alkuaikana sain suuresti apua opinnäytetyö ohjaajiltani, jonka avulla sain innostumisen myötä esille tulleen kaasupolkimen sopivaan kulmaan; kirkastin tuotokseni sisältöä oikeanlaiseksi. Tiiviin kirjoitusjakson jäl-

keen sain opinnäytetyöni jätettyä esitarkistukseen. Esitarkistuksen jälkeisessä opinnäytetyöseminaarissa sainkin sitten hyvää ja uutta katsantokantaa sekä ohjaajalta, että vertaistarkastajalta, joiden avulla pääsin edelleen tarkentamaan ja viilaamaan tekstin sisältöä terävämmäksi.

Huhti- toukokuun vaihteessa törmäsin jälleen matkallani jonkinlaiseen henkiseen metsä-etappiin. (Liite 2.) Opinnäytetyöni tutui olevan noin puolessa välissä; teoriaosuus oli saatu kasaan, mutta niin sanottu tutkimuspuoli vielä puuttui. Kyselyn osalta suunnitelmani muuttuivat ja siirsin itse opinnäytetyöni tuossa vaiheessa syrjään, jotta pääsin työstämään kyselyäni webropol -kyselytyökalun kautta. (Kappale 3.3) Kyselyn kysymyksien ja sanojen asetteluita miettiessäni sain apua opinnäytetyö ohjaajani lisäksi siskoltani, jonka muutama vuosi taaksepäin valmistui Diakonia ammattikorkeakoulusta sosionomiksi. Heidän neuvoillaan ja oikoluvuillaan sain kyselyn valmiiksi ja lähetettyä pääsiäisen tienoilla Ilonan työntekijöille.

Kerättyäni kyselyn tulokset yhteen toukokuun alussa, sain uutta puhtia tekemiseen, ja kesäloman siintäessä horisontissa halusin saada opinnäytetyön valmiiksi. Lopulta työn viimeistely onnistui vauhdikkaasti ja sain sen suurilta sisältö osaltaan valmiiksi kesäloman alkaessa. Päätimme työtä ohjaavan lehtorin kanssa kuitenkin siitä, että jätän työn vielä kesä- heinäkuuksi kypsyään mieleeni ja palautan sen vasta seuraavan lukuvuoden alkaessa yhdessä päättö portfolion kanssa.

Loman lopulla, elokuun koittaessa palasin työn pariin. Luin työtä vielä muutamaan kertaan uudestaan, pidin viimeiset palaverit opinnäytetyöni ohjaajan sekä tilaajan kanssa, joilta sain vielä viimehetken vinkkejä. Elokuun viimeisien viikkojen aikana työstin opinnäytetyöni loppu vaiheita, joihin kuului muun muassa kappaleiden järjestystä, lähdeviitteiden tarkastaminen sekä opinnäytetyön ulkomuodollisia seikkoja.

Koko työskentely ajanjakson aikana olen saanut apua myös äidiltä ja siskoltani lähinnä oikoluvun muodossa. Elokuun lopulla pääsin opinnäytetyöprosessin kanssa lopulta maaliin ja palautin työni lehtoreille tarkistettavaksi.

4 TAIDE JA KULTTUURIKASVATUKSEN MERKITYS NUORISOTYÖSSÄ

Tässä luvussa käsittelen taide- ja kulttuurikasvatuksen merkitystä nuorisotyössä. Ilo-
nan kirjajaan toimintaan saavat osallistua 12–28 -vuotiaat nuoret tytöt ja naiset. Ala-
luvuissa pohdin esteettisen kielen merkitystä arkipäivässämme ja kuinka taide voi
kasvattaa jokaisen ihmisen sosiaalista pääomaa. Käsittelen myös taiteelle ja kulttuu-
rille ominaisten luovuuden vaikutusta nuoren identiteetin kehitykselle. Kuitenkin en-
nen taide- ja kulttuurikasvatukseen syventymistä tulee termi paloitella osiin ja lähteä
selvittämään erikseen, mitä oikeastaan tarkoittavat sanat taide, kulttuuri sekä kasva-
tus.

4.1 Mitä tarkoittavat taide, kulttuuri ja kasvatus?

Mikä merkitys taiteella on elämässämme? Yleisellä tasolla taiteen tarkoitus on yksin-
kertaisesti luoda uutta tähän maailmaan. Taiteen avulla annetaan uusia merkityksiä
ja sen kautta voidaan löytää tapoja nähdä maailmaa eri näkökulmista (Bardy, Känkä-
nen 2005, 150–152). Ympäröivän maailman tulkitsijoina taiteilijat luovat elämäämme
muistoja, joista syntyy meille yhteisiä kokemuksia ja sitä kautta taiteilijat luovat suu-
rempaa, niin sanottua ”Yhteiskunnan muistia” (Anttonen 2012a).

Virallisempia määrittelytapoja taiteelle on useampia. Puhuttaessa teoksesta lähtöisin
olevasta määrittelytavasta: kaikki, joka vain näyttää taiteelta on taidetta. Itse taiteesta
peräisin olevan määrittelyn mukaan kaikki teokset, jotka ovat taiteilijoiden tekemiä
sekä joissa on singneraus, luetaan taiteeksi. Viimeisenä sopimuksen kautta tulevas-
sa määrittelytavassa, kaikki se on taidetta, joka noteerataan jollain tapaa joko taide-
piirin sisällä tunnustuksella, tai sen ulkopuolella esimerkiksi uutisointina. (Anttonen
2012a; Anttonen 2012b; Hannula 2013.)

Kulttuuri on taidetta laajempi termi, jonka sisältö voitaisiin jakaa kolmeen pääluok-
kaan. Arki-kulttuuri on kaikkea sitä, mitä jokapäiväisessä elämässä käytämme ja ku-
lutamme. Esimerkiksi ruoka- ja asiointikulttuuri ovat läsnä jokapäiväisessä elämäs-

sämme ja ne sisältävät omia sääntöjä ja käyttäytymismalleja sen mukaan aina missä päin maailmaa olemme. Kulttuuriin alle kuuluvat erinäiset sovellukset, kuten esimerkiksi media ja kilpaurheilu, jotka ovat muotoutuneet arjestamme erillisiksi osiksi. Näiden kahden Kulttuurin ”alalajin” lisäksi puhutaan ns. puhdasviljellystä kulttuurista. (Anttonen 2012a; Anttonen 2012b; Peda.net 2014; Tuuliainen 2006, 17–19.) Kulttuuri on siis tärkeä osa elämäämme ja kulttuurisen nuorisotyö tekeminen tuo kulttuurin konkreettiseksi lähelle nuorta. Kulttuurinen nuorisotyön tukee nuoren kasvamista ja antaa nuorelle parhaimmillaan elämän läpi kantavia tukipuita (Tuuliainen 2006, 17–19).

Entäpä sitten se kolmas määritelmä eli kasvatus? Kasvatus on pääasiassa aikuiselta lapselle tapahtuvaa toimintaa esimerkiksi perheissä tai kouluissa. Lapsen synnyttyä vanhempi ottaa lapsesta vastuun, mutta vuosien kuluessa heidän tehtävänä on kasvattaa nuorta, jotta vastuu siirtyy vähitellen lapselle itselleen. Kasvatuksessa lapsi oppii mikä on oikein ja väärin, arvokasta ja vältettävää, sopivaa ja epäsopivaa, mitkä ovat hänen oikeutensa, vastuunsa ja velvollisuutensa. Lapsi kasvaa osaksi perhettään, mutta samalla yhteiskuntaa. Kasvatus on vuorovaikutusta, rajojen asettamista sekä myös pyyteettömän rakkauden antamista sopivassa suhteessa toisiinsa. (Nikoskinen 2011; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014; Pikkarinen 2010.)

Kasvatuksesta puhuttaessa voidaan puhua joko formaalista, informaalista tai non-formaalista kasvatuksesta. Formaalisissa (muodollisissa) kasvatuksissa, kasvatustavoitteet on määritelty virallisesti ja kirjattu esimerkiksi opetussuunnitelmiin. Formaalin kasvatuksen ympäristönä toimii jokin virallinen järjestelmä, esimerkiksi oppilaitokset. Informaalia (epämuodollista) kasvatusta jakavat esimerkiksi televisio, radio ja lehdistö sekä muu kulttuuritoiminta (kirkot, teatterit, kirjastot ym.). Informaalisissa kasvatusta on koko elämän ajan mukana kulkevaa epävirallista kasvatusta. (Nikoskinen 2011; Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2014; Roslöf 2013.)

Nonformaalisella kasvatuksella pyritään identiteetin kirkastuttamiseen sekä yhteiskuntaan paremmin kiinnittymiseen. Nonformaali oppiminen perustuu vapaaehtoisuuteen ja se liitetäänkin tavallisesti aikuisten täydennyskoulutukseen, joka ei tähtää koulu-

opintoihin eikä tutkintoihin (esim. suuri osa vapaasta sivistystyöstä). (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2014; Roslöf 2013.)

Kasvatuksessa on yleisesti siis tarkoitus vaikuttaa toiseen ihmisen kehitykseen ja saada yksilö kasvamaan ja muuttumaan kohti haluttua suuntaa. Kasvua tuetaan jakamalla ja opettamalla omia arvoja sekä tapoja eteenpäin. Pääasiallinen kasvatuksen tavoite yhteiskunnan kannalta on tuottaa sille lisää yhteiskuntakelpoisia kansalaisia. (Anttonen 2012a; Nikoskinen 2011.)

Kolmea aikaisempaa taiteen, kulttuurin sekä kasvatuksen määritelmää hyödyntäen: Taide- ja kulttuurikasvatus on ihmisen aktivointia osallistumaan, itsensä ilmaisua sekä yhteisöllisyyden synnyttämistä. Nuorisotyössä taide- ja kulttuurikasvatus on aikuiselta lapsille ja nuorille tapahtuvaa rohkaisua, kannustamista ja opettamista. Kyse on siis kasvamisen tukemisesta taiteen ja kulttuurin keinoin. Tavoitteena on, ettei kenenkään tarvitse todistaa osaamistaan. Ei tarvitse osata maalata tai tanssia osatakseen kertoa jotakin omasta kokemusmaailmastaan muille. Taiteellisen lahjakkuuden tasosta välittämättä nuorten on tärkeää onnistua ja kokea arvostusta töistään. (Anttonen 2012a. Bardy, Känkänen 2005, 150–152).

Nuoren itsensä kannalta taide- ja kulttuurikasvatus on omien sosiaalisten taitojen opettelemista, oman luovuuden ja ilmaisutavan löytämistä ja sitä kautta itsetunnon kohottamista. Taide- ja kulttuurikasvatuksessa on myös tärkeää luoda vahva luottamus ohjaajan ja ohjattavien välille. (Anttonen 2012a.)

Taiteen tekemisen kautta nuoret tutustuvat itseensä sekä toisiin ihmisiin, ja saavat uudenlaisia välineitä tarkastella maailmaa, jossa elävät. (Toivanen 2007, 125.) Tapio Toivasen – Huippukokemus artikkelissa esittämää mielipidettä mukaillen mielestäni taiteen tekemisen kokemukset, joko ulkoa tutkiskeltuna tai ennen kaikkea itse tuotettuna - tulisi olla osa jokaisen nuoren koulukokemusta ja kasvamista.

4.2 Estetiikka osana arjen kulttuuria

Estetiikka (eng. aesthetic) on kieli, jota käytämme muun muassa puheen ja kehonkielen lisäksi ilmaisemalla itseämme. Se on väline, jolla voimme reflektoida, analysoida ja kommunikoida. Bennye Autringin ja Merethe Sørensenin (2013, 6-8) mukaan ihmisellä on kolme tapaa oppia asioita elämän varrella: perinteinen - empiirinen, esteettinen sekä keskusteleva oppimisen tapa. Ihminen käyttää eri yhteyksissä joko yhtä oppimisen tapaa tai kaikkia tapoja samanaikaisesti. Esteettisen oppimisen kautta ihminen voi muun muassa kehittää mielikuvitustaan, luovuuttaan, empatiakykyään sekä sosiaalisia kykyjä, että itsetuntoa ja itseluottamustaan.

Vuosisadan alkupuolella, Valkovenäjällä vaikuttanut teoreetikko psykologi Lev Vigotsky vaikutti nykyisiin vallalla oleviin oppimiskäsityksiimme. Vigotskyn mukaan lapsi oppii erilaisia asioita parhaiten vuorovaikutuksen kautta. Tämän näkemyksen mukaan oppiminen on sosiaalisen keskusteleva prosessi kahden ihmisen välillä, jossa kummallakin on omat odotuksensa ja tietopohjansa. Informaatiota jaetaan oppimisen hetkellä molempiin suuntiin. (TYT Avoin yliopisto 2014; Young 2009, 18–19.)

Edellä mainittu määritelmä voidaan suoraan soveltaa kaikkiin esteettisiin menetelmiin, jossa opitaan käytännössä joko itse tekemällä tai sitten kuuntelemalla, katselemalla ja kokemalla (Young 2009, 18; Salovaara 2004). Kommunikoimalla symbolisesti ja luovasti ilman sanoja, me luomme esteettistä kieltä hyppien ja pomppien, laulaen ja tanssien, draaman ja teatterin välityksellä tai luomalla kuvia, joita voidaan kuvailla moni merkitykselliseksi ”kieleksi” (Tofte-Hansen 2013, 1).

Jokaisella ihmisellä on ajatuksia sekä niin kutsuttua hiljaista tietoa, jota on vaikea sanallistaa. Esteettisen kieli on väline sille, että voimme havainnollistaa asioita, joita on vaikea pukea muuten sanoiksi. Hyvänä esimerkkinä toimii pieni tehtävä, jonka voi tehdä mielessään; kerro sanallisesti, mitä on rakkaus? entä mitä on pelko? Mieleen tulee ensimmäisenä paljon kielikuvia, kuten perhosia mahassa tai tunne yksinäisyy-

destä; yksiselitteistä puhdasta määritelmää on vaikea antaa. Muun muassa näiden sanojen havainnollistamiseen esteettinen kieli esimerkiksi draaman keinoin on oiva apuväline. (Austing, Sørensen 2013, 6-8.) Keinoja joilla voimme käyttää esteettistä kieltä draaman lisäksi hyväksemme ovat esimerkiksi musiikki sekä tanssi ja liikeilmaisuu.

Teatteri ja draama mahdollistavat ihmistä kokemaan eri tunteita erilaisten hahmojen kautta. Sen kautta saamme tutustua kehoomme ja liikekieleemme sekä kokea mahdollisesti uusia puolia itsestämme. Teatterin ero muihin vastaaviin esittävän taiteen keinoihin on suurelta osin se, että teatterissa toiminta kohdistuu aina jonkin lopputuloksen tuottamisen ympärille sekä teatterissa esiintyminen tapahtuu aina jollekin yleisölle. (Drontner 2013; Lehmusoksa 2012.)

Draama on teatterin työkalu, johon liittyy kiinteästi käsitteet elämyksellisyys sekä kokemuksellisuus. Draaman avulla opimme selviytymään sosiaalisesti maailmassa samalla, kun teemme harjoituksia. Eri harjoitteiden avulla voidaan ymmärtää lisää ihmisten välisestä kommunikoinnista. (Lehmusoksa 2012; Peter 2003, 21.) Melanie Peter (2003, 23) mukaan draamassa lapset voivat ymmärtää oman vaikutuksena eri tilanteisiin, joka puolestaan saattaa edesauttaa kasvattamaan heidän itsetuntoaan. Kolmantena niin sanottuna peruskäsitteenä voidaan mainita ilmaisutaito. Ilmaisutaidossa keskitytään tavallaan esittämisen ulkoisiin elementteihin, kuten vuorovaikutustilanteiden sekä puheen käyttöön eri tilanteissa (Lehmusoksa 2012.).

Musiikki on esteettisen kielen apuväline, jolla lapset ja nuoret voivat oppia paljon erilaisia asioita itsestään sekä ympäröivästä maailmasta. Ihminen oppii jo kasvaessaan luontaiseksi musiikin kuuntelijaksi, sillä me omaamme jo varhaislapsuudessa luontaisen liikkeen kehossamme (Trevarthen, Malloch 2002). Luova musiikki ja -draama omaavat molemmat paljon yhtäläisyyksiä. Näiden esittävien taiteiden sekä esteettisten menetelmien kautta lapsi ja nuori voi oppia itseilmaisua. Musiikkia kuluttaessa ihminen pystyy tekemään sellaista psyykkistä työtä, johon hän ei muulla tavoin pysty ja tämän näkökannan mukaan musiikki voi toimia tärkeänä apuna itsetutkiskelussa ja

oman ajattelun jäsentelyssä. Musiikki pystyy ilmaisemaan tunteenomaisia merkityksiä tavalla, johon normaali kieli ei kykene. (Anttila 2004. 77; Hokkanen 2012 11.)

Tanssi on vanha taidemuoto, jonka perimmäisenä tarkoituksena on pyrkimys esittää ajatuksia liikkeen keinoin. Tanssi on näin ollen mielen ja kehon keskinäistä vuorovaikutusta joka voi rentouttaa ja kehittää luovuutta sekä persoonallisuutta. (Manninen 2012, 9; Royackers 1997, 10–11.) Tanssi on kokonaisvaltaista liikettä, joka yksinkertaisuudessaan muodostuu sekä liikkeestä, että liikkumattomuudesta. Liikkeessä seuraavat mukana myös ne kehonosat, jotka eivät aktiivisesti liiku. Mitä enemmän kehoon käyttää, sitä paremmaksi kehon hallinta ja tuntemus tulevat. (Manninen 2012, 8; Nuori Suomi 2010, 9-11.) Seuraavassa lainaus on Ilonan Body ja Soul Dance -ryhmän vetäjältä Meri Nisulalta. Teettämäni webropol -kyselyn kohta 13 kuului: kerro seuraavassa lyhyt kuvaus kerrasta, jolloin taide- ja kulttuurikasvatusta on käytetty hyväksi ohjauksessa.

Oman kehon kuuntelua ja omasta kehosta syntyvän liikkeen havainnoimista , liikkeen improvisointia ryhmässä niin että jokainen vuorollaan johtaa liikettä. Kokemusten sanallistamista , kontaktiharjoituksia liikkuen esim. sormen päät vastakkain parin kanssa. (Nisula Meri 2014)

Meri Nisulan vastauksesta välittyy hyvin hänen tapansa työskennellä ohjaajana. Vahvasti liikunnallisen ryhmän seassa hän pysähtyy ryhmän kanssa sanallistamaan, tai jollain muulla tavoin kuvaamaan harjoituksia. Kysymykset, joita käydään läpi ovat: Miltä harjoitus tuntui? sekä Mikä harjoituksessa oli kenties haastavaa tai helppoa?

4.3 Luovuus itseilmaisun apuvälineenä

Luovuutta on yksinkertaisimmillaan avattuna omien ajatusten konkretisoiminen (Sava 2007, 109). Luovuuden avulla ihminen voi ilmaista itsestään asioita, joita jossain tilanteissa on vaikea ilmaista sanallisesti. Luova toiminta voi auttaa identiteettikysymysten käsittelyssä ja varsinkin maahanmuuttajataustaisilla nuorilla identiteettiä vahvistavat ja identiteettityössä auttavat nuorisotyön muodot ovat merkittäviä. Löytämällä

luovuuden, jokainen voi tuoda itsestään piirteitään esiin ja auttaa ymmärtämään omaa persoonaa paremmin. Taide muodostaa siten vaihtoehtoisen keinon ilmaista itseään. (Soininen 2011, 13; Chamberlayne, Smith 2009.)

Puhuttaessa jokaisen ihmisten perusturvallisuudesta, sille tärkeitä asioita ovat tietynlainen jatkuvuus elämässä sekä henkilökohtainen oma tila (Oksanen 2008. 53). Nykypäivän muun muassa Sosiaalisen Median värittämässä arjessa jokaisen ihmisen oletetaan olevan kokoajan tavoitettavissa puhelimen, sähköpostin tai vaikka Facebookin välityksellä. Nykypäivänä on yhä vaikeampaa löytää omaa ja henkilökohtaista aikaa. Tässä kilpailun ja informaatioähkyn täyttämässä maailmassa on tärkeä tuottaa eritoten nuorille, heidän luovuuteen ja omaan henkilökohtaiseen tilaan satsaavia erilaisia projekteja. Yksilö ankkuroi itsensä todellisuuteen omalla luovalla tavallaan (mt., 54.) Seuraavan havaintopäiväkirjan ote on naisten avoimen toiminnan kerralta.

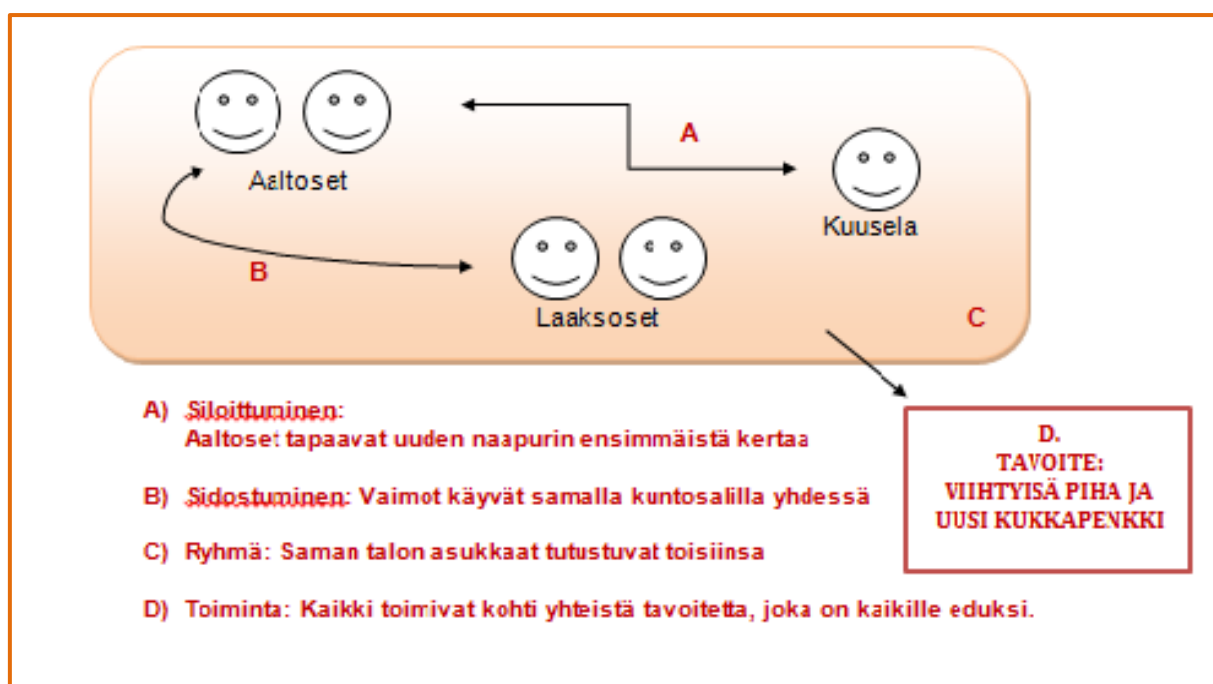
Tutustuin askartelukavereihini ja esittäydyin kertomalla, kuka olen ja selventämällä omaa statustani ohjaajan ja kävijän välimaastossa. Jokainen valmistettu siirtokuva-testeri oli tarkoitus laittaa tyttöjen tilan keskellä olevaan sermiin niin, että taitettavan sermin jokaisessa osassa olisi jollain tapaa voimakkaita, naisasiaa ajaneita, persoonallisia naisia ja hahmoja. Työtä tehtäessä tyttötyöntekijä Virve kertoi miksi oli valinnut juuri kyseisiä naiskuvia harjoituskappaleiksi. Tekniikan harjoittelun jälkeen kävijät saivat itse päättää ja mennä tulostamaan tietokoneelta esimerkiksi oman kuvansa, taideteoksen tai muun sellaisen, jonka siirtäisivät lakanakankaalle. (Havaintopäiväkirja 23.4)

Nostin kyseisen otteen esiin muutamasta syystä. Ensinnäkin tapahtumahetkellä Ilo-nan tyttötyöntekijä Virve Hartikainen suoritti taide- ja kulttuurikasvatusta, kädentaitopajan keinoin. Käsillä tekemisen lomassa Virve suoritti huomaamatta naiskuvasta keskustelun herättämistä ja näin ollen kasvatusta. Lisäksi jokaiselle tekijälle luotiin mahdollisuus olla yksilöllinen ja luova lopputuotosta tehtäessä.

4.4 Taide sosiaalisen pääoman kasvattajana

Taiteen kokemisessa useimmin mukana ovat itselle kohtalaisen ventovieraat ihmiset. Kuitenkin saman, esimerkiksi teatteriesityksen jakamisen kautta synnytetään pieni-muotoista yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tuon yhteenkuuluvuuden avulla synnyttämme puolestamme itsellemme - usein tiedostamatta - sosiaalista pääomaa. (Hyypä 2013, 18.)

Sosiaalinen pääoma on termi, jonka määritelmää hahmotellessa hyvänä esimerkkinä voisi toimia usein keväisin ihmisten elämässä vastaan tulevat pihatalkoot. Talkooperinteestä voidaan erotella sosiaalisen vahvistamisen peruspalikoita, sillä niissä toisilleen vieraat (siloittuminen) ja tutut (sidostuminen) ihmiset kokoontuvat ja muodostavat keskenään luottamuksen (sosiaalinen luottamus), perustavat ryhmän (heikkoihin sidoksiin perustuva verkosto) joka toimii jonkin yhteisen päämäärän hyväksi (metsavoite) sekä viihtyy keskenään (mielihyvä) ja pyrkii yhteiseen tavoitteeseen (hyöty) (Hyypä 2013, 19). Sosiaalinen pääoma tarkoittaa kiteytetysti siis eri tilanteissa olevien ihmisten tai ryhmien välisiä sosiaalisia suhteita eli sosiaalisia verkostoja ja niissä syntyvää luottamusta ja vastavuoroisuutta (THL 2014). Alla olevassa kaaviossa olen kuvannut sosiaalisen vahvistamisen käsitteen talkoot esimerkin avulla

KUVIO 2. Sosiaalisen pääoma: kasvun kuvaaminen talkoot esimerkin avulla.

Sosiaalisen pääoman punainen lanka kulkee vuorovaikutuksessa. Taidetta ja kulttuuria koetaan aina sen tekijöiltä jonkinlaiselle yleisölle. Jakamisen kautta syntyy tietynlaisista vuoropuhelua, joka on puolestaan avain yhteisöllisyyteen. Kulttuuri – ja taideharrastukset ovat usein jonkinasteisia sosiaalisia tapahtumia. Jopa sanataiteen parissa kirjastoissa lukeminen ja opiskeleminen, tapahtuu kuitenkin aina tietynlaisessa yhteisessä ympäristössä. Lukiessamme kirjoja, saamme tiedostamattoman linkin niiden ihmisten kanssa, jotka ovat lukeneet samaisia kirjoja ennen meitä. (Hyypä 2013, 126.)

Seuraava havaintopäiväkirjan ote on tyttöjen avoimen toiminnan kerralta.

Tyttöjen avoimen toiminnan viimeinen toiminto käsitteli viikon lopulla lähenevää naistenpäivää. Saatuamme herkutteluhetken päätökseen, ruokapöydästä muokattiin yhdessä siivoamalla askartelupöytä. Tytöille annettiin ohjeistuksena löytää erilaisista aikakauslehdistä kuvia, jotka heidän omasta mielestä kuvastivat naiseutta jollain tavalla. Kuvia leikattiin lehdistä irti ja liimattiin keskellä pöytää olevaan ääriviivoin hahmoteltuun tytön hahmoon. (Havaintopäiväkirja 4.3)

Tämä ote kuvastaa mielestäni hyvin Ilonassa tapahtuvaa vahvaa, mutta kuitenkin asiakkaille usein huomaamatonta yhteisöllisyyttä. Lähes jokainen toiminta tapahtuu yhdessä, saman pöydän tai sohvaryhmän ääressä. Tällä kerralla, yhdessä tekemällä tyttöjen avoimessa ryhmässä askarrettiin Ilonan seinälle myöhemmin päätynyt yhteinen tuotos..

Taide- ja kulttuurikasvatus on siis parhaimmillaan yksi merkittävä henkilökohtaisen hyvinvoinnin lähde ja herättää yksilön huomaamaan omia mahdollisuuksiaan. Nuorisotyötä tehtäessä taide- ja kulttuurikasvatuksen keinoin nuoret voivat jakaa jotain omaa joko ohjaajalle tai koko nuorisoryhmälle. Näiden tilanteiden kautta nuori saa nähdäkokemisen tunteen. Sekä yhteisöt että yksilöt kokevat vahvistumista. Yksilön onnistuessa taideprosessissa, joka on osa tämän toimintaympäristön arkea, voi se puolestaan tuoda lähemmäs omaa yhteisöä ja näin ollen viihtyminen osana yhteisöä paranee. (Hiltunen 2011, 35.)

4.5 Taide nuoren identiteetin tukijana

Nuoruusikä on ”siirtymä” lapsuudesta aikuisuuteen ja sen varrelle mahtuu paljon vaihteita. Nuoruus alkaa noin kolmetoistavuotiaana, mutta sen päättymistä on vaikea määritellä tarkasti. Joillakin nuorilla se päättyy 18-ikävuoteen ja toisilla muutamaan vuoteen tuon jälkeen. (Aalto 2014.) Tämän, noin kuuden vuoden ajanjakson aikana ihminen käy läpi niin fyysisiä, sosiaalisia, kuin psyykkisiäkin muutoksia.

Fyysisistä muutoksista isoimpina esiintyvät murrosiän muutokset, seksuaalisuuden herääminen jossa vastakkainen sukupuoli alkaa kiinnostaa entistä enemmän. Fyysiset muutokset ovat suuria ja tapahtuvat verrattain nopeasti. Nuorelle onkin tärkeää, että hän pysyy psyykkisen kehityksen kannalta mukana muutoksessa. Nuoren ruumiinkuvansa muuttuu ja itsessä tapahtuvat muutokset aiheuttavat usein ensin ahdistusta ja epävarmuutta. Vähitellen nuori hyväksyy muutokset ja hän alkaa hahmottaa omaa kehoaan uudelleen. (Aalto 2014; Saariaho 2005.)

Nuoruudessa minäkuva rakentuu uudelleen ja sen rakentumisessa nuori usein kokee haluavansa tehdä entistä enemmän omia ja omaa elämää koskevia päätöksiä ja valintoja. Sosiaalisen kehityksen osalta nuoren painopisteet muuttuvat perheestä enemmän pois ja siirtyvät ystäväpiiriin vaalimiseen. (mt.)

Itsetunto voidaan eri psykologioiden mukaan määrittää ihmisen kokonaismääritelmäksi hänen omasta arvostaan (Wells 2013). Itsetunto on persoonallisuuden yksi keskeinen ominaisuus. Esimerkiksi, jos uskot yleisesti olevasi yleisesti onnistuva ja pystyvä persoona, niin sitä uskomusta vastaava tunne voi heijastua voitokkuudeksi ja tyytyväisyydeksi elämässä. Itsetunto - tai yhtä lailla sen puute - vaikuttaa ihmisen toimintaan ja ratkaisuihin. Ihmisen oma toiminta ja sen seuraukset taas puolestaan vaikuttavat itsetuntoon. Näin ollen hyvä tai huono itsetunto johtavat usein itseään vahvistavaan kehään. (Suomen mielenterveysliitto 2014; Wells 2013.)

Itseluottamus puolestaan on määre uskomuksista omaan arvostelukykyyneen, omista taidoista sekä kyvyistä (Wells 2013). Itseluottamus on se arvo, jonka annat itsellesi tekemisesi perusteella, eli suorituksiesi pohjalta. Itseluottamus heijastuu läheisesti

omaan itsetietoisuuteen siitä, mitä luulet osaavasi tehdä ja saavuttaa. Itseluottamuksen omaavat ihmiset ovat tietoisia asioista, jossa he ovat hyviä ja he menestyvät panostamalla näihin asioihin. (Nyström 2014; Wells 2013.)

Nuoret perimmäisenä tavoitteena on etsiä elämässä uusia elämyksiä, itsenäisyyttä ja löytää hyvän itsetunnon ja itseluottamuksen kautta eheää identiteettiä. Taiteella voi olla merkittävä rooli näissä prosesseissa. (Soininen 2011, 14; Tuliainen 2006.) Taiteen katsominen tai luominen johdattaa nuorta oman elämänsä ajankohtaisten kysymysten äärelle ja sen avulla voi erinäisin menetelmin vahvistaa ja käsitellä nuoren identiteetin rakentamista (Sava 2007, 121). Seuraava ote on Ilonassa tyttötyötä tekevän Virve Hartikaisen Facebook -profiilista 23.maaliskuuta. Facebookissa Ilonan työntekijät muun muassa tiedottavat tulevasta toiminnasta.

Tänään Naisten avoimessa toiminnassa riitti pöhinää! Musa soi ja tehtiin muun muassa kuvansiirtoa, koruja ja huovutusta. Ensi viikolla ma 31.3 vierailimme Kaupungin teatterin kulisseissa eli pääsemme kurkistamaan lavan taakse ja erilaisiin tiloihin, kuten puvustamoon jne. Lähtö Oivasta ja Ilonasta klo 13.30 kohti Kaupungin teatteria ja opastettu kierros vain meille klo 14-15. Joten tulethan ajoissa paikalle.

Alla jo tiedoksi seuraavat neljä kertaa Naisten avoimessa ☺ Tervetuloa mukaan!

- 31.03.14 Teatterikierros klo 14-15 ja kulttuuriluotsin tapaaminen
- 07.04.14 Senegal -kuvamatka & senegalilainen leffa
- 14.04.14 Leivontaa
- 21.04.14 2. Pääsiäispäivä -Ei ryhmää

Nostin kyseisen päivityksen esille, sillä maaliskuussa Ilonan työntekijät sopivat Jyväskylän kaupunginteatterin teatterikuraattorin kanssa pääsystä teatterikierrokselle. Olin itse mukana toisella järjestetyistä kierroksista, jossa pääsimme kuulemaan paljon mielenkiintoisia yksityiskohtia, teatterin teosta. Pääsimme näkemään muun muassa pukuhuoneita, puvustamon, lavastamon ja äänitarkkailijan huoneet. Tällaisten sekä muiden vastaavien retkien avulla Ilona tarjoaa nuorille mahdollisuuksia saada uusia elämyksiä elämäänsä sekä mahdollisesti jopa löytää kipinä esimerkiksi uuden harrastuksen pariin.

4.6 Pedagogin rooli taide ja kulttuurikasvatuksen toteutuksessa

Esteettisten keinojen käyttäminen toiminnan menetelmänä on aina herkkää kommunikointia pedagogin sekä lasten ja nuorten välillä. Pedagogin tulee olla kulloinkin tietoinen roolinsa eri tilanteissa sopeutua toiminaan sen mukaisesti. Empatiakyvyn lisäksi ohjaajalla on aina rooli joko ryhmän edessä (johtamassa aktiviteettia), joukossa lasten ja nuorten mukana (kuunnellen ja auttaen) tai taustalla (antaen lapsille ja nuorille täyden päätäntävällän toteutuksesta). (Tofte-Hansen 2013, 9.)

Jokaisella sijoittautumisella eri tilanteissa on omat mahdollisuutensa sekä rajansa, jonka takia onkin tärkeä miettiä aina mikä edellä mainituista tukee parhaiten kulloistenkin lapsien ja nuorten joukkoa ja heidän oppimistaan sekä oivaltamistaan (Weirsøe, 2013). Seuraava havaintopäiväkirjan ote on Ilonan Body and Soul Dance -tunnilta.

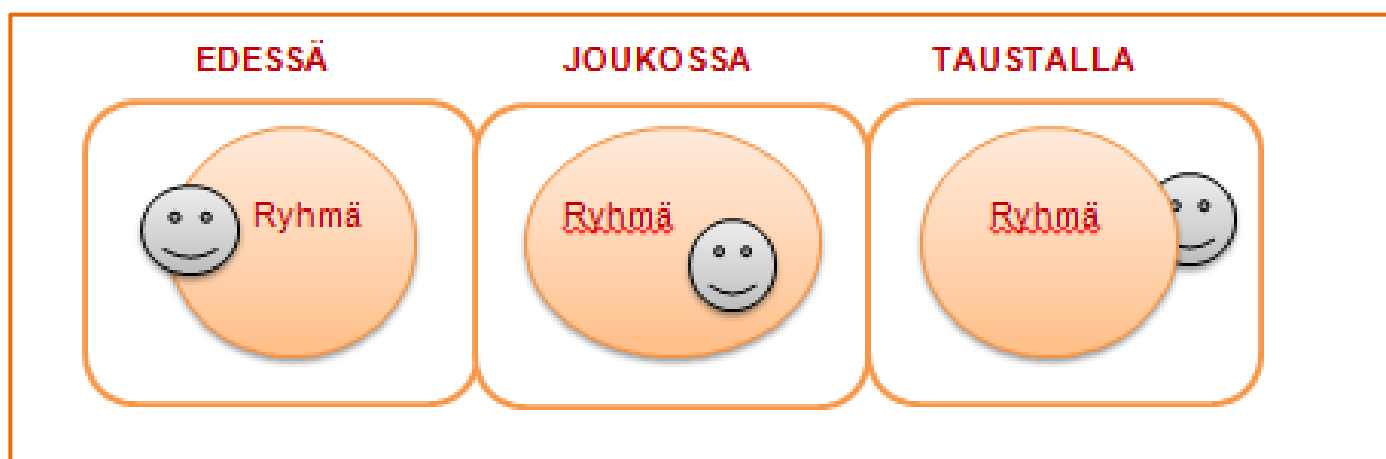
Ohjaaja pyysi meitä aluksi hiljentymään ja sulkemaan silmämme. Hän kehoitti rauhallisen musiikin soidessa taustalla – meitä yksitellen keskittymään tiettyihin ruumiinosiimme. Miltä päämme tuntuu jatkaen kehoitusta kaulan kautta käsivarsia ja mahaa myöten jalkapohjiin asti. Tuon tuokion jälkeen ohjaaja pyysi meitä avaamaan silmämme ja ryhdyimme esimerkkien avulla liikuttamaan itseämme. Kokeilimme muun muassa, miten voimme liikuttaa vain yläosaa tai vastakkaisia osia ruumiistamme. Ohjaaja toimi osallistujien keskellä itsekin liikettä tehden. Tunnin loppupuolella teimme harjoitteen, jossa liikuimme adjektiivien tavoin. Ryhmän sisältä lähteneistä ideoista jokainen sai toteuttaa adjektiivia, niin kuin parhaimmaksi katsoi. (Havaintopäiväkirja 2.4.2014.)

Nostin kyseisen esimerkin esiin, sillä eritoten niillä kerroilla, kun olen käynyt Body ja Soul Dancen tunnilla, olen havainnut tunnin kulussa erityisesti ohjaajan oppimishuoneiden käyttöä. Tunnin alussa ohjaajan ääntä sekä ohjeita kuunnellen, tämän selkeässä johdossa rauhoituimme ja herättelimme kehoamme tuntia varten. (ohjaaja on ryhmän edessä) Tunnin keskivaiheilla ohjaaja itse oli mukana

toiminnassa kuunnellen ja auttaen liikkeiden oivalluksessa. (ryhmän joukossa)
Tunnin päätteeksi ohjaaja antoi meille itsellemme kokonaisen päätävävallan tapahtuvasta liikkeestä. (ryhmän takana)

Taide- ja kulttuurikasvatuksen toteutuksessa pedagogin tulee olla aloittaja ja inspiroija, mutta myös osallistua aktiviteetteihin esimerkillään sekä keskustelijana saadakseen prosessiin jatkuvuutta (Tofte-Hansen 2013, 9). Pedagogin rooli on kehittää aktiviteetteja myös niin, että se tukisi jokaista yksilöä ja samalla yhteisöä kokonaisuudessa. (mt. 10.)

Alla olevassa kuvassa olen kuvannut pedagogin sijoittumista eri ”oppimisen huoneisiin” hänen vetäessään aktiviteetteja lapsille ja nuorille. Pedagogin sijoittuminen kuvastaa osallistumisen astetta/panosta kulloinkin tapahtuvaan toimintaan.

KUVIO 3.

Tkk:n ohjaaminen: pedagogin sijoittuminen eri oppimistilanteissa.

5 TULOKSIEN KUVAAMINEN

Tässä luvussa käsitellään opinnäytetyöhöni, keväällä 2014 tuotetun kyselyiden kautta saatuja tutkimustuloksia. Ensimmäisessä alakappaleessa käsitellään itse tuottamani, Ilonassa työskenteleville ohjaajille suunnatun kyselyn vastauksia. Kyselyn tulokset on jaettu pienempiin osiin tuloksien tarkastelun helpottamiseksi. Toisessa alakappaleessa käsittelen Oiva ja Ilona -hankkeen vuoden 2013 syksyn kävijäkyselyn aineistoa. Sain käyttöni kävijäkyselyn, jota pystyin soveltamaan etsiessäni nuorten mielipiteitä opinnäytetyötäni varten. Nuorten kysely on teemoitettu laajemmin koko hankkeen toimintaa kattavaksi kyselyksi, mutta pyrin nostamaan kyselystä esiin kohtia, jotka vastaavat oman kyselyni taide- ja kulttuurikasvatus-sisältöjä.

5.1 Aikuisten kysely: Pohjatiedot

Työntekijöille suunnatun kyselyn vastausaika sijoittui ajalle 17.- 27.4.2014. Lähetin kysely seitsemälle Ilonassa toimivalle ohjaajalle. Vastauksia sain viideltä työntekijältä, jotka työskentelevät hankkeen arjessa eri tehtävissä. Ilonan kaikki työntekijät ovat naisia. Kolme vastaajista toimii ohjaajan työnimikkeellä, yksi vastaaja tyttötyöntekijänä ja yksi vastaaja projektikoordinaattorina.

Kolmella vastaajista oli maisterin koulutus yliopistosta, yhdellä psykologian maisterin tutkinnon lisäksi tanssijan koulutus ja yhdellä Sosionomi AMK tutkinnon lisäksi yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkinto. Yhtenä kysymyksenä oli, montako tuntia ohjaat tyttöjä/naisia viikossa. Yksi vastaaja vastasi puolitoistatuntia, yksi kaksi ja puoli, kaksi vastaajaa vastasi kolme tuntia ja yksi noin kymmenen tuntia.

Kaikki viisi vastaajaa kertoivat pohjatietojen yhteydessä saaneensa jonkinlaista taide- ja kulttuurikasvatuksen opetusta. Koulutusta on kerätty sekä opiskelujen aikana, että oman harrastuneisuuden kautta esimerkiksi kansalaisopistolta. Yksi vastaajista kertoi saaneensa taide- ja kulttuurikasvatuksen opetusta ainoastaan kansalaisopistolta.

5.2 Aikuisten kysely: Ilonan toiminnan kuvaaminen

Vastanneet Ilonan työntekijät kertoivat toiminnan kuvaamisen osuudessa niistä kerhoista, jossa toimivat tyttöjen ja nuorten kanssa ohjaajina. Kuvauksien yhteydessä kysyttiin myös ryhmien tavoitteista. Kerhojen lisäksi Virve Hartikainen toteuttaa Ilonassa yksilötyötä, jossa hän tapaa kävijöitä kahden kesken. Yksilötyön tavoitteena on asiakkaiden yksilöllisen kasvun ja identiteetin kehittymisen tukeminen.

Ilonassa toim keväällä 2014 kaksi avointa ryhmää, jotka toimivat aina kerran viikossa. Avoimen toiminnan ryhmiin kävijöiden ei tarvitse sitoutua, joten ryhmissä käyvät tytöt ja naiset voivat vaihdella määrällisesti viikoittain. Vastauksina sain lisäksi tietoa hevosvoimaneidot, voimaneidot, Body and soul Dance sekä Nuorten Naisten Woimala ryhmistä.

Tyttöjen avoin ryhmä on avoimen toiminnan ryhmä 12–17 -vuotiaille tytöille. Ryhmä on monikulttuurinen. Tyttöjen avoimen ryhmän tavoitteena on viettää mukavaa vapaa-aikaa tyttöjen kanssa ja yhteisen tekemisen avulla luoda luottamussuhde, jossa tytöt voivat kertoa omista vaikeista asioistaan ohjaajille. Naisten avoin toiminta on puolestaan 18–29 -vuotiaille naisille suunnattu ryhmä. Ryhmä on monikulttuurinen. Ryhmän tavoitteena on kävijöiden sosiaalinen vahvistaminen ja osallistaminen.

Voimaneidot on yli 20-vuotiaille naisille tarkoitettu ryhmä. Tavoitteena psykososiaalisen tuen tarjoaminen ja voimauttaminen. Hevosvoimaneidot on suljettu ryhmä 18–29-vuotiaille naisille. Hevosvoimaneito -ryhmän tavoitteena on kävijöiden tunteiden lisääminen, arjen hallinnan ja hyvinvoinnin lisääntyminen.

Body ja Soul Dance ryhmä on avoimen toiminnan ryhmä kaikille 12–29 -vuotiaille tytöille ja naisille. Liikunnallisen ryhmän tavoitteena on liikkeellinen ja tanssillinen kokeminen ja ilmaiseminen. Voimaannuttavien kokemusten löytäminen.

Nuorten Naisten Woimala on suljettu ryhmä 18–29 -vuotiaille naisille. Ryhmän tavoitteena on seksuaalista väkivaltaa ja/tai kaltoin kohtelua kokeneiden nuorten naisten voimaantuminen luovin menetelmin, vertaistuellisessa pienryhmässä.

5.3 Aikuisten kysely: Taide- ja kulttuurikasvatus Ilonan toiminnassa

Tässä osiossa tarkoitukseni oli selvittää tarkemmin, että minkälaista taide- ja kulttuurikasvatuksellista toimintaa koko hankkeen piirissä harjoitetaan. Pääsin itse mukaan vain avoimeen toimintaan, mutta työntekijöille suunnatun kyselyn kautta sain tietoa myös niistä suljetuista ryhmistä, joihin en päässyt osallistumaan

Kysymyksenä 11 toimi kohta ”Käytän ohjaamisessani hyödyksi seuraavia taiteen aihealueita:”. Vastausvaihtoehtoina olivat: teatteri/draama/ilmaisutaito, musiikki, tanssi/liikeilmaisuus, kirjoitus/sanataide, taiteilu (esimerkiksi maalaus, kollaasit), valokuvaus, kädentaidot/askartelu, en mitään edellisistä.

Kaikki viisi vastaajaa olivat vastanneet käyttävänsä joitakin listan mukaisia taiteen aihealueita. Monivalintakysymyksessä jokainen vastaaja valitsi myös useamman vastausvaihtoehdon. Kohta ”en mitään edellisestä” ei saanut ainuttakaan vastausta.

Tyttöjen avoin ryhmä on avoimen toiminnan ryhmä 12–17 -vuotiaille tytöille. Tämän ryhmän päätoiminen ohjaaja kertoi käyttävänsä hyväksi neljää kysymyksessä esitettyä vastausvaihtoehtoa. Tyttöjen avoimessa ryhmässä ohjaaja kertoi käyttävänsä hyväkseen musiikin, kirjoittamisen/sanataiteen, taiteilun sekä kädentaitojen/askartelun aihealueita.

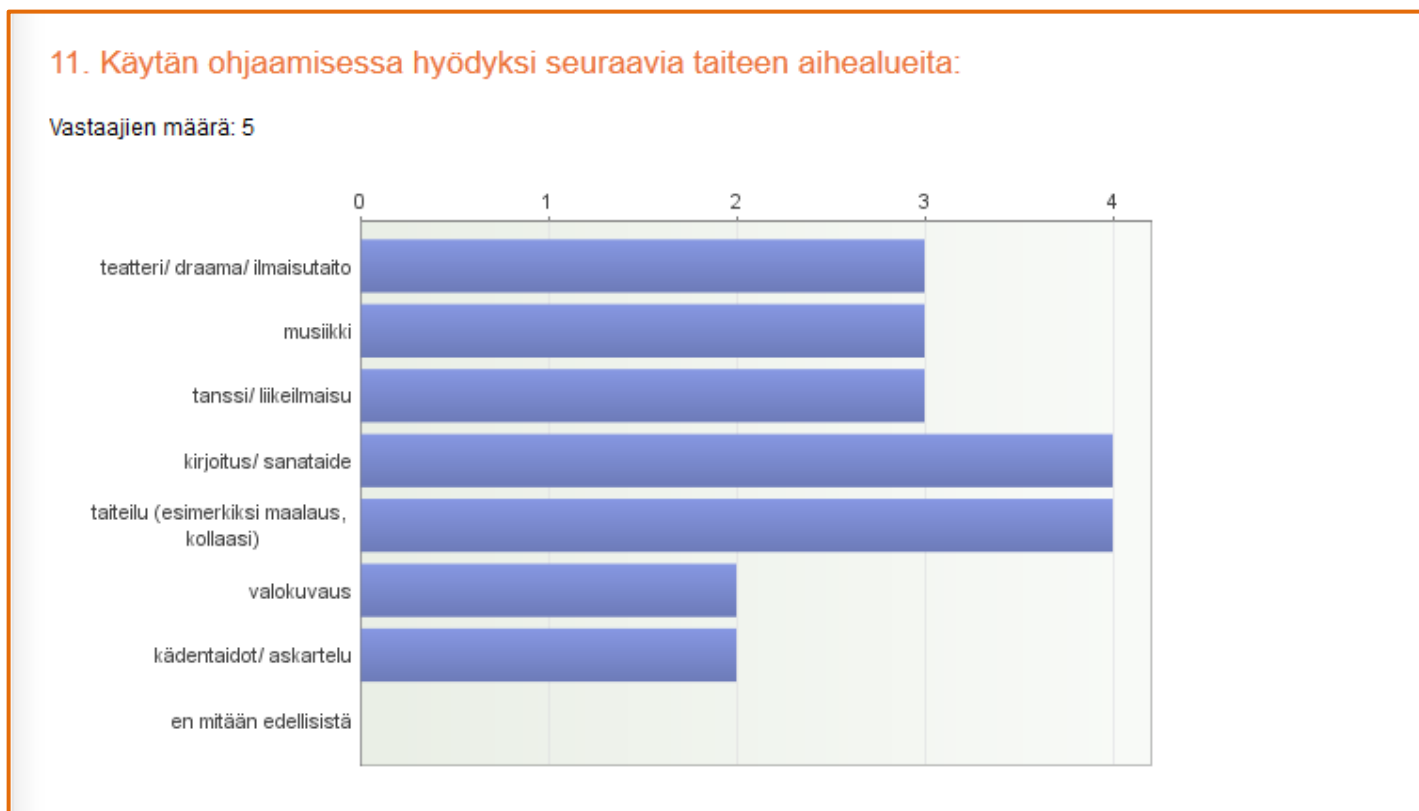
Naisten avoin toiminta on 18–29 -vuotiaille naisille suunnattu ryhmä. Tämän ryhmän päätoiminen ohjaaja toimii myös Ilonassa tyttötyön yksilötyön päätoimisena työntekijänä. Hän kertoi käyttävänsä työnkuvassaan hyväksi kaikkia seitsemää kysymyksessä esitettyä vastausvaihtoehtoa, jotka olivat teatteri/draama/ilmaisutaidon, musiikin, tanssin/liikeilmaisun, kirjoittamisen/sanataiteen, taiteilun, valokuvauksen sekä kädentaitojen/askartelun aihealueita.

Hevosvoimaneidot on suljettu ryhmä 18–29-vuotiaille naisille. Tämän ryhmän ohjaaja kertoi käyttävänsä hyväksi kolmea kysymyksessä esitettyä vastausvaihtoehtoa. Voi-

maneito-ryhmän ohjaaja kertoi käyttävänsä hyväkseen teatteri/draama/ilmaisutaidon, kirjoittamisen/sanataiteen sekä taiteilun aihealueita.

Body ja Soul Dance ryhmä on avoimen toiminnan ryhmä kaikille 12–29 -vuotiaille tytöille ja naisille. Tämän ryhmän ohjaaja kertoi käyttävänsä hyväksi kolmea kysymyksessä esitettyä vastausvaihtoehtoa. Body ja Soul Dance -ryhmän ohjaaja kertoi käyttävänsä hyväkseen teatteri/draama/ilmaisutaidon, musiikin sekä tanssin/liikeilmaisun aihealueita.

Nuorten Naisten Woimala on suljettu ryhmä 18–29 -vuotiaille naisille. Tämän ryhmän ohjaaja kertoi käyttävänsä hyväksi neljää kysymyksessä esitettyä vastausvaihtoehtoa. Nuorten Naisten Woimala -ryhmän ohjaaja kertoi käyttävänsä tanssin/liikeilmaisun, kirjoitus/ sanataiteilun, taiteilun sekä valokuvauksen aihealueita. Alla olevassa kaaviossa voidaan nähdä kysymyksen 11 vastausmäärät ja niiden suhde toisiinsa.

KUVIO 4.

Taide- ja kulttuurikasvatuksen käyttö Ilonan toiminnassa.

Toisena kohtana tässä osiossa oli kysymys 12. Miksi olet käyttänyt näitä taiteen aihealueita ohjaamisesi tukena? Kaikki viisi vastaajaa vastasivat tähän avoimeen kysymykseen.

”Joitain asioita tunnekokemuksista ei aina voi sanottaa, vaan mieli prosessoi asioita luovilla, kuvallisilla ja liikkeeseen liittyvillä toiminnoilla. Luovat menetelmät auttavat oppimaan ja liikuttavat meitä (ja aivojamme) monin eri tavoin, jota tarvitsemme voidaksemme hyvin.” – Sonja Puolakka

”Koska se on mukavaa, samalla voi tehdä ja jutella. Myös luovat taidot opettavat tekijästään tekijälle itselleen. Mahdollisuus antaa positiivista palautetta.” – Emilia

”Nuorten henkilökohtainen kasvu ja tarpeet edellyttävät vaihtoehtoisia tapoja käsitellä tunteita, omia haasteita ja kokemuksia. Luovat menetelmät mahdollistavat verbaalisia ja non-verbaalisia keinoja näihin.” – Virve Hartikainen

”Tanssi ja kehoilmairyhmä perustuu näille taiteellisille ja ilmaisullisille lähtökohdille” – Meri Nisula

”Oma vahvuuteni on liikkeellisen / kehollisen ilmaisun harjoitteissa. Niiden kautta voi antaa kehon "puhua" - kohderyhmäni tytöillä ei aina välttämättä ole sanoja vaikeille kokemuksilleen ja tunteilleen, joten taiteellinen ilmaisu toimii tässä erinomaisesti tunteiden tulkkina; tekstein liikkein kuvin” – Freija Luminka

Vastaajat kuvasivat siis taide- ja kulttuurikasvatuksen aihealueiden käyttöä muun muassa helpottavana väylänä antaa nuorille palautetta. Suurin motiivi aihealueiden käytölle oli niiden toimiminen apukeinona nuorille sanallistaa kokemaansa ja oppimaansa paremmin.

5.4 Aikuisten kysely: Tkk:n vaikutukset Ilonan toiminnassa

Tässä osiossa selvitin Ilonan työntekijöiden mielipiteitä siitä, kuinka he kokevat taide- ja kulttuurikasvatuksen vaikuttavuuden Ilonassa käyville nuorille. Kysymys numero 14 kuului: Mitä koet kävijöiden saavan/saaneen toiminnasta? Kaikki viisi vastaajaa

valitsivat monivalintakysymyksessä useamman vastausvaihtoehdon. Kohta ”ei mitään” ei saanut ainuttakaan vastausta.

Kysymyksessä oli yhteensä 11 eri vastausvaihtoehtoa. Vastausvaihtoehdot kuuluivat: energiaa, kavereita, elämyksiä, Itseluottamusta, ajanvietettä /oleilua, uuden harrastuksen, motivaatiota arki-elämään, tietoa toisesta kulttuurista, väylän tunteiden ilmaisuun, innostuksen kunnan kohotukseen, ei mitään.

Tyttöjen avoin ryhmä on monikulttuurinen. Ryhmän tavoitteena on viettää mukavaa vapaa-aikaa tyttöjen kanssa ja yhteisen tekemisen avulla luoda luottamussuhde, jossa tytöt voivat kertoa omista vaikeista asioistaan ohjaajille. Tämän ryhmän päätoimisen ohjaajan mukaan ryhmässä käyvät nuoret saavat kerroilta itselleen, jokaista kysymyksessä esitettyjä kymmentä vastausvaihtoehtoa. Ainoastaan kohta ei mitään, jäi tyhjäksi.

Naisten avoimen toiminnan ryhmä on monikulttuurinen. Ryhmän tavoitteena on kävijöiden sosiaalinen vahvistaminen ja osallistaminen. Tämän ryhmän päätoiminen ohjaaja toimii myös Ilonassa tyttötyön yksilötyön päätoimisena työntekijänä. Ohjaajan mukaan ryhmässä käyvät nuoret saavat kerroilta itselleen energiaa, elämyksiä, Itseluottamusta, ajanvietettä, motivaatiota arkielämään, tietoa toisesta kulttuurista, väylän tunteiden ilmaisuun.

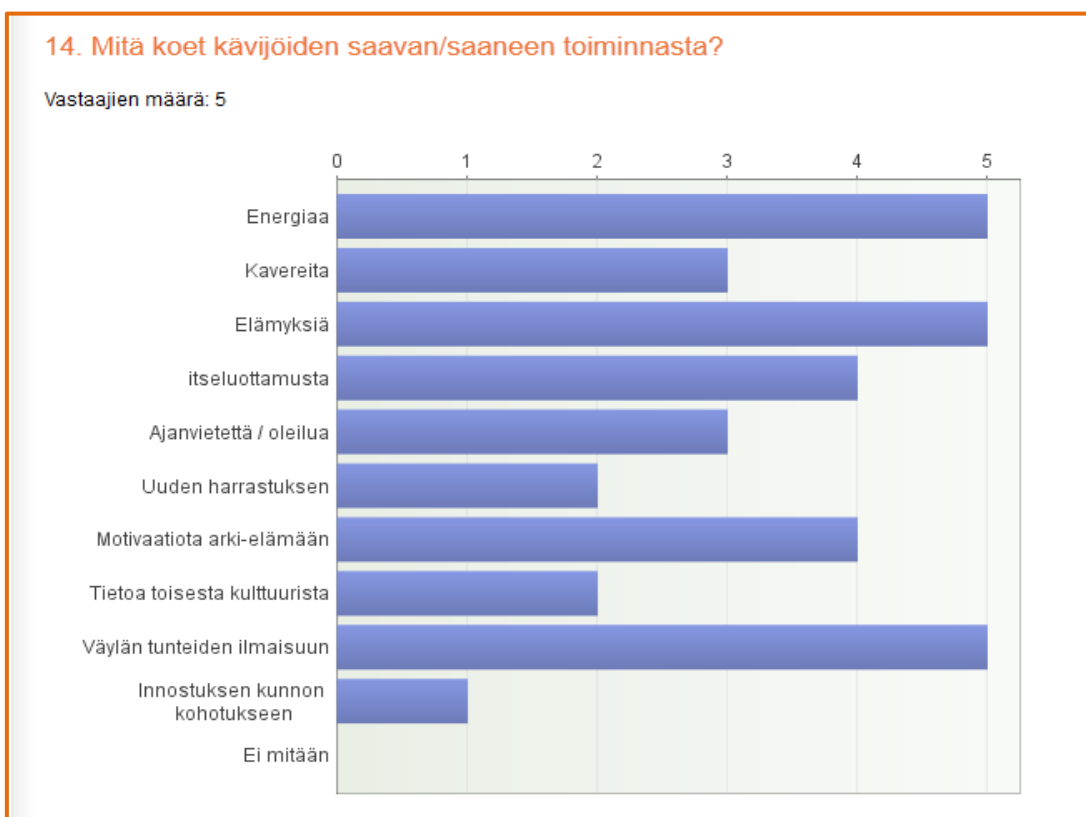
Hevosvoimaneito -ryhmän tavoitteena on kävijöiden tunnetaitojen lisääminen, arjen hallinnan ja hyvinvoinnin lisääntyminen. Tämän ryhmän päätoiminen ohjaaja toimii myös Ilonassa tyttötyön yksilötyön päätoimisena työntekijänä. Ohjaajan mukaan ryhmässä käyvät nuoret saavat kerroilta itselleen energiaa, elämyksiä väylän tunteiden ilmaisuun. Avoimeen jatkokysymykseen Muuta, mitä? ohjaaja lisäsi vastauksen ”Psykoedukaatiota tunteista ja niiden reiteistä & tavoista”.

Body ja Soul Dance ryhmän tavoitteena on liikkeellinen ja tanssillinen kokeminen ja ilmaiseminen. Voimaannuttavien kokemusten löytäminen. Tämän ryhmän päätoimisen ohjaajan mukaan ryhmässä käyvät nuoret saavat kerroilta itselleen, jokaista kysymyksessä esitettyjä yhdeksää vastausvaihtoehtoa. Kohta tietoa toisesta kulttuuris-

ta sekä ei mitään, jäi tyhjäksi. Avoimeen jatkokysymykseen Muuta, mitä? ohjaaja lisäsi vastauksen ”Itsetuntemusta ja oman kehon viestien huomioimista ja oppimista”.

Nuorten Naisten Woimala -ryhmän tavoitteena on seksuaalista väkivaltaa ja/tai kaltoin kohtelua kokeneiden nuorten naisten voimaantuminen luovin menetelmin pienryhmässä. Tämän ryhmän ohjaaja kertoi käyttävänsä hyväksi neljää kysymyksessä esitettyä vastausvaihtoehtoa. Ohjaajan mukaan ryhmässä käyvät nuoret saavat kerroilta itselleen energiaa, kavereita, elämyksiä, itseluottamusta, motivaatiota arkielämään, väylän tunteiden ilmaisuun. Avoimeen jatkokysymykseen Muuta, mitä? ohjaaja lisäsi vastauksen ”Ryhmiäni tytöt ovat useina sanoneet, että on ollut merkittävintä, että ei enää tunne olevansa vaikeiden kokemustensa kanssa yksin ja ainoa”.

Alla olevassa kaaviossa voidaan nähdä kysymyksen 14 vastausmäärät ja niiden suhde toisiinsa.

KUVIO 5.

Taide- ja kulttuurikasvatuksen vaikutus kävijöille, työntekijöiden näkökulmasta.

5.5 Aikuisten kysely: Ilonan toiminnan kehittäminen

Kyselyn päätteeksi halusin selvittää Ilonan työntekijöiden mielipiteitä taide- ja kulttuurikasvatuksen tarpeellisuudesta sekä siitä, mitä mieltä he olisivat mahdollisuudesta saada lisäkoulutusta taide- ja kulttuurikasvatuksen saralta. Kohdassa ”Mielipiteitä tkk:sta”, Koen tuntevani taide- ja kulttuurikasvatusta riittävästi koskien työtäni: yksi vastaaja oli samaa mieltä, kolme jokseenkin samaa mieltä ja yksi vastaaja jokseenkin eri mieltä.

Kysymyksessä ”Koen taide- ja kulttuurikasvatuksen olevan tärkeä työtapa itselleni, neljä vastaajaa on samaa mieltä ja yksi vastaajista jokseenkin samaa mieltä. Kysymyksessä: Koen tarvitsevani lisätietoja taide- ja kulttuurikasvatuksen eri menetelmistä.” yksi vastaajista on samaa mieltä, kolme vastaajaa jokseenkin samaa mieltä ja yksi vastaaja vastasi en osaa sanoa. Alla olevassa kaaviossa voidaan nähdä kysymyksen 16 vastaukset.

16. Mielipiteitä tkk:sta

Vastaajien määrä: 5

	samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	en osaa sanoa	jokseenkin eri mieltä	eri mieltä	Yhteensä	Keskiarvo
Koen tuntevani taide- ja kulttuurikasvatusta riittävästi koskien työtäni.	1	3	0	1	0	5	2,2
Koen taide- ja kulttuurikasvatuksen olevan tärkeä työtapa itselleni.	4	1	0	0	0	5	1,2
Koen tarvitsevani lisätietoja taide- ja kulttuurikasvatuksen eri menetelmistä.	1	3	1	0	0	5	2
Yhteensä	6	7	1	1	0	15	1,8

KUVIO 6. Taide- ja kulttuurikasvatuksen tarpeellisuus Ilonan toiminnalle.

Kysymyksessä numero 17 Mikäli Jyvälän Settlementissä järjestettäisiin koulutusta koskien tkk menetelmien käyttöä ohjaustyössä, mitä koulutuksen tulisi mielestäsi sisältää? (esimerkiksi erityisesti jotakin tiettyä taidealuetta), kysely keräsi neljä vastausta.

”Kirjoittamista ainakin, Joitakin sellaisia menetelmiä, joiden avulla huomaamatta tekijä joutuukin pohtimaan syvintä sisimpää.” – Emilia

”Kuva- ja sanataidetta sekä valokuvataidetta.” – Virve Hartikainen

”Eri taiteiden integrointi ja keho ja mieli yhteyden mukana oleminen kaikessa tekemisessä.” – Meri Nisula

”Olen avoin ja helposti inspiroituva monien taidealueiden suhteen ja tykkään yhdistellä näitä elementtejä työssäni. En koe mitään isoa puutetta millään alueella, mutta oma tämänhetkinen kiinnostukseni liittyy valokuvaan ja sen voimauttavaan käyttöön.” – Freija Luminka

Vastaajat kertoivat siis kysymyksessä numero 17, että sanataiteen sekä kuvataiteen aihealueista sellaisina, joista haluaisivat oppia lisää. Kolmantena seikkana nousi eri taiteen aihealueiden yhdistelemiseen tarvittava jatkokoulutus tai opetus.

5.6 Nuorten kysely

Kysely on tuorein Oivassa ja Ilona -hankkeessa puolivuositain tuotettu kysely kävijöille. Käytössäni olleen kyselyn aineisto kerättiin marras-joulukuun vaihteessa vuonna 2013 kaikilta hankkeen toimintaan osallistuneilta nuorilta. Kysely sisältää yhteensä 12 kohtaa, joista monessa on useampia alakohtia. Kysymyksinä on käytetty sekä monivalintakysymyksiä, että avoimia kohtia. Kyselyyn pystyi vastaamaan anonyymisti niin paperisena, kuin sähköisenä versiona. Paperiset vastaukset siirrettiin työntekijöiden toimesta sähköisiksi.

5.6.1 Pohjatiedot

Vaikka kävijäkysely on suunnattu koko Oiva ja Ilona -hankkeen kävijäkunnalle, puolustaa se paikkaansa kuitenkin Ilonan toiminnan tutkimuksessa, sillä 81,3 % vastanneista nuorista on tyttöjä/naisia. Kyselyyn vastasi yhteensä 49 nuorta. Sukupuoli kysymyksessä 39 vastanneista on tyttöjä/naisia, 8 poikia/miehiä ja 1 muu.

Aineiston avulla pystyn saamaan myös niin saottujen vakio kävijöiden mielipiteitä hankkeen toiminnasta, sillä kyselyn kohtaan ”Olen osallistunut toimintaan” vastasi myös selvä enemmistö. Vastaajista 71,4 %, 35 kappaletta kertoi osallistuvansa viikoittain, kuukausittain 7 vastaajaa ja harvemmin 7 vastaajaa.

Kyselyyn vastaajista suurin osa, 75,5 %, 37 kappaletta on täysi-ikäisiä. Alle 18-vuotiaita vastaajia kyselyssä on 12 kappaletta.

Kysymykseen syntymämaasta 74,4 %, 32 kappaletta vastaajista vastasivat ”Olen syntynyt Suomessa” ja 11 kappaletta ”Olen syntynyt muualla, kuin Suomessa”.

5.6.2 Taide- ja kulttuurikasvatus Ilonan toiminnassa

Parhaiten tätä osiota omassa kyselyssäni vastaavat kävijäkyselyn avoimen kysymyksen kohdat yhdeksän ”Kommentteja, huomioitavaa tai tarkentavia ajatuksia?” sekä 10 ”Saatko Oiva ja Ilonassa tukea, jota et saa muualta? Jos saat, millaista?”

Kysymykseen yhdeksän on vastannut yhteensä 18 nuorta 49 nuoresta ja kysymykseen 10 yhteensä 33 nuorta 49 nuoresta. Mielestäni seuraavat avoimista kysymyksistä poimitut vastaukset kuvastavat hyvin Ilonassa tapahtuvaan taide- ja kulttuurikasvatukselliseen toimintaan.

”se ovat mukavia mielenkiintosi asioita.” – kysymys 9.

”Hienoa, että Oiva ja Ilonan toiminta on avointa kaikille. Naisten avoimessa toiminnassa on kiva kohdata erilaisia ja erillaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä ja tehdä erilaisia asioita, kuten askarteluja sekä jutella toisten kanssa. kaikki ottavat toisensa huomioon ja pyrkivät toimimaan omien taitojensa mukaan. kenenkään toimintaa tai mielipiteitä ei ryhdytä arvioimaan. vaikka elämässä ei olisikaan mitään vaikeuksia, yhdessä olo ja erilaisuuden näkeminen on silti tärkeää kaikille ja lisää erillaisuuden ymmärtämistä ja hyväksymistä.” – kysymys 9.

” Tanssiryhmän kautta tanssilla ilmaisten vapassa ilmapiirissä.” – kysymys 9.

”Tanssin kautta.” – kysymys 10.

Nuorten vastauksista osa oli lyhyempiä ja osa pidempisanaisia, joista näki vastaajien pohtineen kysymyksiä perusteellisemmin. Molemmista vastaustyyleistä välittyy yhtäläillä taide- ja kulttuurikasvatuksellista tietoa opinnäytetyötäni varten. Mielestäni nämä neljä avoimista kysymyksistä yhdeksän ja kymmenen poimittua vastausta kuvaavat hyvin nuorten näkemystä Ilonassa tapahtuvasta taide- ja kulttuurikasvatuksellisesta toiminnasta.

5.6.3 Taide- ja kulttuurikasvatuksen vaikutukset Ilonan toiminnassa

Kävijäkyselyn osio seitsemän kuuluu ”Alla on esitetty väittämiä Oiva ja Ilonan toimintaan liittyen. Ota kantaa väittämiin valitsemalla mielipidettäsi vastaava numero.” ja kahdeksan ”Valitse seuraavista vaihtoehdoista itsellesi sopiva / Olen saanut Oiva ja Ilonassa tukea joihinkin seuraavista asioista tai en ole tarvinnut tukea tähän asiaan.” Molemmat osiot sisältävät useampia alakohtia, joista pystyn nostamaan esille myös taide- ja kulttuurikasvatuksen vaikuttavuuden hankkeen toiminnassa.

Osion seitsemän vastausasteikkona toimivat numerot yhdestä kuuteen. 1. Eri mieltä, 2 Melko eri mieltä, 3. Ei samaa, eikä eri mieltä, 4. Melko samaa mieltä, 5. Samaa mieltä ja 6. En osaa sanoa. Osion kahdeksan vastausasteikkona toimivat kohdat kyllä, ei sekä en tarvitse

Omassa kyselyssäni kysymys numero 14 kuului: Mitä koet kävijöiden saavan/saaneen toiminnasta? Kysymyksessä oli yhteensä 11 eri vastausvaihtoehtoa: energiaa, kavereita, elämyksiä, Itseluottamusta, ajanvietettä /oleilua, uuden harrastuksen, motivaatiota arki-elämään, tietoa toisesta kulttuurista, väylän tunteiden ilmaisuun, innostuksen kunnan kohotukseen, ei mitään. Näistä vastausvaihtoehdoista seitsemälle pystyin löytämään soveltuvat vastineet, Ilonan 2013 syksyn kävijäkyselystä.

Oman kyselyni vastausvaihtoehtoon ”kavereita” rinnastuu kävijäkyselyn seitsemännen osion väittämä: ”Olen saanut uusia kavereita”. Kyselyyn vastanneista 49 nuores-

ta 48 nuorta vastasi tähän väittämään. Eniten vastauksia, 45,8 % eli 22 kappaletta sai numero viisi - samaa mieltä. Toiseksi eniten vastauksia, 20,8 % eli 10 kappaletta sai numero kolme - ei samaa, eikä eri mieltä. Kolmanneksi eniten vastauksia, 12,5 % eli 6 kappaletta sai numero neljä - melko samaa mieltä. Kohdat yksi ja kaksi saivat molemmat kolme vastausta ja kohta en osaa sanoa neljä vastausta.

Oman kyselyni vastausvaihtoehtoon "itseluottamusta" rinnastuu kävijäkyselyn kahdeksannen osion väittämä: "Itseluottamukseeni". Kyselyyn vastanneista 49 nuoresta 48 nuorta vastasi tähän väittämään. Eniten vastauksia, 68,8 % eli 33 kappaletta sai kohta kyllä. Toiseksi eniten vastauksia, 27,1 %, eli 13 kappaletta sai kohta en tarvitse. Kohta ei, sai kaksi vastausta.

Oman kyselyni vastausvaihtoehtoon "ajanvietettä/oleilua" rinnastuu kävijäkyselyn seitsemännen osion väittämä: "Olen viettänyt aikaa yhdessä muiden kanssa". Kyselyyn vastanneista 49 nuoresta kaikki vastasivat tähän väittämään. Eniten vastauksia, 65,3 % eli 32 kappaletta sai numero viisi - samaa mieltä. Toiseksi eniten vastauksia, 20,4 % eli 10 kappaletta sai numero neljä - melko samaa mieltä. Kolmanneksi eniten vastauksia, 8,2 % eli 4 kappaletta, sai numero kolme - ei samaa eikä eri mieltä. Kohta kaksi sai kaksi vastausta ja kuusi yhden vastauksen. Kohta yksi, eri mieltä ei saanut yhtään vastausta

Oman kyselyni vastausvaihtoehtoon "motivaatiota arkielämään" rinnastuu kävijäkyselyn kahdeksannen osion väittämä: "Opiskeluuni, työhöni". Kyselyyn vastanneista 49 nuoresta 47 nuorta vastasi tähän väittämään. Eniten vastauksia, 59,6 % eli 28 kappaletta sai kohta kyllä. Toiseksi eniten vastauksia, 34 % eli 16 kappaletta, sai kohta - en tarvitse. Kohta ei, sai kolme vastausta.

Oman kyselyni vastausvaihtoehtoon "tietoa toisesta kulttuurista" rinnastuu kävijäkyselyn seitsemännen osion väittämä: "Erilaisista kulttuureista tulevat osallistujat otetaan hyvin huomioon". Kyselyyn vastanneista 49 nuoresta kaikki vastasivat tähän väittämään. Eniten vastauksia, 59,2 % eli 29 kappaletta sai numero viisi - samaa mieltä. Toiseksi eniten vastauksia, 22,4 % eli 11 kappaletta sai numero neljä - melko samaa mieltä. Kolmanneksi eniten vastauksia, 6,1 % eli 3 kappaletta sai numero kol-

me - ei samaa eikä eri mieltä. Kohta kuusi, en osaa sanoa sai kuusi vastausta. Kohdat yksi eri mieltä sekä kaksi melko eri mieltä eivät saaneet yhtään vastausta.

Oman kyselyni vastausvaihtoehtoon ”väylän tunteiden ilmaisemiseen” rinnastuu kävijäkyselyn kahdeksannen osion väittämä: ”Tunteiden ilmaisemiseen”. Kyselyyn vastanneista 49 nuoresta 47 nuorta vastasi tähän väittämään. Eniten vastauksia, 57,4 % eli 27 kappaletta sai kohta kyllä. Toiseksi eniten vastauksia, 40,4 % eli 19 kappaletta sai kohta - en tarvitse. Kohta ei, sai yhden vastauksen.

Oman kyselyni vastausvaihtoehtoon ”innostuksen kunnon kohotukseen” rinnastuu kävijäkyselyn kahdeksannen osion väittämä: ”Terveystä huolehtimiseen”. Kyselyyn vastanneista 49 nuoresta 47 nuorta vastasi tähän väittämään. Eniten vastauksia, 55,3 % eli 26 kappaletta sai kohta - en tarvitse. Toiseksi eniten vastauksia, 33 % eli 16 kappaletta sai kohta kyllä. Kohta ei, sai viisi vastausta.

5.6.4 Ilonan toiminnan kehittäminen

Parhaiten tätä osiota omassa kyselyssäni vastaa kävijäkyselyn avoin kysymys 12 ”Ideoita toiminnan kehittämiseen tai muuta palautetta Oiva ja Ilonalle:”. Kävijäkyselyyn vastanneista 49 nuoresta, vastasi yhteensä 29 nuorta. Poimin vastausten joukosta kommentteja sillä perusteella, että mahdollisesti myös niiden avulla voitaisiin kehittää tai kasvattaa taide- ja kulttuurikasvatuksen määrää ja laatua Ilonan arjessa.

”pidän käsityön ajasta.”

”Tykkään askarrella ja tehdä käsillä asioita”

”Voisi olla enemmänkin toimintaa. Voisiko Oiva ja Ilonan tytöt ja pojat esim. ohjata erilaisia ”workshoppeja”? Vapaaehtoistyönä tms.”

”Käsityöt ja muut askartelut on mukavia. Kiva tehdä erilaisia asioita porukalla. Kiitos!”

”Toiminta pitäisi olla jotakin yhdessä tekemistä. Uuden tulokkaan täytyisi tuntea että kuuluu ryhmään.”

”Oivassa ja Ilonassa voisi olla joitakin soittimia. Halukkaille voisi järjestää harastusmielessä yhdessä soittamisen iltoja tai jonkinlaista musiikki-/bändiryhmää. Jonkunlainen laulutoiminta olisi myös hauskaa. Muutkin ryhmät olisivat kivoja, esimerkiksi erilaisiin teemoihin liittyvät teemaillat, joissa voitaisiin esim. keskustella.”

”Viedopelien pelaamista on aika paljon, ehkä liikaa. Kulttuuriin ja nähtävyyksiin tutustuminen olisi mielenkiintoista ja kaikenlainen ulkoilu myös.”

Nuoret kertoivat pitävänsä paljon käsillä tekemisestä sekä erityisesti toiminnasta, joka tapahtuu yleisesti yhdessä. Nuoret kokivat myös tärkeäksi toiminnan helppouden sekä sen, että uusien tulokkaiden mukaan tuleminen olisi mahdollisimman mutkatonta. Erityisenä lisätoiveena nousivat musiikin lisääminen toiminnassa sekä yhdessä tehdyt erilaiset retket ja tutustumiskäynnit.

6 TULOSTEN ANALYSOINTI JA KEHITTÄMISIDEAT HANKKEELLE

Tässä luvussa käsittelen työntekijöille tuottamastani kyselystä sekä käytössäni olleesta aineistosta saamiani tuloksia. Ensimmäisissä alaluvuissa vertailen saamiani tuloksia peilaten niitä toisiinsa. Kolmannessa alaluvussa pyrin palaamaan, paneutumaan sekä tietysti myös vastaamaan alussa esittämiini tutkimuskysymyksiin ”Millä tavoin taide- ja kulttuurikasvatuksellinen toiminta näkyy sukupuolisensitiivistä, sosiaalisen vahvistamisen työotteella, tyttötyötä tekevässä Ilonassa?” sekä ”Miten työntekijät ja kävijät kokevat toiminnan vaikuttavuuden?”

Toisena teemana tässä luvussa käsittelen opinnäytetyöni teon aikana nousseita uusia opinnäytetyöideoita. Oman työskentelyprosessin aikana esille nousi ajatuksia, jotka eivät kuitenkaan mahtuneet mukaan tähän kokonaisuuteen. Opinnäytetyötä mahdollisesti jatkossa lukevat henkilöt voivat poimia toimintaideoista vinkkejä myös itselleen. Käyn läpi muutamia ehdotuksia Ilonan toiminnan kehittämiseksi ja ideoita siitä, miten taide- ja kulttuurikasvatusta voisi mahdollisesti lisätä hankkeen monipuolisessa toiminnassa.

6.1 Taide ja kulttuurikasvatus Ilonan toiminnassa

Selkeästi on havaittavissa, seikka ”mitä enemmän – sitä enemmän”. Mitä enemmän työntekijät työskentelevät nuorten parissa, niin sitä enemmän he käyttävät eri taiteen aihealueita hyväkseen. Luonnollisesti on itsellekin mukavampaa ohjata ryhmää/ryhmiä, mikäli toiminta on monipuolista ja vaihtelevaa.

Hankkeeseen palkattu tyttötyöntekijä Virve Hartikainen toimii sekä nuorten ryhmien, että yksilötyön parissa ja kertoi kysymykseen: ”Montako tuntia ohjaat tyttöjä/naisia viikossa? ohjaavansa noin kymmenen tuntia. Hän vastasi myös kysymykseen numero 11 ”Käytän ohjaamisessani hyödyksi seuraavia taiteen aihealueita:” käyttävänsä kaikkia seitsemää, eli teatterin/draaman/ilmaisutaidon, musiikin, tanssin/liikeilmaisun, kirjoittamisen/sanataiteen, taiteilun, valokuvauksen sekä kädentaitojen/askartelun aihealueita.

Toisena selkeänä huomiona voidaan pitää, että Ilonan toiminnassa työntekijät käyttävät mielellään monia taiteen aihealueita toistensa tukena. Taiteilun, musiikin sekä liikkeen kautta saadaan rakennettua kokonaisvaltaisempi harjoite, kuin esimerkiksi pelkää musiikkia apuna käyttäen. Eri taiteen aihealueiden yhdistämistä kuvaavat hyvin seuraavat esimerkit kysymyksessä numero 13, jossa pyydettiin työntekijöitä kuvaamaan jokin lyhyt kuvaus kerrasta, jolloin on käyttänyt valitsemiaan taiteen aihealueita hyväkseen ohjauksessa.

”Esimerkiksi teemana on ollut Oma Voima. Olemme ensin puhuneet mitä se tarkoittaa: tuntea oma arvonsa, oma paikkansa. Kukin on sitten kirjoittaen pohjinnut tilanteita, missä kokee olevansa omassa voimassaan ja milloin kokee tulleensa ylikävellyksi. Ohjaan kirjoittaessa käyttämään vapaan tajunnanvirran tekniikkaa; kirjoitetaan kynää nostamatta paperista, kritiikittä ja sensuroimatta. Sitten teemme mielikuvamatkan, kukin asettuu rentoon asentoon, makuulle, silmät kiinni, itselle mieluisaan paikkaan. Laitetaan rauhallista musiikkia. Ohjaan puheellani menemään oman voiman tunteeseen; käytän Milelikuvamatkalla paljon luonnonelementtejä: aurinko, meri, kallio, puun runko ja juuret. tarkoitus on saada keho rentoutumaan ja mieli yhdistymään oman voiman kokemuksiin. Sitten ollaan siirretty paperien ääreen: jokainen on saanut työstää oman voiman kollaasinsa; lehtileikkein, maalein, värein, tyyli vapaa. lopuksi tullaan aina piiri jakamaan koetusta.”

”Vain yksi osa ryhmäkertaa: Voimapuu -harjoitus: metsässä puiden siimeksessä hiljennetään ja mielikuvissa tehdään itsestään puu. Meditaatio oman sisäisen voiman löytämiseksi, juurista joilla vakaasti seistään, oksille jotka kohottuvat aurinkoon. Harjoituksen jälkeen sisällä piirretään, maalataan, askarrellaan tunnelmia puusta, ajatuksia ja kokemuksia omasta sisäisestä "suorarunkoisuudesta" ja elämänvoimasta. ”

6.2 Taide ja kulttuurikasvatuksen vaikutukset Ilonan toiminnassa

Tässä luvussa käsittelen sitä, kuinka Ilonan työntekijät sekä toimintaan osallistuvat nuoret kokevat taide- ja kulttuurikasvatuksellisen toiminnan vaikuttavuuden nuoriin itseensä. Oman haasteensa työntekijöiden kyselyssä toi tietynasteinen arvaaminen. Kysymyksen haastavuudesta kertookin eräältä työntekijältä saamani kommentti kyselyyn viimeisessä vapaa sana kohdassa, jossa pyysin kommentteja muun muassa kyselyyn vastaamisen liittyen.

”Koin myös ristiriitaisena vastata kysymykseen 14. Mitä koet kävijöiden saavan/saaneen toiminnasta? En voi vastata kävijöiden puolesta ja vastaukseni perustuu mututuntumaan ja palautteista saatuihin vastauksiin, joissa huom ei ole kaikkien kävijöiden vastauksia. ”

Selkeästi suurin yhdenmielisyyttä Ilonan arjen vaikuttavuudesta löytyi väittämästä ”väylän tunteiden ilmaisemiseen”. Kaikki viisi työntekijää sekä enemmistö 57,4 % nuorista oli sitä mieltä, että Ilonassa voi vapaasti olla juuri sillä mielellä ja tunnetilalla, kuin kulloinkin on.

Itseluottamuksen kasvu on työntekijöiden sekä kävijöiden mukaan samassa linjassa. Neljä viidestä työntekijästä sekä 68,8 % nuorista oli samaa mieltä, että toiminnan avulla pystyy kasvattamaan itsetuntoaan. Toinen vahva samanmielisyyttä löytyi kohdasta motivaatiota arkielämään. Neljä viidestä työntekijästä sekä 59,6 % nuorista oli sitä mieltä, että Ilonan toiminta tuo innostusta sekä motivaatiota myös muihin nuorten elämän osa-alueisiin.

Mielestäni erityisesti näissä väittämässä voidaan heijastella hankkeessa jo mukana olevaa taide- ja kulttuurikasvatuksellista toimintaa. Luova toiminta, käsillä tekeminen ja sen kautta oivaltaminen voivat olla keinoja, joiden kautta voidaan sanallistaa ja käsitellä paljon asioita, joita muuten on vaikea sanallistaa.

Keskivaiheilla, mutta kuitenkin selkeästi positiivisena asiana Ilonan toiminnan vaikuttavuudessa nähtiin ystävyysuhteiden luominen sekä ajanviete. Kavereiden saaminen on sekä työntekijöiden, että nuorien mielestä onnistunut vaikutus toiminnasta. Kolme vastaajaa viidestä sekä 45,8 % nuorista oli sitä mieltä, että toiminnan avulla on luotu uusia ystävyysuhteita nuorten välille. Ilona koettiin myös tärkeänä, normaalin oleilun paikkana, sekä työntekijöiden, että nuorten osalta. Kolme viidestä työntekijästä sekä 65,3 % nuorista oli sitä mieltä, että toiminnasta nuoret saavat ajanvietettä/oleilua.

Suurinta hajoavaisuutta toiminnan vaikuttavuus osiossa tuotti vaikutuksien kohta ”innostus kunnon kohottamiseen”. Vain kaksi viidestä työntekijästä oli sitä mieltä, että Ilonan toiminnasta voi saada kyseistä tarmoa. Nuorista 55,3 % vastasivat kohtaan, että eivät tarvitse innostusta kunnon kohottamiseen. Tässä kysymyksessä heijastuu mielestäni se, että Ilonan arjessa vain yksi - Body ja Soul Dance – ryhmä on selkeästi liikuntaan painottunut nuorten ryhmä.

Vaikein vertailun paikka kyselyitä rinnastaessa tuli kohdasta ”tietoa toisesta kulttuurista”. Vain kaksi viidestä työntekijästä oli sitä mieltä, että toiminnassa mukana olevat nuoret voivat saada tietoa toisesta kulttuurista. Erityishuomiona kuitenkin se, että molemmat työntekijät toimivat kuitenkin monikulttuuristen ryhmien ohjaajina. Nuorten kävijäkyselyistä 59,2 % vastasivat rinnasteiseen kohtaan ”Erilaisista kulttuureista tulevat osallistujat otetaan hyvin huomioon” vaihtoehdon - samaa mieltä.

6.3 Tutkimuksen johtopäätökset

Opinnäytetyöni tavoitteena oli vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin ”millä tavoin taide- ja kulttuurikasvatuksellinen toiminta näkyy sukupuolisensitiivistä, sosiaalisen vahvistamisen työotteella, tyttötyötä tekevässä Ilonassa?” sekä ”miten työntekijät ja kävijät kokevat toiminnan vaikuttavuuden?”. Opinnäytetyön tavoitteena on myös tuottaa Ilonalle mahdollisia kehitysehdotuksia, joiden kautta työntekijät voisivat mahdollisesti lisätä taide- ja kulttuurikasvatuksellista toimintaa hankkeessa.

Ilonan toiminta on opinnäytetyöni tekoprosessin aikana havainnontien perusteella valmiiksi melko taide- ja kulttuurikasvatuksellista. Kaikissa keväällä 2014 hankkeen toiminnassa pyörivissä ryhmissä käytettiin vähintään kolmea eri taiteen aihealuetta hyödyksi. Taide- ja kulttuurikasvatuksen käyttäminen on runsasta, mutta osaltaan melko huomaamatonta sillä se tapahtuu pääasiassa muuta työtä ikään kuin tukien.

Toiminnan huomaamattomuuteen viittaa myös se, että usein tapahtuva toiminta on melko lyhytaikaista, esimerkiksi kädentaitoja tehtäessä tarkoituksena on tuottaa jotakin aina vähän kerrallaan. Kehitysehdotuksena Ilonan toiminnan kehittämiseksi tällä osa-alueella olenkin suunnitellut pidempiaikaisten projektien hyödyntämisen toiminnassa. Yhtenä kehittämis-ideana nostan seuraavassa luvussa esiin yhteisötaiteen ja sen avulla työskentelyn hieman suuremmassa mittakaavassa.

Toiminnan vaikuttavuudesta oli havaittavissa, että Ilonan työntekijät ovat siitä hyvin hyvin perillä. Kysymykseen ”Miten työntekijät ja kävijät kokevat toiminnan vaikuttavuuden?” voin vastata, että työntekijöiden sekä nuorten vastaukset olivat hyvin yhdenvertaisia ja työntekijöiden näkökulma toimintansa antaen nuorille valmiuksia ja eväitä elämään kohtasi nuorten kanssa. Nuorten osalta vastauksiin vaikutti mielestäni vahvasti juuri toiminnan monipuolisuus.

Kyselyiden vertailua ja rinnastamista tehtäessä löysin muutama kohta, jossa mielestäni Ilonan työntekijät voisivat haastaa omaa ajatusmaailmaansa. Työntekijöiden tuli-

si ajoittain pohtia ajoittain sitä, miten toiminta rajautuu huomaamattomasti tiettyjen teemojen ympärille. Oman kyselyni vaikuttavuus osiossa ”motivaatiota kunnon kohotukseen” sekä ”tietoa toisesta kulttuurista” saivat matalat tulokset. Kyseenalaistaminen ja pohdinta voisi olla paikallaan esimerkiksi kysymykselle: Voisiko muissakin ryhmissä, kuin Body ja Soul Dance -ryhmässä tutustuttaa nuoria ajoittain liikkeen ja liikunnan pariin? Vastavuoroisesti esimerkiksi suomalaisille nuorille suunnatuissa, ei monikulttuurisessa tanssiryhmässä voitaisiin ajoittain käsitellä esimerkiksi tanssin ja musiikin erilaisuuksia maailmalla.

Hankkeen kehittämis-ideoiden sekä toiminnan yleisen pohtimiseen ja projektien sekä harjoitteluiden toteuttamiseen Oiva ja Ilona -hanke voisi mielestäni hyvin käyttää avuksi Jyväskylässä vahvana elävää opiskelija resurssia. Hankkeen toiminta suuntautuu hyvin erityisesti Jyväskylän ammattikorkeakoulun sosionomi opiskelijoille sekä erityisesti Humanistisen ammattikorkeakoulun, kansalaistoiminnan järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmassa opiskeleville tuleville Yhteisöpedagogeille.

6.4 Toiminnan kehittäminen

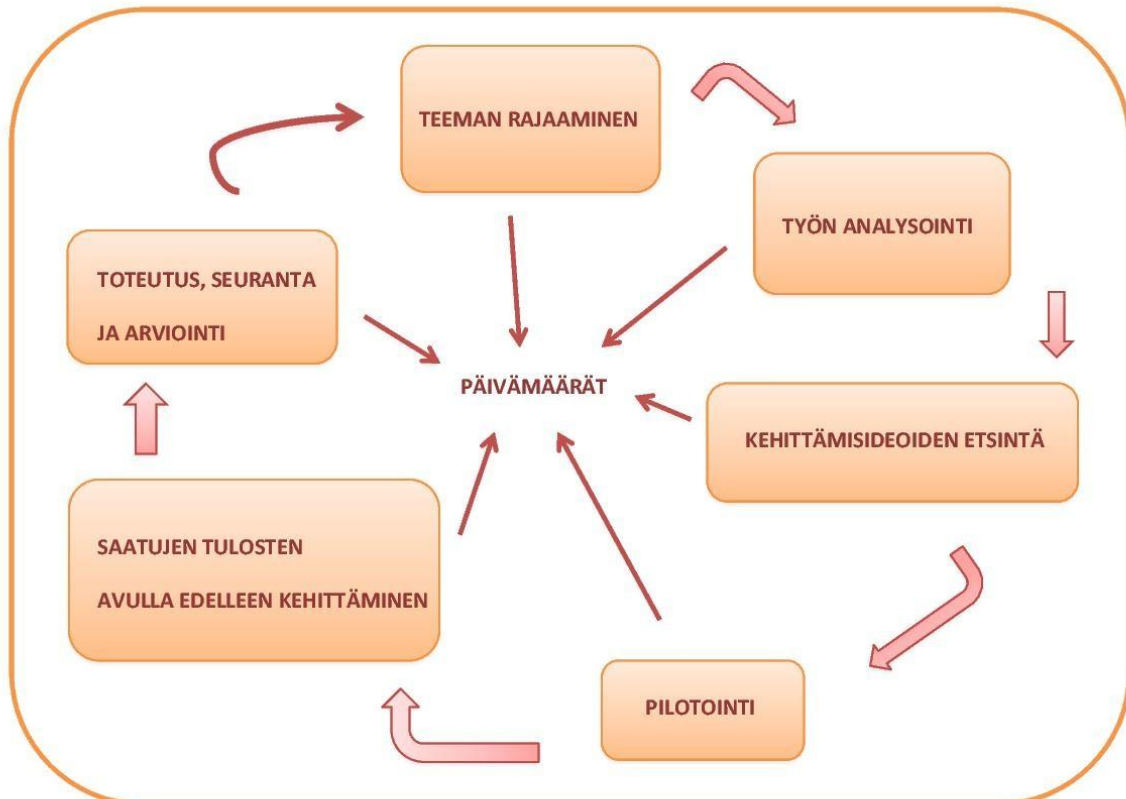
Mielestäni Ilonassa tapahtuva toiminta on hyvin värikästä jo valmiiksi. Hankkeessa työskentelevillä työntekijöillä on jokaisella omat vahvuutensa ja he saavat käyttää niitä hyväkseen työtään suunniteltaessa ja toteuttaessa. Hankkeella olisi mielestäni kuitenkin mahdollisuutta kehittyä vielä vahvempaan taide- ja kulttuurikasvatuksen käytön suuntaan. Hankkeen ollessa nyt elinkaarellisesti puolenvälin jälkimmäisellä puolella kehittämis-ideoita voitaisiin myös pohtia suhteessa hankkeen jatkoa ja tyttö- sekä poikatyön Jyväskylään vakiinnuttamisen kannalta.

Miia Martinsuon ja Marja Blumqvistin, Tampereen teknilliselle yliopiston, Prosessien mallintaminen osana toiminnan kehittämistä (2010) opetus muistiinpanoissa kuvataan hyvin projektin etenemistä sen käynnistymisestä loppuarviointiin. Projektin kehittämisen elinkaari alkaa aihealueen rajauksella, (Taide- ja kulttuurikasvatuksen näkyväksi tuottaminen Ilonan toiminnassa.) jonka jälkeen aletaan pohtia projektin toteut-

tamisen arvoa sen valmistuessa. Mikäli samantyyppisiä projekteja sekä hankkeita on tuotettu muualla, kerätään niistä tuloksia, joihin kyseistä projektia voidaan verrata sekä peilata (teoria osuuden haku/tuottaminen). (Martinsuo, Blomqvist 2010, 6-7.)

Analyysiosuuden jälkeen pyritään tunnistamaan ne seikat, joihin projektissa keskitytään niiden uudistamisen mielessä, (tämän opinnäytetyö kehittämis-ideat 6.4.1 sekä 6.4.2) jonka jälkeen näistä aiheista tehdään pieni pilotti ja kokeilu niille tarkoitetussa toimintaympäristössä. Kokeilussa saaduilla tuloksilla voidaan tarvittaessa kehittämis-kohtia parantaa, jonka jälkeen uudestaan suunniteltu toiminta otetaan käyttöön laajamittaisemmin. (mt.)

Projektin kehittämisen elinkaari päättyy lopulta tuotetun toiminnan toteutuksen ja seurannan kautta arviointiin. Jokainen kehittämisvaiheista on kiinteästi sidoksissa alussa luotuun aikatauluun, joka vielä analysoinnin vaiheessa saattaa muokkautua hieman. (mt.) Projektin kehittämisen vaiheet - omaa opinnäytetyötäni apuna käyttäen - on tiivistetty vielä alla olevaan kaavioon.

KUVIO 7. Projektitoiminnan kehittäminen

Vankempaa taide- ja kulttuurikasvatuksellista suuntaa voitaisiin Oiva ja Ilona -hankkeelle hakea mielestäni helposti muutamilla keinoilla. Hankkeessa toimivien työntekijöiden lisäkouluttaminen tai paremminkin ehkä uuden oppimisen mahdollistaminen toisi mielestäni lisäarvoa Oiva ja Ilona -hankkeen toiminnalle.

Koulutusta voi luonnollisesti tilata eri ulkopuolisilta organisaatioilta, mutta tulevaan alakappaleeseen olen kirjannut muutamia suoraviivaisempia tapoja tarjota mahdollisuuksia työntekijöiden uuden oppimiseen. Toiseen alakappaleeseen olen avannut muutamaa ideaa, jonka voisi toteuttaa suoraan Ilonassa käyvien nuorten kanssa. Ajatus näihin suoriin toiminta-ideoihin syntyi Oiva ja Ilona -hankkeen kävijäkyselystä nostetuista nuorten kommentteista.

6.4.1 Työntekijät: TKK-pankki ja Vertais-koulutus

Ilonan työntekijöillä on jo valmiiksi vankkaa tietämystä monesta taide- ja kulttuurikasvatuksen menetelmästä. Jokainen saakin toteuttaa omaa työnkuvaansa niillä vahvuuksilla, joita itseltä löytyy. Ensimmäinen, mutta osaltaan varmasti aikaa vievin tapa, jolla taide- ja kulttuurikasvatuksen tietämystä voitaisiin saada lisättyä, olisi jonkinlainen TKK-pankin kerääminen. Pankki voisi olla esimerkiksi konkreettinen hyllyn kulma, jossa eri aihealueittain nimettyihin kansioihin kerättäisiin toimintavinkkejä nuorten parissa toimimiseen. Pankki voisi myös olla sähköinen ja esimerkiksi myös koko Jyväskylän Setlementti ry:n kaikille työntekijöille aukeava tietokanta.

Suurimman haasteen tämäntyyppiseen TKK-pankin organisoimiseen tuo sen muodon suunnitteleminen. Taide- ja kulttuurikasvatuksen alle lukeutuu moninaisia aihealueita ja niiden tietoja jakaessa, oli se sitten konkreettisesti tai sähköisesti, tulisi hyvän kokonaisuuden takaamiseksi suunnitella niin sanottu valmis kaavake, jonka täyttämällä jokainen toimintavinkki olisi samassa linjassa muiden kanssa.

Taide toimii myös oivana niin sanottuna viihteellisenä toimintana, joten yksi idea voisi olla taide- ja kulttuurikasvatuksen käyttämistä Oiva ja Ilona -hankkeen työntekijöiden

oman työ hyvinvoinnin apuna. Ilonan ja miksei myös poikatyöpuolen, Oivan työntekijät voisivat suunnitella itselleen työ hyvinvointia edistävän ajanjakson, jossa esimerkiksi muutaman kuukauden välein järjestettäisiin jonkinlainen yhteinen iltapäivä tai ilta. Jokaista kertaa varten vetovastuussa olisi aina joku Oiva ja Ilona -hankkeen työntekijöistä.

Näissä TyHy päivissä /-illoissa toiminta olisi aina johonkin taiteen aihealueeseen liittyvää, esimerkiksi videokuvaamista / valokuvaamista, kädentaitoja tai vaikka tanssia. Kerroilla toiminta olisi suunniteltu vetäjille itselleen, mutta kuitenkin niin, että se olisi helposti muokattavissa myös nuorille ohjattavaksi.

Työntekijöille suunnatun kyselyn kohdassa seitsemäntoista käsiteltiin työntekijöiden toiveita lisäkouluttautumiselle. Neljästä saadusta vastauksesta voidaan jo vetää linkkiä tähän työ hyvinvoinnin ajatukseen. Yksi vastaaja toivoi lisäkoulutusta valokuvauksen ja kameran kanssa toimimisesta, kun toinen puolestaan kertoi sen olevan tämänhetkinen vahva kiinnostuksen kohde. Tyhy -päiviä järjestäessä hankkeen työntekijät saisivat jaettua jo vankkaa tietämystään laajemmin jokaisen hankkeessa mukana toimivan työntekijän piiriin.

6.4.2 Nuoret: Yhteisötaidetta ja ”Taide-festarit”

Suoraan Ilonan toimintaan helposti muutettavissa olevan kehittämissuositusten yhteisötaiteesta ja yhteisötaideteoksen toteuttamisesta sain Ilonan kävijäkyselystä nostamistani seuraavista kommentteista:

”Oivasta ja Ilonasta voisi olla tietoa enemmän esillä. Itse kuulin terveydenhoitajan kautta ensimmäistä kertaa teistä.”

”Toiminta pitäisi olla jotakin yhdessä tekemistä. Uuden tulokkaan täytyisi tuntea että kuuluu ryhmään.”

Yhteisötaiteen (engl. community art) ydin muotoutuu taiteilijan ja yhteisön kohtaamisesta, ja yhteisötaidetta luonnehtii kiinnostus sosiaalista ympäristöä ja kanssakäy-

mistä kohtaan. Yhteisötaiteen lähtökohtana on yhteisö; taidetta tehdään aina niiden ihmisten ehdoilla ja nimenomaan heitä varten, jotka kuuluvat kulloiseenkin toiminta yhteisöön. Toiminta kohdistuu usein miten tekijöiden ja kokijoiden omaan ympäristöön ja realisoituu aktiviteetteina siinä. Yhteisötaide ei siis ole perinteinen taiteilijan esitys yleisölle, vaan keskeistä on yhteisön osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja esittämiseen. (Anttonen 2012a; Hiltunen, Jokela 2001, 9-10; Yhteisötaide 2014.)

Yhteisötaiteessa voidaan yhdistellä eri taiteenmuotoja ja taidetta voidaan tehdä moninaisin menetelmin. Yhteisötaiteessa olennaista ei ole konkreettinen teos tai tuote, vaan keskeisempää on toiminnan aikana syntyvä prosessi (Anttonen 2012a; Yhteisötaide 2014). Olennaisinta yhteisötaiteessa ovat ihmiset, ihmissuhteet, kommunikatio, vuorovaikutus, mukana oleminen ja osallisuuden tunne. Kyseessä on tilanteiden mukaan jatkuvasti muuttuva ja vaihteleva taide. (Sederholm 2000, 113; Yhteisötaide 2014.)

Mielestäni Oiva ja Ilonan kaltaiselle hankkeelle sopisi täydellisesti jonkinlaisen yhteisötaideteoksen/projektin tekeminen. Se, mikä taiteen aihealue projektin toteuttamiseen valitaan, on sinällään merkityksetöntä. Tarkoituksena olisi pääasiassa luoda jotakin yhdessä, yhteisönä, niin kuin eräs nuorikin oli edellisissä kommentissaan maininnut. Projektin toteuttamisen jälkeen olisi hienoa, mikäli tuotos saataisiin jonnekin vielä esille, jotta näin ollen myös hankkeen toiminta saisi pienimuotoista näkyvyyttä. Yhteisötaideprojekti voitaisiin tehdä niin sanotusti perinteisellä, konkreettisella kaavalla, tai sitten tuotokset voitaisiin siirtää myös esimerkiksi Internetiin.

Nykypäivän nuorten elämä on vahvasti virtuaalista ja elämää vietetään älypuhelimien kanssa Sosiaalisessa Mediassa. Nuorisobarometrin mukaan 89 % nuorista käyttää jotakin Sosiaalisen Median palvelua (Myllyniemi 2014; Tuuttila 2014, 32). Onkin tärkeää, että ajoittain myös nuorisotyön piirissä, nuorten kanssa toimiessa hyödynnettäisiin internetiä, jotta sen monipuolisemman ja opettavaisemman käytön lisäämistä voitaisiin välittää nuorille.

Hyvänä esimerkkinä internetin käytöstä nuorisotyön ohessa voidaan nostaa Tornion kaupungin nuorisotoimen mediahanke Adapteri, jonka työmuotona käytetään yleisesti mediaa. Toimintaan kuuluu muun muassa kerran viikossa pidettävät avoimet mediaillat, joissa nuori saa valita itselleen kiinnostavimman mediapolun esimerkiksi valokuvaamisen, radiotyön ja lehtikirjoittamisen välillä. Adapterin kautta nuoret saavat luoda eri julkaisualustoille omaa sisältöä. Mediailtojen tuotoksia tärkeämpää ovat tekeminen, kokeileminen ja uskaltaminen sekä niiden myötä onnistuminen. (Leppänen, Lukkarinen 2014 116–117.) Samantyyppistä esimerkkiä mukaillen Ilonan nuorten taidetuotoksista sekä projektin vaiheista voitaisiin raportoida esimerkiksi sitä varten luotuun blogiin.

Idean konkreettisesta Yhteisötaide projektin toteuttamisesta sain opinnäytetyön tekomatkallani. Kulkiessani Ilonan toimitiloihin Kansalaistoiminnan keskus Mataraan, Jyväskylän Tourulassa, olen ylittänyt monia kertoja pienen Tourujoen ylittävän sillan, joka johtaa Jyväskylän keskustaan. Kulkiessani tuota ”työmatkaa” sain ajatuksen yhteisötaideteoksesta värittämään tuon sillan kaiteita. Toki työn sijoituspaikkana voisi toimia esimerkiksi Jyväskylän kirjasto tai muu kaupunkilaisille julkinen tila.

Ilonan työntekijät voisivat ohjata heidän ryhmissään käyville nuorille taideaiheisen yhteisötaideprojektin. Projektissa lähdettäisiin nuorten ideoista ja niistä synnytetäisiin kookkaille puu tms. pinnoille erilaisia taideteoksia, eri menetelmillä. Tätä projektia voitaisiin jatkaa pidemmälläkin aikavälillä, aina välillä siihen palaten, jotta mahdollisimman moni avoimessa toiminnassa käyvä nuori pääsisi osallistumaan tähän yhteiseen taideteokseen.

Hahmotelma projektin aiheeksi voisi olla vuodenajat. Jokaista vuodenaikaa, kevättä, kesää, syksyä ja talvea varten varattaisiin vaikka kaksi erillistä taulua, joista aina yhdelle käytettäisiin yhtä taide-menetelmää. Pienissä, noin kolmen nuoren ryhmissä kerrallaan luotaisiin spraymaalein, sabluunoin, maalein tms. taideteos. Taideteoksia tehtäessä nuorille kerrottaisiin, että tulevilla kerroilla töitä on tarkoitus jatkaa ja seuraavalla toteutuskerralla saman taulun pariin voikin tarttua uudet kolme nuorta. Lopulta tehdyt tuotokset voitaisiin ripustaa sillan kaiteisiin koristamaan Mataralle tai keskustaan kulkevien matkaa. Mahdollisesti entistä suuremman yhteisöllisyyden lisäämi-

seksi, sillan kaiteeseen voitaisiin jättää myös tyhjä taulu kaikkien ohikulkijoiden osallistumista varten.

Toinen ehdotus nuorten kanssa toimimiseen etenkin Ilonan puolella olisi niin sanotun taide-festivaalin rakentaminen. Ilonassa toimivat eri ryhmät voisivat luoda jonkinlaisen, nuorten omista ideoista lähtevän tuotoksen tanssin, kädentaitojen tai vaikka ruuanlaiton saralta. Kauden päätteeksi pidettäisiin joko yksi isompi juhlapäivä tai sitten kokonaisen viikon aikana ryhmät vierailisivat toistensa kerroilla ja tuottaisivat yhdessä taidetta.

7 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI JA POHDINTA

Tässä luvussa tulen arvioimaan itse, kuinka opinnäytetyöni matka onnistui ja mihin olen erityisesti tyytyväinen. Pohdin myös sitä, mitä asioita mahdollisesti tekisin nyt tarkastellessani opinnäytetyössäni toisin. Kolmannessa alakappaleessa esittelen myös opinnäytetyömatkalla syntyneitä ideoita, joista voisi mielestäni olla potentiaalia tuleviksi opinnäytetöiksi. Aluksi mukana on kuitenkin opinnäytetyön tilaajan lyhyt arvio, kuinka opinnäytetyöprosessini eteni ja mihin seikkoihin tilaaja on erityisen tyytyväinen.

7.1 Tilaajan arviointi

Tilaajana toimineen Jyvälän settlementti ry:n, Oiva ja Ilona -hankkeen arvioinnin opinnäytetyöstäni antoi Virve Hartikainen. Hartikainen tekee hankkeessa tyttötyötä ja on ollut koko opinnäytetyön työprosessin aikana tiiviisti mukana sen eri vaiheissa.

Mirva Rostedt on osoittanut opinnäytetyöprosessissaan vahvaa kiinnostusta ja motivaatiota sukupuolisensitiivistä erityisnuorisotyötä kohtaan. Hän on perehtynyt monipuolisesti Oiva ja Ilona -hankkeen toimintaan, arvoihin ja menetelmiin sekä osallistunut aktiivisesti tyttö- ja naisryhmiin. Mirva on tutustunut erityisesti

tyttö- ja naistyön sekä nuorisotyön ja osallisuuskasvatuksen teorioihin ja menetelmiin.

Havainnointi ja hankkeen palautekyselyt ovat olleet toimivia tiedonkeruumenetelmiä opinnäytetyössä. Mirva on onnistunut yhdistämään teoriaa käytännönhavaintoihin ja tuo opinnäytetyössään esille olennaisia taustateorioita yhdistettynä Oiva ja Ilona -hankkeen toimintaan. Opinnäytetyössä tuodaan esille myös hyviä kehitysideoita taide- ja kulttuurikasvatuksen lisäämiseksi ja vahvistamiseksi hankkeessa.

7.2 Oma arviointi ja pohdintaa

Lähdin toteuttamaan opinnäytetyötäni niillä peruseriaatteilla, että saisin itse opinnäytetyöstä vielä uuden oppimisen paikan sekä, että tilaajalle olisi mahdollisimman paljon hyötyä opinnäytetyöni tuloksista. Näitä lähtökohtia prosessin aikana ja jälkikäteen pohtiessa opinnäytetyö onnistui mielestäni hyvin. Työtä tehtäessä pääsin käyttämään hyödykseni Humanistisen ammattikorkeakoulussa keräämäni taide- ja kulttuurikasvatuksen tietämystä ja pääsin soveltamaan niitä työelämäympäristöön, jossa ne eivät ole niin tuttuja.

Opinnäytetyötäni tehtäessä huomasin itseltäni henkilökohtaisella tasolla sellaisen piirteen, mikä on nostanut päätään moneen kertaan aiemminkin Humak -opiskeluiden aikana. Olen persoona, joka innostuu usein silmittömästi uusista haasteista, mutta tuotoksien toteuttaminen ja niiden loppuun vieminen ei tapahdu kuitenkaan aina yhtä suurella innolla. Myös tämän kokonaisuuden edessä huomasin selkeästi sen, kuinka ryhdyin suunnittelemaan työtäni alun perin enemmän nuoria haastattelevaksi ja heidän näkökulmastaan.

Ensimmäisinä ideoina olin haalinut itselleni havainnoinnin lisäksi muutaman haastattelun sekä isomman kyselyn toteutuksen nuorten keskuuteen. Huomasin kuitenkin työn edetessä, että niin monen eri osa-alueen hoitaminen kohtuullisen lyhyessä ajassa, ei tulisi onnistumaan. Koulusta sekä tilaajataholta tulleiden viisaiden neuvojen jälkeen ymmärsin rajata ja supistaa alkuperäistä ideaani tehokkaammaksi paketiksi.

Samaista, valmiiksi saattamisen ongelmaa havaitsin pitkin opinnäytetyöni kirjoitusmatkaa, sillä tuona kohtalaisen lyhyenä ajanjaksona sain kasattua itselleni esteistä matkanvarrelle. Jostakin, edelleen itselleni vieraasta syystä kesken hyvää kirjoituskautta, tulin siihen tulokseen, että minun tulee jättää opinnäytetyö hetkeksi aikaa niin kutsutulle piippuhyllylle ja viettää lyhyttä lomakautta. Tuo keskivaiheille sattunut pidempi hiljaiselo kostautui toukokuun loppupuolella, kun loistavien ulkoilmojen aikaan jouduinkin sitten kirjoittamaan opinnäytetyötäni sisällä tietokoneen ääressä.

Opinnäytetyötä tehtäessä yhden suurimmista oppimisen paikoista koen saaneeni kyselyosuuden tekemisestä. Alun perin tarkoituksena oli tuottaa kysely siis Ilonan kävijöille, mutta tulimme keskusteluissa siihen tulokseen, että kysely tukee opinnäytetyötäni paremmin, jos tuotan sen asiakkaiden sijasta työntekijöille. Koin tärkeäksi kyselyä suunniteltaessa pyytää siihen mielipiteitä ”ulkopuolisilta silmiltä”. Käytinkin vuonna 2010 Diakista valmistunutta isosiskoani suurena apuna sekä oikoluvussa, että kysymysasettelussa. Testasin myös kyselyyn vastaamista viidellä ystävälläni, jotka huomauttivat myös muutamasta epäkohdasta kysymysten asettelussa.

Kyselyn toteuttaminen ei onnistunut aivan odotetulla tavalla, sillä havaitsin vasta kyselyn tuloksia tarkastellessani, eräässä kysymyksen asettelullisen virheen. Huomasin, että olin unohtanut luoda työntekijöille mahdollisuuden valita jotain muuta, kuin ryhmänohjausta työmuodoksi. Yksilötyötä Ilonassa tekevä työntekijä liittikin tuon työtehtävänsä kyselyn avoimiin kohtiin. Löysin myös virheen eräässä kysymyksen asettelussa.

Kyselyn pohjatietojen päätteeksi kysymys numero neljä kuulu: ”Annatko luvan pohjatietojen käyttämiseen opinnäytetyön yhteydessä?” Erään vastaajan vastattua kysymykseen - ei, havahduin siihen, että oli alun perin tarkoittanut kysymyksellä - saako vastaajan nimeä käyttää esimerkeissä, joita mahdollisesti nostan esille opinnäytetyöhöni. Tuloksia avatessani ja analysoidessani jouduinkin vielä ottamaan yhteyttä kyseiseen vastaajaan ja kertomaan hänelle tapahtuneesta virheestäni. Tämän ongelman selviämisen jälkeen ymmärsin sen, kuinka tärkeää on kyselyä tehtäessä vielä tarkistaa ja muokata lauseenasettelua ja sanavalintoja moneen kertaan.

Kysely, jonka itse toteutin, onnistui mielestäni kokonaisuutena olemaan kuitenkin eksakti; sain kyselyn kautta tietoa niihin asioihin, joihin pyrin tutkimuksessani vastaamaan. Leena Hiltusen (2009) mukaan validiteetti on hyvä silloin, kun tutkimuksen kohderyhmä ja kysymykset ovat oikeat. Kiteytettynä validiteetin määritelmänä voidaan pitää sitä, miten hyvin tutkimuksen aineistolla onnistutaan tavoittamaan oikea ilmiötä koskeva tieto (Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Ylänne & Paavilainen 2011, 196).

Tarkoituksenani oli selvittää toiminnassa tapahtuvaa taide- ja kulttuurikasvatusta. Tarkastelen tutkimukseni validiteettia erityisesti sisäisen validiteetin kautta. Sisäisen validiteetin tarkastelussa ja laadullisen tutkimuksen ollessa kysymyksessä tarkastellaan muun muassa juuri kysymystä siitä, onko tutkimusstrategia valittu tutkittavan kohteen olemuksen mukaisesti? (Hiltunen L. 2009). Tähän nimenomaiseen ”salapoliisin työhön” koen ainoan oikean tutkimusmenetelmän olevan havainnointi. Koen päässeeni vielä erityisen lähelle toimintaa tekemällä osallistuvaa havainnointia (Kappale 3.1). Taide- ja kulttuurikasvatuksen vaikuttavuuden selvittämiseen kyselyn tekeminen tuntui tässä tilanteessa parhaalta vaihtoehdolta. Mahdollisuutena olisi ollut myös haastattelujen toteuttaminen, mutta aikataulullisesti kyselyn tuottaminen sopi tähän opinnäytetyöhön paremmin.

Sisäisen validiteetin arviointimittareita ovat aika, mittaustapahtuma, mittari itsessään sekä vinoumat ja kato (Hiltunen L. 2009). Ajan puitteissa toteutin opinnäytetyön sekä tutkimuksen tiiviillä aikataululla, eikä sen ajanjakson aikana ollut suurempia muutoksia organisaation piirissä, jotka olisivat vaikuttaneet vastauksiin. Mittaustapahtumissa juuri osallistuva havainnointi tuotti mielestäni sen tuloksen, etteivät työntekijät eivätkä nuoret muuttaneet työtapojaan ulkopuolisten silmien katseen alla. Kerroin myös aina uuteen ryhmään osallistuessani ja vieraillessani, että olen tekemässä Ilonaan opinnäytetyötä, joten myös nuorilla oli tieto omasta statuksestani.

Nyt näin lopuksi koko opinnäytetyötäni tarkastellessa, olen tuotokseeni hyvin tyytyväinen. Sain paketoitua opinnäytetyöni kautta koko Humanistisen ammattikorkeakoulun aikana mukana kulkeneet taide- ja kulttuurikasvatuksen opinnot tiiviiksi kokonai-

suudeksi. Toivon, että opinnäytetyöni tuottaa myös mahdollisia jatko opinnäytetöiden aiheita, joihin on helppo uusien opiskelijoiden tarttua.

7.3 Ideoita tuleviksi opinnäytetöiksi

Opinnäytetyöni loppupohdintoja kirjoittaessani löysin oikeastaan kolme suurempaa aihetta, jotka mielestäni sopisivat loistavasti opiskelijoille joko opiskelijatyöksi/ opintokokonaisuuksiksi tiettyjen kurssien sisälle tai opinnot päättäväksi opinnäytetyöksi. Mielestäni alaluvuissa 6.4.1 sekä 6.4.2 löytyvistä kehitys ideoista voisi olla mahdollisuutta kasvattaa esimerkiksi uusien yhteisöpedagogi opiskelijoiden oppimiskokonaisuuksiksi. Näin olleen taide- ja kulttuurikasvatus säilyy kehittämiskohteena Oiva ja Ilona -hankkeelle tai miksei laajemminkin vietyä koko Jyvälän Settlementti ry:llä.

Yhteisötaideteoksen/-projektin toteuttaminen soveltuisi mielestäni ainakin loistavasti Humanistisen ammattikorkeakoulun, itse käymäni opintosuunnitelman Yhteisöt ja yhteistyö-kurssille, jossa teimme jonkinlaisen tempauksen erilaisiin yhteisöihin heidän ryhmädynamiikkansa parantamiseksi. TKK-pankin toteuttaminen ja sen suunnittelu vaatisi paneutumista. Mielestäni sen tekemiseen ja näin Oiva ja Ilona -hankkeen toiminnan edelleen jatkokehittämiseen olisi hyvä mahdollisuus jollain opinnäytetyötä kaipaavalla alan opiskelijalla.

Kolmantena ideana mahdolliselle tulevalle opinnäytetyölle olisi puolestaan tehdä samantyyppistä tutkimusta, tai toiminnallista opinnäytetyötä kuin itse toteutin niin hankkeen Oiva, eli poikatyön puolelle. Taide- ja kulttuurikasvatus on usein mielletty hie- man enemmän tyttöjen ja naisten puolelle paremmin sopivana pedagogisena työmenetelmänä, mutta mielestäni sitä voisi vällan loistavasti soveltaa myös poikien kanssa tehtävään työhön.

7.4 Opinnäytetyön lyhyt yhteenveto: Tukeeko taide nuoria?

Nuoruuden ikävaiheessa ihmisen kehitystehtävissä minäkuvaa rakennetaan uudelleen, jonka rakentumisessa nuori kokee usein haluavansa itse päättää monista asioista. Nuoruuden ikävaiheessa elämän painopiste siirtyy pikkuhiljaa kauemmaksi kotoa ja sosiaalisia suhteita sekä ystäviä aletaan arvostaa enemmän. (Luku 4.5)

Taide- ja kulttuurikasvatus voi parhaimmillaan toimia merkittävänä henkilökohtaisen hyvinvoinnin lähde ja herättää yksilöä huomaamaan omia mahdollisuuksiaan. Nuorisotyötä tehtäessä taide- ja kulttuurikasvatuksen keinoin nuoret pystyvät jakamaan jotain itsestään joko ohjaajalle tai koko nuorisoryhmälle. Näiden tilanteiden kautta nuori saa nähdäkokemisen tunteen. Sekä yhteisöt että yksilöt kokevat vahvistumista, sillä nähdäkokemisen tunteen kautta yksilö pääsee lähemmäs omaa yhteisöään. (Luku 4.4.) Taiteen katsominen tai luominen johdattaa nuorta oman elämänsä ajankohtaisten kysymysten äärelle ja sen avulla voi erinäisin menetelmin vahvistaa ja käsitellä nuoren identiteetin rakentamista (Luku 4.5).

Tässä nuoren oppimisen muutoksessa on tärkeää, että mukana toimii myös ammattitaitoisia sekä tukevia aikuisia, jotka auttavat nuoria kokemansa ymmärtämisessä sekä ohjeistavat nuoria kohti uusia tavoitteita (Johdanto). Pedagogin tulee luoda toiminnolle aina hyvät etukäteisvalmistelut sekä suunnitella ne niin, että toiminnot tukisivat jokaista yksilöä ja samalla myös yhteisöä kokonaisuudessa (Luku 4.6). Nuori etsii vielä identiteettiään ja tarvitsee tähän prosessiin tilaa itselleen. Jatkuva kieltäminen ja valvominen eivät auta ratkomaan ongelmia, vaan parempia tuloksia voidaan saada vahvistamalla nuoren omaa oivaltamista. (Johdanto.)

Oman opinnäytetyöni tutkimuksen sekä teoriapohjaan tukeutuen voin omasta mielestäni sanoa taiteella sekä taide- ja kulttuurikasvatuksella olevan vahva merkitys nuoruus ikäkauden tuomien kehitysvaiheiden tukijana.

LÄHTEET

Aalto Seija 2014. Nuoruus elämänvaiheena... ”kaikki muuttuu”! Virtuaali AMK.

Viitattu 21.5.2014

<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0407012/1084374081271/1107863922545/1107868110284/1107868147641.html>

Airaksinen Kirsi, Pönni Anne & Seppo Maija (toim.). 2001. Kuka pelkää genderiä?.

Sukupuoliroolit hankeyhteistyössä. Kepan raporttisarja 46/2001.

<http://www.kepa.fi/tiedostot/julkaisut/-pelkaa-genderia.pdf>

Ala-Hakola Anu & Alanko Palula 2009. Median vaikutus nuoren identiteettiin. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Allianssi 2014. Nuorisotyö. Viitattu 30.3.2014

<http://www.alli.fi/edunvalvonta/nuorisotyö/>

Anttila, M. 2004. Musiikkipedagogiikan teoriaa ja käytäntöä. Joensuun yliopisto.

Kasvatustieteiden tiedekunnan opetusmonisteita. Joensuu: Joensuun yliopistopaino, 77

Anttonen Erja 2007. Sukupuolisensitiivisyys kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä.

Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisuja.

<http://www.humak.fi/sites/default/files/sukupuolisensitiivisyys-kansalaistoiminnassa.pdf>

Anttonen Erja 2012a. Taide- ja kulttuurikasvatuksen orientaatiojakson luennot 7. -

31.5.2012. Joensuu: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Anttonen Erja 2012b. Taide ja kulttuurikasvatuksen määrittelyjä. Luentodia 2.5.2012.

Anttila Pirjo 1996. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. Helsinki. Akatiimi Oy.

Austring Benny D. & Sørensen Merete 2013. Towards a learning-oriented concept of the aesthetics, 8-9.

Bardy, Marjatta & Känkäinen, Päivi 2005. Omat ja muiden tarinat – Ihmisyyttä vaalimassa. Vammalan kirjapaino Oy: Vammala

Columbus Federation of Settlements 2014. The Settlement Movement.

Viitattu 28.4.2014 http://www.cfsettlements.org/The_Settlement_Movement.html

Drontner Kirsten 2013. Aesthetic learning in early childhood education. Draaman luennot 11.3 - 21.6.2013. Roskilde: University College Sealand.

Finlex 2014a. Lastensuojelulaki. Viitattu 30.3.2014.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=lastensuojelulaki>

Finlex 2014b. Nuorisolaki. Viitattu 30.3.2014

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=nuorisolaki>

Hannula Pekka 2013. Mitä on taide?

Viitattu 21.5.2014 <http://www.atelierhannula.fi/funktio.html>

Heikkilä Tarja 2004. Tilastollinen tutkimus. 5 painos. Edita Publishing Oy, Helsinki.

Herranen Jatta & Junntila-Vitikka, Pirjo 2014. Nuorisotutkimusseura ry.

Nuorisotutkimusverkosto. Viitattu 5.4.2014.

<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/node/476#paakirjoitus>

Hiltunen Mirja 2009. Yhteisöllinen taidekasvatus. Performatiivisesti pohjoisen sosiokulttuurisissa ympäristöissä. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Hiltunen Mirja & Jokela, Timo 2001. täälläkö taidetta? Johdatus yhteisölliseen taidekasvatukseen. Lapin yliopiston taiteen tiedekunnan julkaisuja D. VSL opintokeskus.

Hiltunen Leena 2009. Validiteetti ja rehabiliteetti. Diasarja. Jyväskylän Yliopisto.

Viitattu 25.5.2014

http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ ja_rehabiliteetti.pdf

Hirsjärvi Sirkka & Remes Pirkko & Sajavaara Paula 1997. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Kariston Kirjapaino Oy, Hämeenlinna.

Honkonen-Seppälä Maarit 2011b. Kansalaistoiminnan, järjestö- ja nuorisotyön perusteet. Nuorisotyön perusteet. Luentodiat 2.11.2011. Äänekoski: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Honkonen-Seppälä Maarit 2011b. Kansalaistoiminnan, järjestö- ja nuorisotyön perusteet. Nuorisolaki ja asetus 2. Luentodiat 2.11.2011. Äänekoski: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Houtari Rauni 2010. OMILLAAN TOIMEEN TULEVA AIKUINEN? Lastensuojelun jälkihuolto nuoren itsenäistymisen tukijana. Itä-Suomen yliopisto. Pro gradu-tutkielma.

Hyyppä Markku 2013. Kulttuuri pidentää ikää. 1painos. Bookwell Oy. Porvoo.

Janhunen Tarja 2006. Sillanrakentajana ohjaajien Voimatarina-työskentelyssä. Teoksessa Haapanen, Sinikka & Sava, Inkeri & Vesanen-Laukkanen, Virpi (toim.) 2006. Voimatarina nuorisotyössä . Nuorisoasiainkeskus. Helsinki
<http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/0d3d35004b009da0bbcdfb29ca8d62c5/Voimatarina.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=0d3d35004b009da0bbcdfb29ca8d62c5>

Jyväskylän nuoret ry 2014. Viitattu 25.3.2014.
<http://jyvala.fi/jnry/index.php?page=yhdistys>

Jyväskylän setlementti 2014. Viitattu 25.3.2014.
<http://www.jyvala.fi/>

Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2014. kasvatus, opetus ja oppiminen.
Viitattu 17.8.2014 http://oppimateriaalit.jamk.fi/kasvatus_opetus/kasvatuksen-kasite/formaali-informaali-ja-nonformaali-kasvatus/

Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut 2014. Viitattu 15.8.2014.
<http://www.jyvaskyla.fi/nuoriso/sosiaalinenvahvistaminen>

Kinnunen Hanna 2014. Tutkija: nuori haluaa muoviset kasvot. Yle uutiset.
Viitattu 31.3.2014
http://yle.fi/uutiset/tutkija_nuori_haluaa_muoviset_kasvot/7162048

Kylmäkoski Merja (toim.) 2010. Avauksia yhteisöllisyyteen. Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisuja. Gummerus Kirjapaino Oy. Vaajakoski.

Lehmusoksa Ulla 2012. Soveltava draama & teatteri. Luentodiat 21.05.2014. Joensuu: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

- Lehtonen Timo & Rantanen, Irma 2014. Kansalaisyhteiskunta.fi. Kansalaistoimita. Viitattu 30.3.2014 http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/jarjesto_ja_yhdistystoiminta/kansalaistoiminta
- Leppänen Sonja ja Lukkariniemi Markku 2014. Mediatilat kohtaamisen välineenä. Teoksessa Verkkonuorisotyössä. Nuorisotyö verkossa, 116–121. Paintek Pihlajamäki Oy. Helsinki.
- Lind Kimmo 2011. Kansalaistoiminnan, järjestö- ja nuorisotyön perusteet. Kansalas ja järjestötyön rakennetoimijapalvelut 2011. Luentodiat 21.11.2011. Äänekoski: Humanistinen ammattikorkeakoulu
- Lundblom Piia & Herranen, Jatta. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytäntöinä. Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisuja. <http://www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/humak-sos-vahvistaminen-verkko.pdf>
- Lundbom Piia 2011. Sosiaalinen vahvistaminen käytäntöinä. Kommentti Nuorisotutkimuksen verkkokanava. Viitattu 15.8.2014 <http://www.kommentti.fi/viikon-v%C3%A4ite/sosiaalinen-vahvistaminen-k%C3%A4yt%C3%A4nt%C3%B6in%C3%A4>
- Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014. Kasvatus ja kasvatustietoisuus. Viitattu 17.8.2014 http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/vanhemmuus_ja_kasvatus/kasvatuksen_tapoja/
- Manninen Elina 2012. Ilmaisun ihanuus. Tanssi- ja liikeilmaisun toimintamalli ja ohjaaminen kehitysvammaisille nuorille ja aikuisille. Hämeen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö.
- Martinsuo Miia & Bomqvist Marja 2010. Proasessien mallintaminen osana toiminnan kehittämistä. Tampereen teknillinen yliopisto. Viitattu 21.8.2014 https://dspace.cc.tut.fi/dpub/bitstream/handle/123456789/6825/prosessien_mallintaminen.pdf?sequence=1
- Metsämuuronen Jari 2006. Metodologian perusteet ihmistieteissä. Teoksessa toim. Metsämuuronen Jari. Laadullisen tutkimuksen käsikirja, 16-77. Gummerus kirjapaino Oy, Jyväskylä.
- Mulari Heta & Eisher Heli & Mari Uusitalo-Herttua 2012. Tyttötyö kääntyy 2010-luvulle. Tyttötyötyön kansio. 6-19. Helsinki: Suomen Setlementtiliitto. <http://setlementti-fi-bin.directo.fi/@Bin/48bfe8e80ad751da57fddd09e6bc34c6/1396725915/application/pdf/127576/tyttotyönkansio.pdf>
- Nikoskinen Elina 2011. Elämänkulku kasvatus ja kulttuuri. Kasvatus. Luentodiat 14.12.2011. Äänekoski: Humanistinen ammattikorkeakoulu

Nyström Liselott 2014. Itseluottamus. Decibel.fi, Pohjanmaan nuorisoportaali.

Viitattu 17.8.2014

<http://www.decibel.fi/tietoa/mieli/itsetunto-ja-itseluottamus/itseluottamus>

Näre Sari 2007. Sukupuoli ja kulttuurisensitiivinen tyttötyö. Teoksessa Hoikkala Tommi & Sell Anna (toim.). Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisu 76.

Oiva ja Ilona 2014a. Oiva ja Ilona – hanke.

Viitattu 25.3.2014. <http://www.oiva-ilona.fi/index.php/oiva-ja-ilona-hanke>

Oiva ja Ilona 2014b. Yksilökohtaaminen.

Viitattu 3.3.2014. <http://www.oiva-ilona.fi/index.php/ilona/yksilokohtaaminen>

Ojala Raija (toim.) 1995. Taiteen tulkki ja tekijät. WSOY:n graafiset laitokset. Porvoo.

Oksanen Atte 2008. Lapsuus jättömaana: teknologisen bränditalouden paisteessa vai pimennossa? Teoksessa Lahikainen Anja Riitta & Punamäki Raija-Leena & Tamminen Tuula. Kulttuuri lapsen kasvattajana, 45–59. WSOY. Helsinki.

Peda.net 2014. Mitä on kulttuuri? Viitattu 21.5.2014

<http://www.peda.net/veraja/jko/tyke/hanke/stop/moku/osaaminen/kulttuuri>

Pekkarinen Virva-Liisa. Elämänkaaren eri vaiheet. Viitattu 21.5.2014

http://aokk.jamk.fi/oppimisresurssit/opinto-ohjaus/elamankaaren_eri_vaiheet.pdf

Peter Melanie 2003. Drama, narrative and early learning. British journal of special education, volume 30, no. 1.

Pikkarinen Eetu 2010. Mitä on kasvatus _ pedagoginen toiminta? (alustavasti). Oulun yliopisto, kasvatustieteen peruskurssi. Viitattu 17.8.2014

<https://wiki oulu.fi/pages/viewpage.action?pageId=20692628>

Ronkanen Suvi & Pehkonen Leila & Lindblom-Ylänne Sari & Paavilainen Eija 2011. Tutkimuksen voimasanat. 1 painos. WSOYpro OY. helsinki.

Roslöf Ursula 2013. Nonformaali ja informaali kasvatus ja oppiminen. humanistinen ammattikorkeakoulu. Diasarja. Viitattu 17.8.2014

<http://prezi.com/vaeqsxunbojn/nonformaali-ja-informaali-kasvatus-ja-oppiminen/>

Saaranen-Kauppinen Anita & Puusniekka Anna. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.

Viitattu 29.3.2014 <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>

Saarniaho Rami 2005. Nuoruuden psykososiaalinen kehitys. Viitattu 20.1.2012.

http://opinnot.internetix.fi/fi/muikku2materiaalit/lukio/ps/ps2/3_kehitys_ikakausittain/06_nuoruudenpsykofyysinenkehitys?C:D=hNqp.gZ21&m:selres=hNqp.gZ21

Salovaara Hanna 2004. Vygotskyn käsitys oppimisesta sosiaalisena toimintana.

Viitattu 5.4.2013

http://tievie.oulu.fi/verkkopedagogiikka/luku_3/vygotskyn_kasitys.htm

Sava Inkeri 2007. Katsomme – näemmekö? Luovuudesta, taiteesta ja visuaalisesta kulttuurista. PS-Kustannus. Jyväskylä.

Sederholm, H. 2000. Tämähkö taidetta? WSOY. Porvoo.

Setlementtiliitto 2014a. Historia. Viitattu 25.4.2014.

<http://www.setlementti.fi/setlementtiliitto/historia/>

Setlementtiliitto 2014b. Rahoitus. Viitattu 25.3.2014.

<http://www.setlementti.fi/setlementtiliitto/rahoitus/>

Setlementtiliitto 2014c. Setlementtiliitto. Viitattu 25.3.2014.

<http://www.setlementti.fi/>

Soininen Sanni 2011. Luovuutta! Taide- ja kulttuurikasvatuksen menetelmäoppaan tuottaminen. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Sommar Heidi 24.1.2014. Tyttöjentalo tarjoa turvaa ja läsnäoloa. Yle elävä arkisto. Viitattu 15.8.2014.

http://yle.fi/elavaarkisto/artikkelit/tyttojen_talo_tarjoaa_turvaa_ja_lasnaoloa_101570.html#media=101543

Sorell Anni-Reetta 2012. Sankarittarien matka. Toiminnallisen pienryhmän mahdollisuudet vuorovaikutuksen rakentajana maahanmuuttaja- ja valtaväestön tyttöjen välillä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Suhde Soppa 2013. Eeriksonin kehitysteoria – katso 8-vaihetta!.

Viitattu 21.5.2014. <http://www.suhdesoppa.fi/itsetuntemus/lapsen-kehitys/>.

Sulkunen Irma 2014. Suomen naisten äänioikeus kansainvälisessä vertailussa.

Viitattu 30.3.2014

<http://www.helsinki.fi/sukupuolentutkimus/aanioikeus/artikkelit/sulkunen.htm>

Suomen mielenterveysliitto 2014. Vahvistamo. Itsetunto.

Viitattu 17.8.2014 http://www.vahvistamo.fi/vahvistamo/tunne_itsesi/itsetunto

Suomen nuorisokeskusyhdistys ry. 2014

Viitattu 15.8.2014 <http://www.snk.fi/fi/toiminta/sosiaalinen+vahvistaminen/>

Suomen ulkoisainministeriö 2006. Suomen naiset saivat äänioikeuden 100 vuotta sitten. Viitattu 28.4.2014

<http://www.finlande.be/public/?contentid=95573&contentlan=1&culture=fi-FI>

Tuliainen Johanna 2006. Käytännön työntekijöiden käsityksiä kulttuurisesta nuorisotyöstä. Kuopion yliopisto. Pro gradu -tutkielma.

Tauriainen Janne & Martin Tiina 2011. Kuin toinen koti. Jyväskylän settlementti ry:n historia 1940–2010. 1painos. Kirjapaino Katri Ky. Jyväskylä.

Tawast Kaj 2013. Homo tulee kouluun! Humakin henkilöstön seksuaali- ja sukupuoli vähemmistötietous. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

THL 2014. Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen liitto. Sosiaalinen pääoma.

Viitattu 6.4.2014

http://www.thl.fi/fi_FI/web/kaventajafi/eriarvoisuus/hyvinvointi/sosiaalinen-paaoma

Toivanen Tapio 2007. Huippukokemus. Teoksessa M. Bardy, R. Haapalainen & P. Korhonen (toim.) Taide keskellä elämää, 121–126. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu.

Trevarthen Colwyn & Malloch, Stephen 2002. Musicality and music before three: human vitality and invention shared with pride. Zero-to-Three, julkaisu 23, Nro. 1. National Center for Infants, Toddlers, and Families. Washington..

Tuuttila Leena 2014. Verkkonuorisotyö nuorisoalan koulutuksessa.

Teoksessa Verkkonuorisotyössä. Nuorisotyö verkossa, 32–37. Paintek Pihlajamäki Oy. Helsinki.

TYT Avoin yliopisto 2014. Sosiaalipsykologian peruskurssi, L.S.Vigotski ja kulttuuri-historiallinen tiedekunta. Viitattu 17.8.2014

<http://www.uta.fi/avoinyliopisto/arkisto/sosiaalipsykologia/vygotski.html>

Tyttötyö 2014a. Sukupuolisensitiivisyys.

Viitattu 30.3.2014 <http://www.setlementti.fi/tyttoty/sukupuolisensitiivisyys/>

Tyttötyö 2014b. Tyttöjen Talo® -konsepti. Viitattu 3.4.2014

<http://www.setlementti.fi/tyttoty/tyttojen-talo/tyttojen-talo-konsepti/>

Tyttötyö 2014c. Oiva tupa kaikkien Ilona, Jyväskylä. Viitattu 28.4.2014.

<http://www.setlementti.fi/tyttoty/lisaa-tyttotyota/oiva-tupa-kaikkien-ilona-jyvasky/>

Weirsøe Bodil 2013. The playing, learning child.

Luento Pedagogic and Didactics. 08.05.2013. Roskilde: University College Zealand.

Wells Jonathan 2014. Are Self-Esteem and Self-Confidence the Same?

Viitattu 10.04.2014. <http://advancedlifefskills.com/blog/self-esteem-or-self-confidence-are-they-the-same/>

Young Susan 2009. Music 3-5. New York: Routledge.

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

LIITTEET

LIITE 1. Kysely Ilonan työntekijöille.

TAIDE- KULTTUURIKASVATUKSEN NÄKYMINEN JA VAIKUTUS ILOAN TOIMINNASSA

Hyvä Oiva ja Ilona - hankkeen työntekijä/ohjaaja,

nimeni on Mirva Rostedt, Humanistisesta ammattikorkeakoulusta ja olen tällä hetkellä tekemässä opinnäytetyöhöni liittyvää tutkimusta Ilonan toiminnasta.

Opinnäytetyöni tutkimuskysymykseni on: Millä tavoin taide- ja kulttuurikasvatuksellinen toiminta näkyy sukupuolisensitiivistä, sosiaalisen vahvistamisen työotteella, tyttötyötä tekevässä Ilonassa? sekä Miten työntekijät ja kävijät kokevat toiminnan vaikuttavuuden?

Toivoisin, että vastaisitte linkistä löytyvään lyhyeen kyselyyn ja olisitte näin mukana kehittämässä Ilonan toimintaa eteenpäin. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Kiitos jo etukäteen!

Mirva Rostedt

HUOMIO!

1. Taide- ja kulttuurikasvatuksen määritelmä opinnäytetyöstäni poimittuna:

”Taide- ja kulttuurikasvatus on aikuiselta lapsille ja nuorille tapahtuvaa rohkaisua, kannustamista ja opettamista. – Nuoren itsensä kannalta taide- ja kulttuurikasvatus on omien sosiaalisten taitojen opettelemista, oman luovuuden ja ilmaisutavan löytämistä ja sitä kautta itsetunnon kohottamista.”

2. Kyselyssä lyhenne TKK tarkoittaa taide- ja kulttuurikasvatusta.

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

POHJATIEDOT

1. Nimi:
2. Työnimike:
3. Oletko saanut TKK:seen liittyvää koulutusta?

Kyllä. Missä? _____ En _____

4. Annatko luvan pohjatietojen käyttämiseen opinnäytetyön yhteydessä?

Kyllä _____ Ei _____

ILONAN TOIMINNAN KUVAAMINEN

Merkitse parhaiten vastaustasi kuvaava vaihtoehto.

5. Ohjaamasi ryhmän nimi?

6. Ryhmässäni kävijät ovat:

12–18-vuotiaita _____ 18–28-vuotiaita _____ Muu, mikä? _____

Ryhmäni on monikulttuurinen _____ Ryhmäni on suomalaisille kävijöille _____

Ryhmäni ei ole tällä hetkellä monikulttuurinen, mutta se voisi olla _____

7. Montako tuntia ohjaat tyttöjä/nuoria viikossa?

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

8. Mikä on vetämäsi ryhmän tavoite?

TAIDE- JA KULTIKASVATUS ILONAN TOIMINNASSA

Kohta 9: merkitse parhaiten vastaustasi kuvaava vaihtoehto. Voit merkitä useamman kohdan.

9. Käytän ohjaamisessa hyödyksi seuraavia taiteen aihealueita:

- a. teatteri /draama /ilmaisutaito
- b. musiikki
- c. tanssi / liikeilmaisuu
- d. kirjoitus / sanataide
- e. taide (esimerkiksi maalaus, kollaasi)
- f. kädentaidot / askartelu (esimerkiksi huovutus, korut)
- g. Muu, mikä?

10. Miksi olet käyttänyt näitä taiteen aloja ohjaamisesi tukena?

TKK:N VAIKUTUKSET ILONAN TOIMINNASSA

Merkitse parhaiten vastaustasi kuvaava vaihtoehto. Voit merkitä useamman kohdan.

11. Mitä koen kävijöiden saavan/saaneen toiminnasta?

- a. Energiaa
- b. Kavereita
- c. Elämyksiä

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

- d. Itseluottamusta
- e. Uuden harrastuksen
- f. Motivaatiota arki-elämään
- g. Tietoa toisesta kulttuurista
- h. Väylän tunteiden ilmaisuun
- i. Innostuksen kunnon kohotukseen
- j. Muuta, mitä?

ILONAN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Kohdat 12–14: Merkitse parhaiten vastaustasi kuvaava vaihtoehto. Voit merkitä useamman kohdan.

samaa mieltä , jokseenkin samaa mieltä , en osaa sanoa , jokseenkin eri mieltä , eri mieltä

- 12. Koen tuntevani taide- ja kulttuurikasvatusta riittävästi koskien työtäni.
- 13. Koen taide- ja kulttuurikasvatuksen olevan tärkeä työtapa työssäni.
- 14. Koen tarvitsevani työssäni lisää tietoa taide- ja kulttuurikasvatuksen eri työ menetelmistä.
- 15. Mikäli Jyväskylän setlementissä järjestettäisiin koulutusta koskien TKK menetelmien käyttöä ohjaustyössä, mitä koulutuksen tulisi mielestäsi sisältää? (esimerkiksi erityisesti jotakin tiettyä taidealuetta)

VAPAA SANA / Voit halutessasi jakaa kyselyn teemasta syntyviä omia kokemuksiasi. Olen myös kiinnostunut kuulemaan palautetta kyselystäni.

KIITOS VASTAUKSITASI!

LIITE 2. Opinnäytetyö polkuni.

